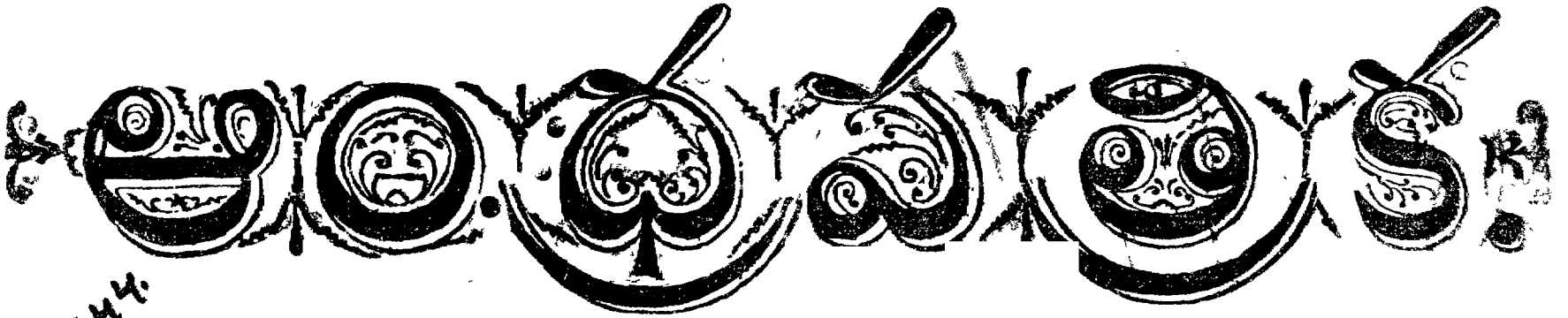

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడి నెంబర్ 1-3 0-1-6
Telephone No. 544.

310944

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ జూలై నెల 19-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస బహుళ తృతీయ 3.

No. 94
సంచిక ౯౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు.

నొప్పు గొప్పవారితే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మధ్యలి దుష్పదార్థములను తొలగించి చేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొకళ్లు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

దక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింటు నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

అడిసన్ కంపెనీ వారి చారిత్రక విఖ్యాతి

దక్షిణ ఇండియాలో మోటారులను తెప్పించినవారి చరిత్రను వ్రాయునప్పుడు

డాడ్డి - గ్రహా డు బస్సు ను.

ప్రవేశపెట్టినవారు అడిసన్ కంపెనీ వారని అందులో తప్పక తెలుపబడును.

నూరు బస్సులకు ఎక్కువగానే ప్రస్తుతము వాడుకలోనున్నవి. వేనకు వేలు ప్రయాణీకులను మిక్కిలి మితవ్యముతోను, భద్రముగాను, స్వంతదారునికి లాభముతోను తీసికొని పోవుచున్నది.

ఏల? బస్సు సరిగా తయారు చేయబడినది - సరిగా నిలుచును - చాలకాలమువరకు
మన్నును-వాటిని తరుచుగా రివేరుజేయ నవసరములేదు.

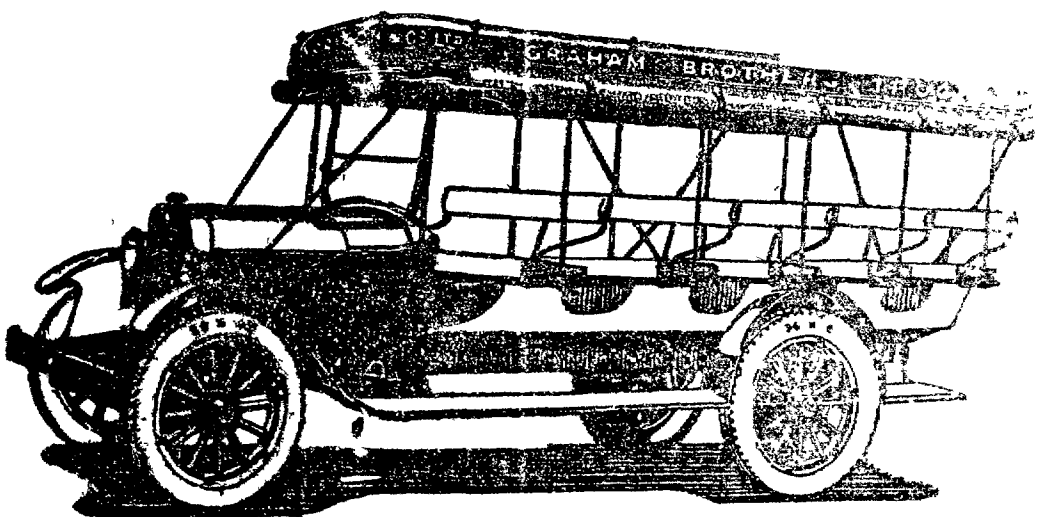
స్వంతదారులను అడిగి తెలిసికొని,

మరి యొక బస్సు

సర్వీసును ప్రారంభింపుడు.

లాభకరమైనది - నిస్సంశయమైనది - భద్రమైనది.

వివరములకు వ్రాసిన సంతోషముతో పంపబడును.

అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్.,
మదరాసు.

ADDISON & Co., Ltd ,
MADRAS.

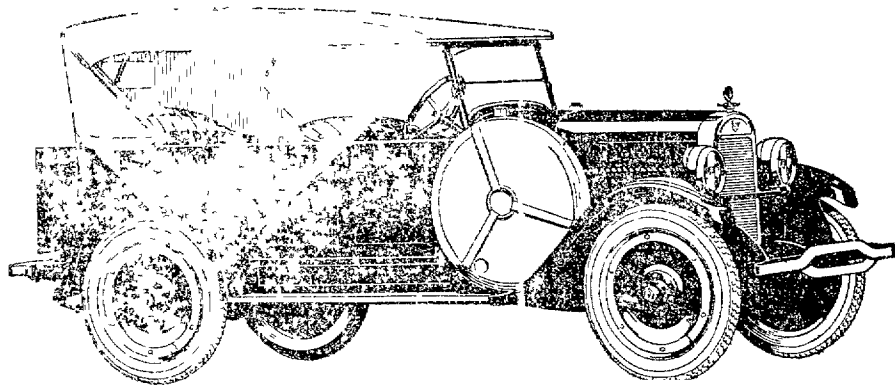

Maxwell

మా క్యు వెల్

క్రొత్తవి నోదమైన బండి

మంచి పేరుపొందిన బండి.

ధర

రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

విద్యుదు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎట్టిని హంటు, నల్లని ఫెండర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాస్చి మాగ్నెటో, జెనిటో, కార్బురెటర్, రెమి ఎలెక్ట్రిక్ పద్ధతి, ముందు వెనుక బంపర్లు, వెనుక ట్రంకు—మొదలగునవి అన్నియుచేరి క్రొత్త మాక్స్ వెల్ వినోదమైన బండి యగును, ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా?

SPENCER & Co. LD. MADRAS & BRANCHES

వెంట్రుక లే అందము?

రాలి పోకుండ, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite Toilet, Kamolin Oil, & Otto Dillshar, Sold everywhere."

వెంట్రుకలు దుష్వంతో ఉడిరాకమునుపే త్యజవడుడు. ఉడివచ్చుట వెంటలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అంతవఱకు రాసియవద్దు

కామిన్

కామిన్ యా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిబబ్లరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కల్లి లోగమున్నను, కరో మాంశ్య మాన్నను, యిది విద్యోగముగా వెంట్రుకలు చిట్టచు గాని, గరుడగ గాని యింబడు మీ వెంట్రుకల చుట్టల నొక్కటి పొత్తవమును గట్టి వట్టుకల నుండి మరలమును.

ఈ జాబుననే నీవు జీవించి చూడుము

వెంట్రుకల పొక్కునొక్కటినునో కనిపెట్టుము

కామిన్ యొక్క తలకు వెను నిన్ను శిశ్యోక్త్యుష్ణునిగ జేయుము.

ఇది రూ. 1-8 ఒక రూపాయ. వి. పి. ఛార్జీలు క్రమేకము.

అన్ని వాల్టలలోను 24 క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించుచున్నది.

మీరకు మువాదన క్రవ్యము, లేక అతడు కావలసినపుడు

"కామిన్ డిల్ బిల్"ను వ్రాయుము.

ఇది రిబబ్లరు చేయబడినది. అత్యంతమైన మునుముగలది.

కామిన్, రూ. 1.8 ఒక రూపాయ. వి. పి. ఛార్జీలు క్రమేకము. అన్ని వాల్టలలోను 24 క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించుచున్నది.

కామిన్, రూ. 1.8 ఒక రూపాయ. వి. పి. ఛార్జీలు క్రమేకము. అన్ని వాల్టలలోను 24 క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించుచున్నది.

కామిన్, రూ. 1.8 ఒక రూపాయ. వి. పి. ఛార్జీలు క్రమేకము. అన్ని వాల్టలలోను 24 క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించుచున్నది.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రము

అన్ని జాతులవారును ఏమయ్యునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

82 మూలముల డబ్బా 1-కి. రూ. 1-0-0 ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాలర్యాగు ఉచితముగా పంపబడును

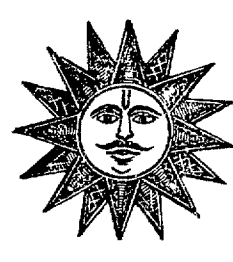
ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219

26, బాడ్వే, మద్రాసు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్య మార్కును గమనింపుడు.

కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

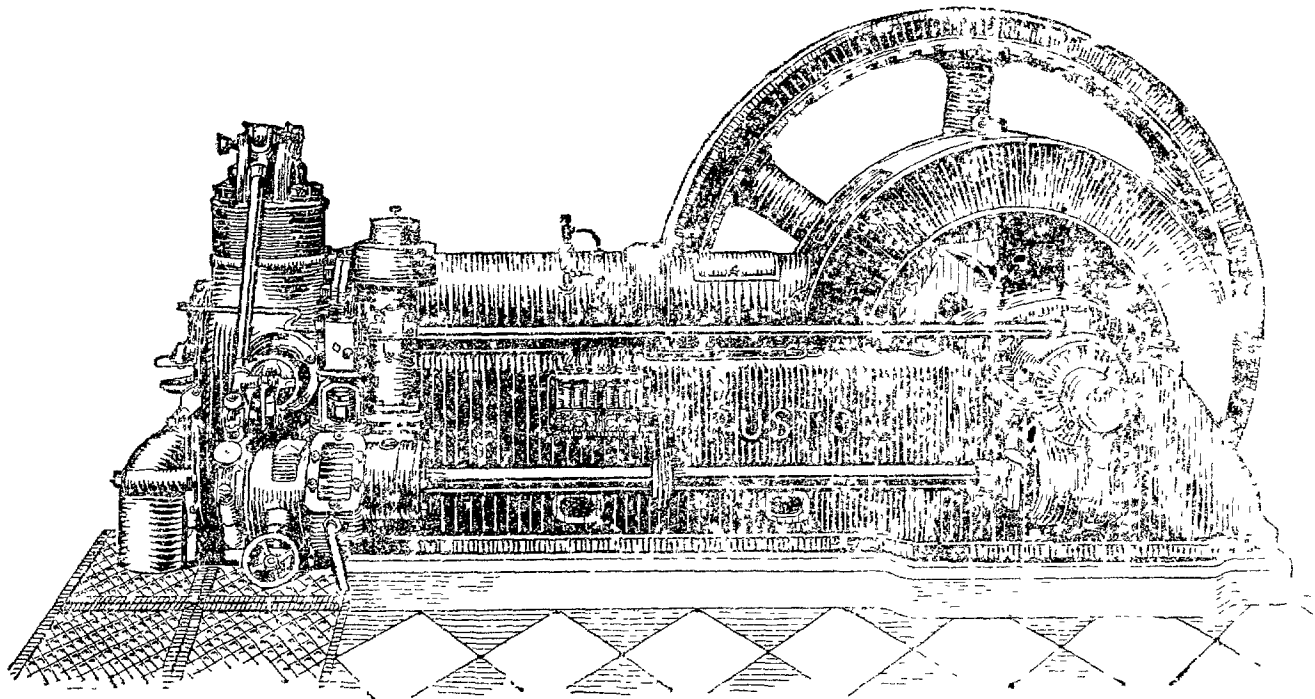
ఎస్. నారాయణ డి కంపెనీ, 21, హమం బీధి, బొంబాయి.

ది రస్ట్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము, బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజినులన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కనుగొను.
హోట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటా,
మున్నగునవి లేవు

గాయికి మిక్కిలి నష్టమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతవిమియు ఉండ
నవసరము కీము.

నెం ౪512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగును వ్రాయును
మద్రాసులో సోల్ ఏజంట్లు, మాస్సి ఆండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపంతులు వారి లోకామయవార కన్యూమాత్రము:—ఈ దివ్యవస్తువు మిక్కిలి
విలువయొనకన్యూరి, ముందువస్తువు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది.
ఇంత విలువగల ఔషధముబీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాత్రము
ల బుడ్డి 1-కి ధన 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పూ. 8-0-0. పోస్టుభర్తవస. బిడ్డలు
మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుసానభేదములతో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దివ్య
తెలుపబడినది అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వృష్యరాజరసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము
దలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణముగ ౫౦౦. వైద్యులును మందులపట్టుకొని గాక మంచిర కన్యూరిని, అద్భుత
మైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగములకలైము:—కండ్లమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, వినుపని తలనొప్పి
మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రశోగములను తప్పక మదుర్చును. 0-8-0

దగ్ధులపరిహారము:—ఎత్తిరకము తీటు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

శాశికేశాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, మనక గాయుండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవిమాయమగును. 0-8-0

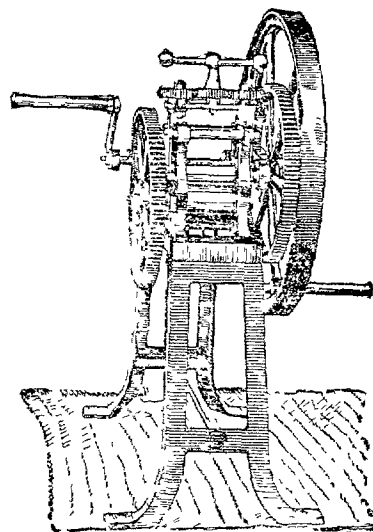
మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మా ఔషధములు కొనినవారికే తెలియును.

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపంతులు, వైద్యకళాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు.

రేకుల మిషనులు

అన్నివిధములయి
వెండిబంగారు నగల
పనులు చేయువారికి
రేకులమిషనులు గుప
యోగపడు పలురక
ముల మిషనులు మేము
యూరపు అమెరికాల
నుండి దిగుమతి చేసి
యిరవలకంటె చౌక
గరలకు అమ్ముచు
న్నాము. కావలసిన
వాని క్యాటలాగును
(వ్రాయవలయును.

సి. హెచ్. శోభనాచలం ఆండునన్స్

చిలకలూరి పోస్టు, మచిలీపట్నం.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగున నుదహరించిన మిస్టలో తయారుగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులో
నున్నా, ఖద్దరునూలులోనున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, సకలమైనపట్టు, ఉప్పు. ప్రతివదైగా
దారముతోనూ తయారుచేయబడి. బహుసరసమైనధరలకు భాగ్యవంతులను, బీదసాచలకు, ఏలుగా
యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె పీతైనంత చౌకగా యేర్పాటుచేసి క్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలునేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీక్షి జేసినాము
గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీలేకుండా ఖరీదులపట్టి
పంపెదము. శాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ప్రీ రు 6-0-0

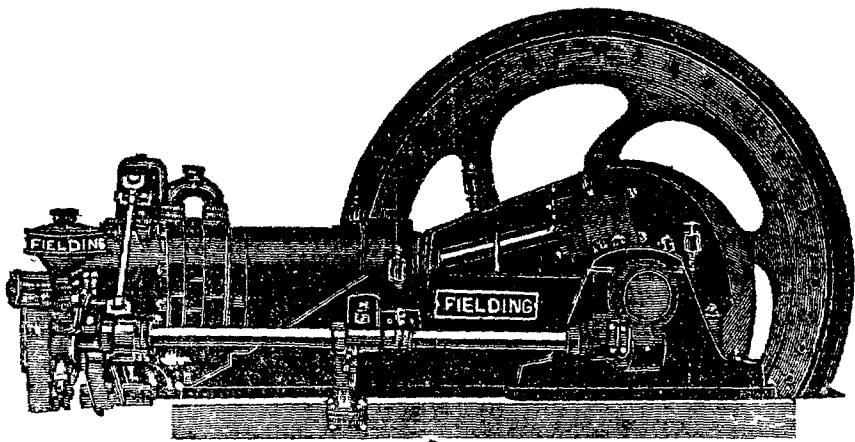
మానేజరు: ఆంధ్రప్రదేశ్ రీమిల్స్, బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రయా.

“ఫీల్డింగు” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెవు కోల్డు వేవరైజరు
క్విక్ స్టార్టింగు శమిడికల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

586

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగల ఈ యింజనులను కొనుటవల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే అవును. అన్నిసైజులు యెప్పుడున్న స్టాకులో నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు అలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams:— MACHINISTS Sole Agnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203
12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

OM
THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY
Life and Marriage Assurance Company, Limited.
Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).
Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000.
Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000]
Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs. 1,000 to Rs. 5 000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:—

Messrs. P. K. Rau & Sons.

Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములందెల్ల శిరస్సును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనములను, ప్రధానము ఆన దివ్యము నర్జునులకును తెలిసినదియమే కాదా! ఈ రండిటియందును కలుగు వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాణహాని కలిగియున్నవి అని

వ్యాధిగ్రస్తునిజన్మమును నివృత్తియొనగముగాఁ జేసి యామరజాంతమును బాధించుచుండును. ఇట్టివ్యాధులకు తానికి తీసికొనుచుండు లనేక ముఖయోగింపబడుచు వచ్చి నది గాని యది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటయే గాక రసవిషగంధకాదులు చేరినదిగా నుండుటచేత తుదకు శేషశోగ్యము నంతయు చెడవీయుననిగాఁగూడ వేర్పడినది. తరువాత వైచిత్ర్యమును పట్టును ననగాకరింపలేక మంచివైద్యముగా తీర్చి నిలబడి యట్టి మందులకూడ ననేక మిప్పు డుపయోగింపబడుచున్నవి. గాని అది గూడవంత ప్రయోజకములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.
ఈ సందర్భము లన్నియును యోచించిరికాలము వరి క్రమచేసి యాయుర్వేదాంగిరేయ యూనానీవైద్యములం దారితేరి తోకొకకారాధ్యమై తమనస్యమును వినియోగించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే లోకమందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి నుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనినిగూర్చి మేము విశేషింకొనింపబడిన పని లేదు. ఒకసారి యుజయోగింపినయెడల దానియొక్కప్రభుత్వము నదియే స్థాపించగలదు. దీనిచే బాధానివృత్తి గాంక కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పవాడును కొలదివారును కుంపినయోగ్యతా పులికల మిక్కిలిగానున్నది.

ఈ సుగంధనస్యము సుఖయోగింపబడుట మొదలు, ముక్కు, కన్నులతో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను సమూలముగా నశింపును. పీనసము, ఒంటితలనొప్పి, తలనొప్పి, జలదోమములు, మొదలైన, కంతమునకు వైద్యుడైన వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టినది ఖచ్చితము. ఇట్టి గుణవిషయము గలిగి యింతకులభ్యముగా విక్రయింపబడు నానంద మిదికన్న మరేయొకటి లేదు. తిరికాల ముంచినను చెడని సుగంధ విశేషములను, పొడి యాభ్యాసము లేనివారికి నశిత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడివేయవార లి సుగంధనస్యమునుకట్టి రెండుసారులు ఉపయోగింపినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి గిం, గిగి సాదు ఉపయోగించినంత పనిచేయును. కాలబా వెలగల సాధారణపు పొగాకు పోడిలో నీ సుగంధ నస్యము కొకచిటిక కలిపినయెడల కా పొగాకుంతయును మిక్కిలి పంపుకొనక మగును.

బుడ్డి గి కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా ౧ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౮-౦

ఆంగ్ల లేక ఆంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా వ్రాయవలెను.

జిలాసము:-గురుబనప అందు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

ఆంగ్లో ఇండియను
అందు కలోనియల్ స్టీము
నావిగేషన్ కంపెనీ లిమిటెడ్

డైరెక్టరులపై తేబడిన దావా తీర్పు

బొంబాయి 17:—ఆంగ్లో ఇండియన్ అందు కలోని యల్ స్టీము నావిగేషన్ లిమిటెడుకంపెనీ పరిష్కారకర్త, డైరెక్టరుల ఆశ్రధమనకంపెనీకివచ్చిన నష్టమును డైరెక్టరులనుండి రాబట్టవలెనని తేచ్చినదావాలో నేడు బొంబాయి హైకోర్టు లో కంపు న్యాయమూర్తి తీర్పుచెప్పెను.

ప్రతి డైరెక్టరును కంపెనీవ్యాపారములలో గుడియొక : క్షయమునందు ఆశ్రధ వహించినాడనియును, కొన్నివిషయ ములలో బుద్ధిపూర్వకముగా ఆశ్రధ వహింపకపోయినను కొన్నిటిలోబదుమాత్రము బుద్ధిపూర్వకముగా దురుద్దేశ్యములతోనే ఆశ్రధ వహించినారనియు అందువలన కంపెనీకి జరిగిన ఆయా నష్టములకు వారే బాధ్యులనియు న్యాయమూర్తి చెప్పెను. ప్రతివాడును కొంతదబ్బు చెల్లింపుమని అడిగెను. తీర్పును చెప్పుటలో లిమిటెడుకంపెనీ డైరెక్టరులు కమిషనుల నిర్వర్తింపబడుచుండు మిగుల శ్రధవహింపవలెననియు, లేనియెడల అట్టి ఆశ్రధలవలన గణనఫలితములకు వారే బాధ్యులుగా నెంచబడుననియు న్యాయమూర్తి చెప్పెను. యాకేసులో డైరెక్టరులలో యితరీతపు ఓట యనభవము లేనేలేదు. అందువలననే 7 మాసములలో రు 74 లక్షల మొత్తము 14 లక్షలైనది డైరెక్టరులు తమకేతిమించిన ఖర్చును తేనివారనుట స్పష్టము. ఖర్చులో ప్రతినివయమును ఖండించి, డైరెక్టరులలో నిపుణులగు స్వామి కృష్ణుడు బర్మెలుగా ర్లిద్దరును సాత్వపుబోనులో నున్నపుడు సరిగా ప్రవర్తించలేననియు అందువలన వారి సాత్వము నిష్ప్రయోజనమనియు న్యాయమూర్తి చెప్పెను.

“కారల్ టునుచాను” అను ఒకయింటిని కొనుటలోను 10 యెడలను కొనుటలోను డైరెక్టరులు బాధ్యులుకారని విమదించేసి, న్యాయమూర్తి, ఇప్పుడు 20 వేల రూపాయ ల విలవడైనను చేయని “అజీజ్” అనుస్తీమరుపై 6 లక్షలు చెప్పించుటలో స్వామిగారు బుద్ధిపూర్వకముగా ఆశ్రధవహించిన న్యాయమూర్తి చెప్పెను. మొదటిలో ఖర్చులనిమిత్తమై 1 లక్షరూపాయలు తీసుకొని దానికి తక్కుమాపింప లేనందుకు స్వామిగారు స్వయముగా బాధ్యుడనియెను.

మొత్తముమీద స్వామిగారు పరిష్కారకర్తకు రు 7,87,000 యాయవలసివచ్చెను. మొదటిలో ఖర్చులకై తీసుకొన్న రు 100,000. “అజీజ్” విషయమై రు 6,79,000/- రహస్యముగా కమిషన్ తీసుకొన్నది రు 8000/- డైరెక్టరుగా తమయందుంచిన నమ్మకమును పోగొట్టుకొని పనిచేసినందుకు చేరువేరు విషయములకు గాను కృష్ణుడు బర్మెలుగారు రు 47,000/- యాయవలసివచ్చెను. ప్రతివాది హీరాలాలుగారు సర్ హుక్మీచందుగారిచే నియోగింపబడినవా డగుటచేత హీరాలాలుగారి కీయబడిన ప్రోకరేజి రు 37,000/- మొత్తమును సర్ హుక్మీచందుగారిచే పరిష్కారకర్త కిచ్చుకొనవలెనని తీర్పు చెప్పబడెను. రు 55,000 లో సబుప్రోకరల కిచ్చినట్లుగా రుజువు చేయబడిన మొత్తములు మరియొక డైరెక్టరుకు భావనగరు తానాగారిచ్చునట్లు తీర్పుచేయబడెను. ఏమైనచో తెలియనటువంటి రు 16000/- ప్రోకరేజిని యన్. ఏ. కాశీజీగా తిచ్చుకొనవలెను. వారీల్ చాలా, కోలల్ గార్లు అనుమితా యిద్దరి డైరెక్టరులైనను ఎట్టి డిక్రీయును చేయబడియుండలేదు. (అ. ప్రె)

నోటిసు

“కొవ్వూరు, గ్రామంలో హైస్కూలుకుట్టే నిమిత్తం కొవ్వూరు యూనియన్ బోర్డు ప్రకటించు వారివ్వారా అక్టోబర్ కాబడ్డ ఎ 4 చుగ 6 నాల్గవకరముల ఆరు చతురపు గజముల స్థలమును, శ్రీ కృష్ణాడిస్ట్రిక్టుబోర్డువారు కొరినవెంటనే వారికి ఖాళీచేసి స్వాధీనపర్చే వరకువైసి సమస్తం 1924-25 సం||యేతుసాలాకు సేద్యంనిమిత్తం 1924 సం|| జూలైనెల 20 వ లేది ఆదివారం ఉదయం 11 ఘంటలకు కొవ్వూరులో యూనియన్ ఆఫీసువద్ద శ్రీయూనియన్ బోర్డుపైసి డెంటువారి వలన వేలంవేయించడ మవునని ఇందుమూలముగా ప్రచురపర్చడ మయినది.”

కంతమనిచిన ఆనంద రాయుడు,
ప్రసిడెంటు, యూనియన్ బోర్డు, కొవ్వూరు.
(1550) 12-7-24

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo—the one safe Milk food that is made in New Zealand, where the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

The Super-Milk Food

"Builds Bonnie Babies"

WHOLESALE DISTRIBUTORS:-

Alfred Young & Co., Ltd.,

(INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 MADRAS.

“న ర్ని న న్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన జీవామృతము.

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మాత్రమే కాదు. అయితే దానిని చక్కగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న రసాయనము లన్నిటికీని రాజు వంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిపియున్నారు. ప్రాచీన, ప్రశస్తి పొందిన ఔషధములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని మిళితముచేసి, తయారు చేయబడిన దివ్యవృక్షము. నరముల బలహీనత, నపుంసకత్వము స్వల్పముగా నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బరువుతగ్గుట, అపసృష్టరక్తము, దుగ్బలత్వము, మూర్ఛియ్య, మలబద్ధకము, ఆజీర్ణము మొదలగు అన్ని విధములు చెడువ్యాధులు, తీరనివ్యాధులు తప్పక గుణముగను. కఠినపత్వము, లంకణముచేయ నన సరములేదు. సాధారణ దుగ్బలత్వమునకు పైకి కనూరలేలమును వాడవలెను. సర్విములన అనేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక నెలకు సరిపడు సర్విమును ఔషధము స్వర్ణముతో మిళితమైనది. బుడ్డి 1 కి రు 5.0-0. పై పూతపైవధము రు 2-8.0 ఒక పూర్తిపెట్టు రు 7-0.0 తిహల ఖర్చు చేరు. ఉష్ణదేశములలో నుండువారి కిది అమానుషమైనది.

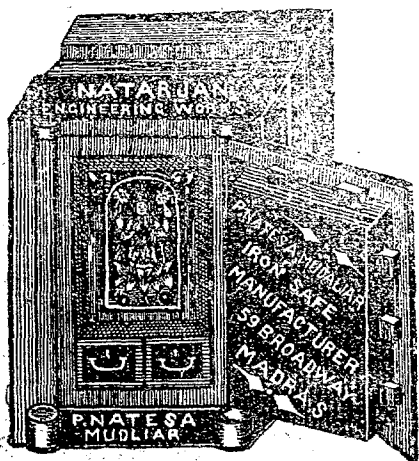
డి. వెంకట్రావు ఎస్కైవర్, బి. ఏ. వైదాపేటపాస్టు “మంచి పుష్టిని కలుగజేసినది”- మిస్టర్ ఎం. బి. నాయకర్, మద్రాసు “రక్తమును శుద్ధిచేయును”- మిస్టర్ పాచ్. కార్వరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు ఎన్. మాన్సే అహమదాబాదు: “నూర స్త్రీనియో రోగికి చాలమంచిది”- మిస్టరు డబ్ల్యూ. బెట్టి మద్రాసు “2 పాసల బరువు ఎక్కువైనది”- మిస్టరు రూఫ్ ఖాన్ సి. ఐ. డి సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పాట్నా “ఉపయోగకారి, గుణకారి”- ఎస్. ఆర్. రావు ఎ ఎస్కైవర్ బి. ఏ డెప్టి కలెక్టరు వేలూరు “నాకు చాలమేలు చేసినది”- మిస్టర్ పి. సుబ్బరాములు, రంగును “సంపూర్ణత్వప్తి నికలుక జేసినది” మిస్టర్ ఎన్. సి. డిటూ శానిటరీ ఇన్స్పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగించినది” ఆరోగ్యముగా నుండ గోరిన ఇప్పుడే ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుచు నేనులో బాగల్ పూరు విలాసమునకు (వాయవ్యమున లేక ఎజెంట్ వద్ద తీసుకొన వచ్చును.

Behar Chemical Works, Bhagalpur. Branch-Mihijam. Telegrams:—Chemists, Bhagalpur or direct from Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., and Madras Branches. Dadha & Co., Asvin & Co., Iyaccannoo Mudaliar Madras. Woolleen Mart, Mangalore. A. Abid & Co., Hyderabad and Chemists and Druggists everywhere.

న ర న ము

దృ ఢ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

యిప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారికద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంబాయి, కంపెనీలు, కార్వలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న లేశ మొదలియార్,
ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రావైటర్, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, హెటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థతగలవారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్పిల్లెటి, పెద్దనాయకన్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

గుంటూరుజిల్లాసంఘములో ఉప పాడింపనున్న తీర్మానములు

మేము ఈ క్రింది తీర్మానములను రాబోవు గంటూరు జిల్లా సంఘసభలో (27 కేదీని) ఉపపాడింప దలచినాము.

(1) జిల్లాసంఘమునకు తగినంతసమయములేవందునను, కార్యదర్శులలో నొకరు నిమిత్తమాత్రముగ నుండుటవలనను, వారు భయముకలసి పనిచేయుచో జిల్లాసంఘమునకు చాలసలాభము కలుగునుగాన ప్రస్తుతమునిర్నిమిత్తముగానున్న శ్రీ. గో. వెంకటేశ్వరావుగారును, లేతనము పుచ్చుకొనుచున్న శ్రీ ప్రసాద రావుగారును ఉచితముగ పనిచేయుటకు యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(2) కాంగ్రెస్ సంఘమునకు ప్రస్తుతము డబ్బులేనందున స్వల్పవేతనములను పుచ్చుకొనుచున్న యుద్వోగులను తగ్గించుట కంటే ముప్పదిరూపాయలన్న ఎక్కువవేతనము పుచ్చుకొను వారివేతనములను ముప్పదిరూపాయలకు యెక్కువ కాకుండ తగ్గించడమునకు యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

3. నోటీసులేకుండాను అకారణముగను, అక్రమముగ ను కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిచే తీసివేయబడిన రెండవసమాప్తా శ్రీ వెంకట్రావుగారిని తిరిగి వారిమామూలువేతనముమీద వారి యుద్వోగమునందు నియమించుటగాని ఆయుద్వోగము లేకపోయినచో వారిని మరియొక యుద్వోగములో నియమించుటగాని చేయవలసినదని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

నల్లగొండ జానికిరామయ్య.

జిల్లాసంఘ సభ్యుడు.

1. అహమదాబాదుతీర్మానము ననుసరించి పంచవిధ బహిష్కరములకు వ్యతిరేకముగ వర్తించని అసహాయవాదులే జిల్లాలోని కార్యనిర్వాహకవర్గములలో ఉద్వోగులుగను, సభ్యులుగ నుండుటకు అర్హులనియు వ్యతిరేకముగ వర్తించినవారు తమపదవులకు రాజీనామాలు నియమలసినదనియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

క. మరియు జిల్లాలోని, జిల్లా, తాలూకా, గ్రామసంఘములయొక్క ఉద్వోగులలోను, కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులలోను, బహిష్కరపంచకమునకు వ్యతిరేకముగ వర్తించిన వారిపేర్లను విచారించి తెలియబరచుటకు యీ క్రిందివారు ఉపసంఘముగా ఏర్పడవలయు నని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. శ్రీయుత పూరే సుబ్బారావుగారు బహు క్లిష్టపరిస్థితులలో నుండుటచేత నూటయేబది రూపాయలు అడ్వాన్సు యిచ్చి వారిజీతమునుండి నెల 1 కి పదిరూపాయలవొప్పన మినహాయించుకొనవలసిన దని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

అన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావు.

జిల్లాసంఘసభ్యుడు.

“స్థానికులుగానుండి (గుంటూరు) వేతనమేమియు నవనరము లేకయే, కార్యదర్శులపనిని నెరవేర్చ సామర్థ్యముగల శ్రీయుత గోవిందరాజు వెంకటేశ్వరావుగారిని స్థానికుల నెక్రటరీగా నుండగలందులకు ప్రార్థించును, ప్రస్తుతము నెల 1 కి రు 50.0.0 ల జీతము పుచ్చుకొని నెల-ంగు నెక్రటరీగా పనిచేయుచున్న శ్రీయుత ఇడ్లమాడి ముత్తేశ్వరప్రసాదరావుగారిని జిల్లాలో ప్రచారము చేయగోరుచు వారు కోరినయెడల, తదితర ప్రచారకలండజవలెనే నెల 1 కి రు 10 ల జీతమును అమ్మిన ఖర్చు, ఏమిలపై జిల్లాసంఘమువారు తీర్మానముచేసిన ప్రకారము కమిషను ఇచ్చుటకున్న ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

న. దూరు వెంకటరంగార్యులు,

జిల్లాసంఘసభ్యుడు.

శ్రీ సీతారామాంజనేయనాటకసమాజము-ఏలూరు ఆదివారం 20-7-24

ఏలూరు మోతేవారి హాలులో
శ్రీ రామ పాదుకా పట్టాభిషేకము

ప్రదర్శింతురు.

మోతే నారాయణరావు జమిందారు

(1557)

(పెన్సిడెంటు.

మదరాసు శాసనసభ.

పి. పెద్దిరాజుగారు అడుగనున్న ప్రశ్నలు.
కృష్ణాజిల్లా రీసెటిల్ మెంటు

రానున్న మదరాసు శాసనసభలో పి. పెద్దిరాజుగారు యాదగవ ప్రశ్నలను అడుగవలచినట్లు నోటిఫికేషన్లు:

౧. కృష్ణాజిల్లా రీసెటిల్ మెంటు నమోదించి ఆజిల్లాలో భూములను తిరిగి తరగతివారిగా విభజనజరిపెదరా?

(౧) ఎవరు మెంటు రేటు 18 8/4 మించుకున్నవని నూతనముగా ఉత్తరపు వచ్చినవలెపూడ భూములను తరగతి వారిగా తిరిగి విభజించుట అవసరమని తలంపెదరా?

(2) కృష్ణాజిల్లా రీసెటిల్ మెంటు ఆక్టింగు గా రి పరవారము సంఖ్య తగ్గించుట గూర్చి విచారించెదరా? ప్రస్తుతిమున్నంత మంది గమస్తా లుండుట చాల వ్యయమునకు కారణమైనవని ప్రభుత్వవారికి తెలియునా?

౨. (1) గోదావరి పశ్చిమ డెల్టాయందును, కృష్ణా తూర్పు డెల్టాయందును ఆక్రమనీటి ఉపయోగముపై విధించిన ఆదేశపునకు ఎంతమొత్తము వసూలుయినది?

(2) ఆదేశపునకు విధింపవలెనని జమాబందీ ఉద్యోగలయెదుట కేసుజేయులోపున అందుకు సందర్శించిన రైతులను విచారించిరా? కేసుపెట్టులోపున ఉద్యోగులు అందుకు సంబంధించిన రైతులకు తెలియజేసి విచారించ వలెనని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరవిసంగెదరా?

(3) 7-8-1918 డి.సె. 684 ప్రభుత్వ ఉత్తరపునకు ప్రత్యుత్తరముగా రివెన్యూ బోర్డువారివద్దనుండి రిపార్టు ప్రభుత్వమువారికి చేరినదా?

(4) ఆ ఉత్తరపున కృష్ణాజిల్లాలోని ఉద్యోగులు వన్ని చలేదని, ప్రభుత్వమువారికి తెలియునా? అందలి నూచలన్నియు అనుసరించి తీరవలెనని వేరుగా ఉత్తరపు లాసంగెదరా?

కాండ్రింగుల రామచంద్రరావుగారి కేసు విచారణ

(3) (ఎ) రాజమహేంద్రవరము కాంగ్రెసు ప్రతిపాదనకుడను కే. రామచంద్రరావుగారి కేసువిషయమై ప్రభుత్వమువారు విచారణమునర్పిరా? (బి) చేసియున్నయెడల ఆ కేసులో గోదావరిజిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఆమోదించినపద్ధతి ప్రభుత్వమువారికి సంతృప్తికరముగనున్నదా? (సి) ప్రభుత్వము వార్తవిషయమున నేమైన చర్యచేసుకొన నెంచిరా? తీసుకొను చో నెట్టిచర్య చేసుకొనెదరా? (డి) ఈ విషయమున గోదావరి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పంపిన నివేదికను బట్టి నుంచెదరా?

ఉంగుటూరు నల్లచెర్వు ఫారెస్టు రిజర్వులు

(4) (ఎ) ఉంగుటూరు, నల్లచెర్వు ఫారెస్టు రిజర్వుల సమావేశముననున్న గ్రామస్థలకు గలుగుచున్న కష్టములగురించియు అపొకర్కముల గురించియు ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా?

(బి) పైగ్రామస్థల, ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై ఏ మైన డెలుపుకొనిరా? డెలుపుకొనినచో దానిపైన నెట్టి చర్య చేసుకొనబడెను? (సి) పై రిజర్వులో అడవిదుబ్బులు మాత్రమే యుండుటచే ఆ రిజర్వులకు అటవీసంచాయితీ నేర్పరించెదరా?

గోదావరి డెల్టాలో రెండవ పంటలు

(5) (ఎ) గత పదివర్షములలోను గోదావరి తూర్పు పశ్చిమ పద్మ డెల్టాలయందు 1,2 పంటలకు సాగుబడియగు ప్రదేశ మెంత? (బి) నీటిసరఫరా లేకపోవుటచే గతమునున్నవర్షములలోను, పై డెల్టాలలో చాలప్రదేశమున రెండవ పంటపైరులు పాడైపోవుచున్న విషయమును ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా? (సి) అట్లగుచో, రెండవ పంటపైరుల సాగుబడిప్రదేశ మెంతమును నిర్ణయించుటకు, అధికారతరగత్యుల సలహాతో నొకస్కీము నేర్పరించెదరా?

కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలలో కాలువలు

(6) గత ఆయవ్యయ పట్టిక చర్చ సందర్భమున లా మెంటుగారు వాదన మొనర్చిన ప్రకారము, కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలలోని పంట, మురుగుకాలువలను బాగు జేయుటకును అభివృద్ధి జేయుటకును ఒకస్కీము నేర్పరుచుటకు అధికారతరగత్యు సంగమము నేర్పరుచ నుద్దేశించిరా?

(బి) అట్లగుచో నీ కమిటీని త్వరలో నీసంఘము నేర్పరించెదరా?

గోదావరి - సకట్టపర్ల పూడిక

(7) గోదావరినది, అనకట్ట కనువను, పూడిక వేసిపోవు చుండుటచే, ప్రభుత్వమువారు రండులకు కారణమును, ఆమోదించ

మసిన నివారణోపాయములను పరిశోధించెదరా? (బి) పైన వేయుచున్న పూడిక కొట్టుకొని పోవుటకుగాను, రాబోవు వరదల సమయమున అనకట్టకిందనున్న స్థాయిగులను తేరచుటకు ప్రభుత్వమువారు నుద్దేశించిరా?

గోదావరి పడమటి డెల్టా

(8) గోదావరి పశ్చిమ డెల్టాలోని పల్లపు ఆయకట్టు విస్తీర్ణమునకు అవసరముగ నీటిని సరఫరాజేయుటకు విజ్జేశ్వరము పాడు స్థాయిగులు చాలబలవంతని ప్రభుత్వమువారికి తెలియునా?

(బి) వెంకయ్య, వొయ్యేరు కాల్వలకు నీటిని సరఫరా జేయుటకు చివీసినద్ద నొక వెయ్యరును నిర్మించుటను గురించి ప్రభుత్వమువారికి స్కీము నాలోచించుచున్నారా?

కృష్ణాజిల్లా విభజనము

9 (ఎ) కృష్ణాజిల్లా విభజన నెప్పు డాచరణలోనికి దెచ్చెదరా? (బి) పాడుకావర్లలో నేర్పరుచు ప్రదేశమును గురించి ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించునారా? అట్లగుచో నెక్కడ? (సి) అనకాపల్లి, నల్లచెర్ల, దుర్గిచెర్ల గ్రామముల నుండి, తమ్మగ్రామములను తాడేపల్లిగూడెము తాలూకాలో జేర్పవలెనని కోరుచు మహాజన్మవచ్చెనా? వచ్చినచో వానిపై నేర్పించర్యచేసుకొనిరా? (డి) లమతాలూకాను, మాజిపేడు డివిజనుకు జేర్పరాదనియు, నుడివాడ, లెజవాడ, మచిలీపట్నము డివిజనులలో జేర్పవలెననియు గోరుచు త్రొత్తిపాపర్రుతాలూకానుండి మహాజన్మ వచ్చెనా? వచ్చినచో నేమిచర్యచేసుకొనిరా?

10. కృష్ణాజిల్లా రావిపాడు ఎట్టేలునందు (నర్సాపురం తాలూకా) మామూలు పల్లంభూములను ఆరీతిగా నెప్పుడు నిర్ధరించిరా?

(2) అట్లు నిర్ధరించక పూర్వము గ్రామములోని భూములన్నియు గోదావరి నీటివల్లనే సాగుఅగుచుండెదరా? కాని చో గతపదేండ్లలో ప్రతియేడు ఎంతవిస్తీర్ణము ఆట్లు నీటిసరఫరా గలవి యుండెను?

(3) నీటిపైవచ్చిన దరకాస్తులపై ఉత్తరపులను భూములకు నీరు పెట్టకముందు ఒకగడుండుట సత్యమేనా?

(4) బాపతు పల్లములకు గూడా మెరకపంటలు పండించుకొనుటకు వీలులేని వైస్పటికి 50 ఏండ్లనుండి నీటిసరఫరా గలిగియున్నదని ప్రభుత్వమువారెంగడురా?

(5) అభూములకు గూడ నీరుపడుటకు ఫ్లానికోడ్యోగులకు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తర విసంగెదరా?

(6) మామూలు పల్లము భూములను నిర్ధరించినపిదప బాపతు పల్లపు భూములకు నీరు నిరాకరించిరా? అట్లయినచో అందులకు కారణ మేమి?

4. క్రిందటి ఛన్సీలో బాపతు పల్లపు భూములన్నిటిపై పల్లపుపంట పండించినందుకు ఆదనపు పన్ను వసూలుజేసిరా? వాటిభూములు నీటిసరఫరా గావించునెనచో ఆదనపు పన్ను విధించబడునని కాలుదాచుట తేరుకవరచకుండనే నాట్లు చేసిరా?

(8) సవరు గ్రామమునందు క్రిందటి ఛన్సీలో ఆదనపు పన్ను ఎంతమొత్తము వసూలుజేసిరి.

కృష్ణాపత్రిక కేసు

11. కృష్ణాజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు డి. బి. టి. బాలాజీరావు నాయుడుగారు రాజీనామానిచ్చుటకుగూర్చియు, కృష్ణాపత్రికలో ప్రకటించబడిన బోర్డుకోరుకు కొనిన, మోటారు లారీనిగూర్చి, కొన్ని ఆక్షేపణలగూర్చి ఆయన తెచ్చినమానవ్యపు దావాలో ముద్దాయిని విడిచిపెట్టుటకు గూర్చి ప్రభుత్వము వారు ఏమి దళిలుపుచ్చుననున్నారా? లేనిచో ఎందుచే మాని చేసిరా?

12. కృష్ణాజిల్లాబోర్డును గూడ రెండుగా విభజింప నెంచిరా? అట్లయిత, ఎప్పుడు చేయనున్నారు?

ప్రకటన

విద్యోగిని-కర్త. తల్లాప్రగడ నూర్యనారాయణరావుగారు ఖర రు 0-12-0

ప్రేమలత-కర్త కావ్యనిధి చలికాని లచ్చారావుగారు ఖర రు 0-1-0

ఇవి విద్యా శాఖాధికారులచే, యింటర్ మిడియేట్ పరీక్షల 1925-1926 సం॥ లకు నియమింపబడినవి.

మయూరూ:— మేనేజరు, శ్రీరామవిలాస ప్రెస్

(8557) చిత్రాడ, పిఠాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

ఓ రి యం ట్ ల్
గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్
అస్సూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము అభివృద్ధిపొందిన కమిషన్ వరత్తులు ప్రవేశపెట్టబడినవి

ఏజెంట్లు, కన్ వాసర్లు

పనిచేయుటకు శక్తిగల వైద్యులనువ్యులు ఉద్యోగస్తులు దరఖాస్తులను పంపుకొన కోరెదము.

1924 సంవత్సరము

ఈ సం॥ రమునందు జరిగిన నూతన వ్యాపార రికార్డుకలదు. హిందూ దేశమునందు ముఖ్యమైన లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీకి గల జనప్రీతి అభివృద్ధి విషయములో వాల్గొని, అందులో లాభము పొందగోరువాగు లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీకి ప్రపోసల్సును తమ పలుకుబడిచే పంపుకొనవలెను.

THE MANAGER
Oriental Buildings, Bombay.
The Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:—No 3 South Parade,
Bangalore.
Trivandrum Branch:—Trivandrum.

కౌంటి ల్యు ని ఆర్థ శాస్త్రము

గృంథకర్తలు:—మామిడిపూడి వేంకట రంగయ్య, ఎం.ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రిగుప్త చక్రవర్తికి పృథానమరియు చాణక్య డనునామాంతరముగలిగినట్టియు కౌటిల్యునిచే రెండువేలసంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగృంథమునకు సరియైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగురించి మనపూర్వులు వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో నగ్రంథమునొకటిగా పాఠ్యాత్మకముగా నియో కామండకాదులు వారిగ్రంథములరచించిరి పాశ్చాత్యులు సహిత మిట్టియుద్ధగృంథములేదని పొగడియున్నారు. పూర్వీక కాలమందలి మనదేశములోని రాజ్యము తెలుగు పాలింపబడుచుండెనో తెలిసికొనగోరువారికిని చారిత్రపరిశోధకులందఱికి నిది య మూల్యమైనది. గ్రంథమును ప్రాసనవాడు కౌటిల్యుడేనా కాదా, గ్రంథకర్తకాలమెట్టి, గ్రంథకర్తకు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము యొక్క పృథానలక్షణము లెన్ని-ఆనువిషయములను విమర్శించిన యుపాధ్యాయులు చేర్చబడియున్నది. 600 పుటలగ్రంథము. కాలి కోలైదు. ఖరీదు రు 4-0-0 మాత్రము.

మామిడిపూడి వేంకటర గయ్య. మహారాజా కాలేజీ, విజయనగరం.

ప్రకటన

మామండులను వాడి మిక్కిలి ప్రశంసించిన ఆంధ్రులకోరిక ననుసరించి తెలుగుజిల్లాలవారి పౌకర్యార్థము రాజమండ్రిలో బ్రాంచి బెహఫాలయము నేర్పరచినాము. ఆంధ్రసోదరు తెల్లరు మమ్మాదరింప కోరెదము. మందులు కావలసినవారును ఏజెంట్లు కొరువారును మా బ్రాంచి మా నేజరు వేర వ్రాసినచో బడయగలరు. తెలుగు క్షేట్రాను పులితము.

మదరాసు ఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్, తపాలపెట్టె నెం 151 మద్రాసు. The Madras Ayurvedic Pharmacy Ltd, Post Box 151 Madras.

రక్తాక్షి నం||రం ఆషాఢమాస బ||౩, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణము:—ప్రియుత భమిడిపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారిచే రచియింపబడిన ప్రతిపదాంధ్రవివరణ, భావ, విశేషార్థసహితము.

ఆదికావ్యమును ఐహికాముష్మికఫలప్రదమును నగు రామాయణము సంస్కృతభాషాపరిచయములేని సామాన్యజనులకు సుబోధ్యము కానేరదు. సంస్కృతభాషాపరిచయము గల వారికి సైతము సంపదవిశేషార్థములు దెలియుట సాధ్యము. అట్టి మహాకావ్యమున కాంధ్రప్రతిపదార్థ తాత్పర్య విశేషార్థములను 'పరమార్థసంద్రిక్'యనుపేర వెలయించి శ్రీ చెవలవాడ సుందర రామశాస్త్రిగారు రాంధ్రపాఠకవహితముల కృతిజ్ఞతకు బాక్ష్యులైరి. కాని యాగ్రంథమిప్పుడు తఱచుక లభించుటలేదు. లభించినను విశేషద్రవ్యము నేకకాలమున చెచ్చింపవలసియుండును.

శ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు రట్టివాల్మీకిగారి మునే సురల రచియించి పాఠకజనులకు సులభముగ లభించు పద్ధతులతో బ్రకటింప దొరకొనినారు. వీరు గోవిందతాతీయధా, సుబోధిని, చాతుర్థి మొదలయిన పెక్కువాల్మీకిగారి మూలను జక్కగా బరిశీలించి విశేషాంశములను విరివిగా వ్రాసియున్నారు. కేవల మాంధ్రభాష నభ్యసించినవారికే కాక సామాన్య సామరజనులకు సులభముగ దెలియదగిన మధురశైలితో వ్రాసియున్నారు. ఇట్టికార్యమును చలపెట్టిన శ్రీశాస్త్రిగారి పరిశ్రమ మత్సర్ధికము అచ్చుతి మచ్చుటలు మూటగట్టు పుస్తకరూపమున బాఠకుల కందజేయుట కగు వ్యయప్రయాసములు మెండు.

కావున ప్రకటనభారమును సైతము కేవలము శాస్త్రిగారి వహించుట మిగల నసాధ్యము. ఆస్తికులు, సంపన్నులు, సుదారాశయులనగు నాంధ్రమహాజనులు శ్రీశాస్త్రిగారి కీమహాత్మ్యనిర్వహణమనంతుర జూరెంతటి సహాయమును గావించి శ్రీశాస్త్రిగారి కృతిజ్ఞతకును, శ్రీరామచంద్రమూర్తికృపకును బాత్రులు గాదగియుండును. ఈగ్రంథరచన ప్రకటనాదికములు నిరంతరాయముగ గడలేదుట పాఠకజనుల భాగ్యము కానివేలుకాదు.

శ్రీశాస్త్రిగారు ప్రకటనవిషయమున నీక్రింది నిబంధనలను గావించియున్నారు.

కెందులెల కొకసంచిక, ౫౦ పానుల గ్లేజుకాగితముపై రాయలుపైజాన ముద్రితమై, వెలువడు మండును. ఇప్పటికి 1, 2, 3 సంచికలు వెలువడినవి. 4, 5 సంచిక లచ్చుచున్నవి.

1 సంచిక ధర	రు	1.8-0
2 సంచిక	,,	1.2-0
3 సంచిక	,,	1.2-0

మున్నుండు ఆయాసంచికల వెల లప్పటప్పటి కాంక్షితులనుబట్టి నిశ్చయింపబడుచుండును. ప్రతిసంచికయందు నచ్చుటచ్చుట కథాసందర్భముల కనురూపములను మనోహరచిత్రములు గలవు.

రు 500 సహాయముచేయువారలకు మహారాజపోషకులుగను, రు 250 నోసగువారలు ప్రధానపోషకులుగను, రు 116 ఇచ్చువారలు రాజపోషకులుగను, రు 58 లు ఇచ్చువారలు పోషకులుగను విరిగిణింపబడుదురు. ప్రతిసంచికను తప్పక కొనువారలు చందాదారులుగ నుండురు. వారు రు 0-8-0 లు ప్రచేతరుమును చెల్లింపవలసియుండురు. ఇతరులకు, చందాదారుల కిచ్చువెలకు, సంచిక లివ్వబడుచు. ఇట్టి మహద్దాంధ్రమును అడదలగోరువాఁకి కొంతకన్న సులభమగుమార్గ మొకటి యుండ

ఆగమనగీత లు

[హన్నాడ కృష్ణమూర్తిగారు]

సిగల వెలయుచు చిన్నారి చరణయుగము సోక, భూదేవి పులకించి నొడ్డు మొందు విరహభరదుఃఖి నక నన్ను నరయ నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ౧
అకట చివురలకన్నను సలిచుచులయు లై ననీపాదపం కేరహద్యయంబు కటకుల శ్మశ గండ; నాకడకు నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ౨
చిలుచెనట లుప్పతిలఁ గండఁ జిన్ని మోము చెమటచి త్రడి ముంగరు తృప్తరకుండె నూరుపులు గాఢతరముగ నొలయ నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. 3
భువనమోహన మై ననీమూర్తి గనఁగఁ బ్రవిమలం బగనీ చేరువరము విఁగఁ జాలఁ దలయించి మొరలిద జాలి నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ౪
అఖిలనిగమాగమజ్జలం కైన నంద రానినీ వేడ ముగ్ధ నజ్జాని వేడ ఆహహ! నిశ్చేతుకప్రేమ నకట నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ౫
ఖగహయము విడిచి కంఠచక్రముల విడిచి రమను మరి పరివారవర్గమును విడిచి యదుగుచిగురులు దడబడ విడిగనడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ౬
ఆహహ! నీప్రేమ మెంతని యనఁగవచ్చు ననద సగునామనస్తాప మపనయింప హృన్మాగరమున ముంప నకట నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ౭
నిన్ను కడఁబాసి యోర్వ నే నిమిషమైన నీవు గనఁ దకున్న నే నిలువనేర నేమి నేయును నాొక కిటుల నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ౮
తనివి దీరఁగ నీరక్తకరముఖేందు సాంగచంద్రిక మద్విలోచనచక్రీర కమల కెరయిడ నీటు నాదరమున నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ౯
ఎంత నొచ్చెనో మెత్తని యాయదుగులు కరినశిలలను దాడి యొకమలనాథ యెత్తుదునె హాయిగను నెద హత్తి నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ౧౦

(278)

దని చెప్పెదగను

పురుషోత్తముడగు శ్రీరామచంద్రమూర్తియొక్కపవిత్ర చారిత్రమున జక్కగా గ్రహించి యాదర్శములుగ నాతని యుత్తమగుణములననుసరించి కృతార్థులై యుష్పారుట యెల్లరకును విధియై యున్నది. కావున వారివారికి క్రింది - ద్రవ్య సాహాయ్యమునొసర్చి తుడుకు చందాదారులుగైన జేరి ప్రతిసంచికను తప్పక యొక్కపాదపంకజములకు బుచ్చుకొని గ్రంథము సాంతముగాఁ బ్రకటితమగుటకు దోడ్పడి గ్రంథము నామూల్యగ్రముగఁ బఠించి కృతార్థులగుట కాంధ్రమహాజనులకు ప్రయత్నింతురుగాక! కరుణామయుఁ డగు శ్రీరామచంద్రమూర్తి శ్రీకాస్త్రులవారికి జిరాయులై శ్రవ్యముల నొసంగి గ్రంథరచన ముత్తమనగ్రహించుఁగాక!

విలాసము:— భమిడిపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు, శ్రీమద్రామాయణగ్రంథమాలా కార్యస్థానము, ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

శ్రీనన్నచోడదేవ ప్రశస్తి

[నిడదవోలు వేంకటరమణ గారు]

కం. మున్నెప్పుడో నన్నయ్యకు మున్నుగఁ బుట్టిన యపూర్వపుంగావ్య మటం చెన్నగ విని యుంటిగాని యెన్నడు నది మాయభాగ్య మేర్పడ కంజెన్. ౧
కం. అంతట డైవికముగఁ బ్రత్యంతరము లభింప దాని నత్యాతురతక సంతసమువఁ జదివితినే సాంతముగా నూతనంపుచవు లెలయంగన్. ౨
కం. చదివినకొలది హృదయము మునమునఁ దొలుకాడ కావ్య ముఖ్యరసము నెమ్మది నిముడక పొంగి ననే గదియించితి నీవిధమునఁ జె నామఁ దాల్చున్. ౩
కం. రాజకవులఁ బ్రభముఁడు కవి రాజులలో నగ్రగామి, రమ్యాంధ్రవనో రాజిత కవనసమన్వితం డై చను శ్రీనన్నచోడు నభినందింతున్. ౪
ఉ. వన్నెలఁ జిన్నెలం గమనవైఖరి సద్రసపుష్టి నూహలన్ ప్రన్నని నీటు జానలరపలుగుల నవ్యకళాభిరామగా మున్నె తెనుంగు వాణి ననపూర్వము గాగ నొనర్చినట్టి శ్రీ నన్నియచోడదేవకవి నాధుని పెంపు నుతింపఁ జెల్లజే. ౫
ఉ. నన్నయనాడు వైశేషమునం జరియించె తెలుగువాణి తిక్కన్న మహాకవి ప్రవరుకాలమునం గడు జెన్నయయ్యె, పెద్దన్న మహాకవిండు సమయంబున ప్రోడయటన్నమాటలకొనిన్నగఁ జెల్లునే భవమేయ మనోహరకావ్య కల్పనన్. ౬
గీ. ప్రస్ఫుట్యాని గంభీరభావగరిమ మధురవాగ్యుత్తీసంపద, మందగవన మెలయ నెలజ్వనంబునఁ జెలవు మీటి వెలయుచున్నది యానాఁడె తెలుఁగువాణి. ౭
ఉ. కమ్మని జాను దెన్దనుడికారపుఁదీసి, మనోహరంపు భావముల పెంపు, క్రొత్తలయి ప్రోధిమ నించెడుకల్పనాభిహృద్ద్యమ్ముగు వర్ణనంబులు, సుదారకథారచనాప్రళస్తి, నిత్యమ్మును తావకీన కవితాపటిమ స్వెలయింప నొల్లజే. ౮
ఉ. ముట్టిన దాదికావ్యము సమూలముగాఁ బరియింపఁగాని, తొప్పటనైన దీసి చదువం దొరకొన్నను గాని వీడగాఁ బుట్టునె బుద్ధి, యిట్టిది యపూర్వము, మన్ను తెలుంగు బాసతో. ౯

నిట్టిమనోహరాకృతి రచించిన నిన్ను నుతింపఁ జెల్లజే

కం. లలితపదబంధురము, నుజ్వలభావరసాభియు క్తవర్ణన యంతమై యిలఁ దెలుగుకావ్యములలో దలమానికమగుచు వెలయు ధరణీతలమునన్. ౧౦
కం. నీకావ్యము, శృంగారరసాకర మై, సకలసత్కళాకర మై, మోదాకర మై, లక్షణశోభాకర మై, వెలయుఁ గాన నభినందింతున్. ౧౧

ఉ. జంగమ మల్లికార్జునుని సత్కర్త జామ్యుతదోహదంబునన్ భంగము వొందకుండు కవితప్రతీ ఫలమై, తెలుంగు బాసం గయినేయునీవిమలమణ్ముఖశృంగార ప్రశంసఁ జేర్చిం గొని చేయఁగా వలదె శ్రీ విలసిల్ల సభాంతరమ్ములన్. ౧౨
ఉ. జానుదెనుంగున న్నవరసస్ఫురితంబుగ, చిత్రపద్మ మిం పూనఁగఁజేయు సత్కవనయోగ్యతగల్గినయట్టి సత్కళాశ్రీనిధు లై నవైవిధ్యభిరుచులం దొకరుండ పాటచే నీనుతి నన్నచోడ! హాజరించిన వేడుక నే నొసర్చితిన్. ౧౩

(288)

ఆంధ్రగీతి

[శ్రీ పాద రామమూర్తి శాస్త్రి గారు]

V

క్రిందటివ్యాసము శ్రీ త్యాగరాజస్వామియొక్క సంగీతపద్ధతిని గురించిన చర్చ పూర్తయినందున మిగిలిన పైకిర్చిక "ఆంధ్రగీతి" యని శీర్షికపడినప్పటికీ, దానిక్రింద త్యాగరాజున గురించి విశేషముగా వ్రాయబడుచున్నదేమి? యని ఎవరైనను అడుగువచ్చును. ఆంధ్రగీతియందు ఈ త్రిమూర్త్యులను మూలాధార మేర్పరచినవారు శ్రీ త్యాగరాజస్వామియే కనుకను అప్పటినుండి గానవిద్య అభివృద్ధి కెందవేడుగనుకను ఆయనవిషయమే విశేషముగా చర్చించుట ముఖ్యమనవలయును. ఆయన జీవనచరిత్రము కొందరు తెలుగు కీర్తనముల రచించిన వాగ్గేయకారులు కయలు వేసినప్పటికీ, త్యాగరాజుయొక్క దివ్యగానావృత్తి ఎన్నెవలన మొలచిన ముక్కుగొడుగులవలె, యిట్లే లేచి అట్లే అగణిత యుగములలో మునున్నది. కనుక వారి నామములు వేర్వేరునట అప్ప, వారివిషయము విశేషముగా చర్చించవలసిన యవసరముగా కాన్పించదు. వారిని గురించికూడ కొంతవరకు చెప్పవచ్చును లో వ్రాయబడును. అదిగాక శ్రాంత కీర్తనముల రచించిన సంగీతగ్రంథకర్తలను గురించి తప్ప కెవలము గాయకులను గురించి నే నీవ్యాసములలో వ్రాయ నుద్దేశంలేదు.

ఇంక త్యాగరాజ కీర్తనముల ప్రత్యేక విశేషమును గురించి యాలోచించెదము. చదువరలలో అనేకమంది గానభిరుద్రులు తాము వాటకవలెలలోను యితరచోట్లలోను కీర్తనములు పాటలు జావల్లు మొదలగునవి చిరునవ్వులు వీరపాటయైనవి విశేషాహ్లాదమును పుట్టించినయెడల అది ఎందరచించిన కీర్తన మని తెలిసినవారి నడిగినచో తప్పకుండా 100 క 99 త్యాగరాజ కీర్తనములో లేక శ్రేయోపదములో అయియుండును. ఏటియందీంత సుఖముండుటకు కారణమేమని విమర్శించి చూచినయెడల భావమును రాగమును ఒకదానికొకటి సరిపోయి మిళితమైయుండుటయు అసందర్భమైన కర్తృశోరవక్రస్వరగుంభన లేకపోవుటయే వాటి ప్రత్యేక విశేష మయియున్నది. శ్రేయోగము వారి పదములు కైకొంచును నీతివిరుద్ధముగ కనబడినను, క్రీకృష్ణునకు గోపికలను ఉన్న సంబంధమును నిర్ణయింపజేయుననియు యీ పదములకు వారనేకపర్యాయములు పాడగాపాడగా క్రీకృష్ణుడు నాట్యమాడుచుండెననియు అప్పుడేపదము సరిగా నున్నదని శ్రేయోగము నిర్ణయించుకొని తర్వాత యింకొకపదము రచించుచుటకు ప్రారంభించుచుండిరని తెలియుచున్నది. ఆయన త్యాగరాజుకు పూర్వము 100 సంవత్సరముల క్రిందట జీవించియున్న గాయకుడు. త్యాగరాజు ఏ ఏరాగములో ఏఏస్వరములో మాధుర్యము గలదో కనిపెట్టి ఏఏస్వరములు ఒకదానితో మతయొకటి అందముగా కలియునో తెలిసికొని, ఎట్టి మూర్ఖులవల్ల అనందము కలుగుచున్ననో గ్రహించి, భ్రమరము పాడువును అనేక పుష్పములనుండి తీసికొని వచ్చి యొకచోట చేర్చినట్లు అనేక రాగములనుండి రసమును దీసి ప్రతికీర్తనమును మాధుర్యపు ముద్దవలె రచించియున్నారు. కొందరు మహాకవులు మాట్లాడుటయు ఆలోచించుటయు పస్యములలోనే జరుపుచుండుట మనము వినియున్నాము. అటులే త్యాగరాజు గానములోనే మాట్లాడుచు గానము లోనే ఆలోచించుచు గానముతోనే హరిగుణముల కీర్తించుచు సర్వకాలసర్వావస్థలయందును గానములోనే మునిగి లేలుచుండెడివారు. అందుచేతనే వారి నోటినుండి వచ్చువాక్యములన్నియు గానముతోనే ఉచ్చరింపబడుచుండి యుండవలెను. వారి మనోభావములన్నియు గానముగుండా వ్యక్తమయిచుండిరి. వారు భక్తిశ్రద్ధలతో భగవంతుని సంగోధించునపుడు ఏదోఒక రాగముగ పరిణమించియుండవలెను. అందుచేన మిగిలినసంగతులన్నియు క్రమక్రమముగ నొకదానిపై నింకొకటి అల్లుకొని పోవుచుండిరిని తోచును. ఏలననగా ఏకీర్తనమునందును నట్లు కొనుట అద్దుకొనుట మొదలగు కళోరము లేకడను కాన్పించవునగదా అమృతప్రవాహమువలె జారుకొనిపోవుచుండును. ఇదిచూడగా వారికి పూర్వార్థాలోచన లేకుండనే గానము తనంత సది భావానుభూతిగ ప్రవహించుచుండెనని కనబడును. కాని యితర కీర్తనకారులవలె వీరు ప్రత్యేకముగా ఒక రాగములో ఒక కీర్తనము రచించవలెనని ముందుగానే సంకల్పించుకొని "మట్టు" స్వరములు ముందు వ్రాసికొని దానిక్రింద సాహిత్యమును కేర్చి సరిపడనందున అనేక ప్రయత్నములు చేసి అనేక

కాగితములను చివివేయుచు తుదకు మాధుర్యమునకు బదులుగా గ్రంథకర్త పడినవాడమౌత్రము నూచించు కీర్తనము అతిశయ్యము మిద బయటికి లాగి తంటాలుపడినట్లు ఏ త్యాగరాజకీర్తనలోను కనబడదు. ఇంతకష్టపడి యున్నయెడల త్యాగరాజు వేలకొలది కీర్తనములు రచించింపలేక పోవును. త్యాగరాజు తనవనస్సుతో ఒక భావము బయలుదేరినచోడనే పయికి భావానుభూతిగను స్వాభావికముగను పలుకుచుండెననియు అది ఏదోఒక రాగములోనికి వచ్చుచుండెడిదనియు తత్వార్థి యీసంగతి గుర్తించుకొని క్రమక్రమముగ "సంగతు"లను అపారముగ మరపించియుండవలెననియు తోచుచున్నది. ఉదాహరణార్థము, "చక్కని రాజమార్గము ఉండగా" అనుకీర్తనము తీసికొనినయెడల "పై అట్టిప్రాయము స్పష్టమగును. మొదటత్యాగరాజునకు "భక్తియనుచుకొని రాజమార్గముండగావంకరటింకర సందులుగొందులో దూరదవెందుకే ఓవుననా!" అనుభావము మనసులో బయలుదేరి యుండవచ్చును. ఆయన సంగీతముతోనే ఆలోచించి సంగీతముతోనే ఉన్నతభావము లన్నియు విశదపరచుచుండిరిగాన యీ భావము కీర్తనరూపమున, బయటికి ప్రభవమున చెప్పినప్పుడు అది ఖరపాత్రప్రయోగ గతిలో నడచియుండును. అప్పుడు వారు యీ భావము కరవారక్రియ రాగమున వ్యక్తమయిచిన స్వాభావికముగ నుండునని యిరించి, తరువాత సంగతులన్నియు (పల్లవికి 82 సంగతులన్నవి) ఒకదానినొకటి నొకటి తిరంగములవలె వారి దివ్య గాత్రమునుండి ప్రవహింపజేసియున్నారని తోచుచున్నది. యీ కీర్తనము వినినవారు, సంగతులన్నియు ఎంతవృద్ధులుగా కలసిపోవుచున్నవో భావము నెంతస్పష్టముగా విశదమయిచున్నవో గ్రహించియుండుదురు. త్యాగరాజు, మానవగాత్రమున కున్నలోటుపాట్లు బాగుగ గుర్తించి, తన శిష్యులకు కీర్తనలను చెప్పనపుడు, వారికి క్రికొలది నోట బట్టగలిగినన్ని సంగతులు మౌత్రము వారికి చెప్పించుండిరినియు, వారే స్వయముగా ఆ కీర్తన మే పాడునపుడు అపారముగా సంగతులు వేయుచుండురనియు తెలియుచున్నది. గనుక వాడుకలోనున్న సంగతులన్నియు వారిశిష్యులు నోటబట్టగలిగినవి యనియు, వారట్లు నోటబట్టలేనిసంగతులన్నియు త్యాగరాజు ఈకీర్తనములలోనే పాడుచుండెననియు మన మూహింపవలసియున్నది. కొన్ని సంగీతగ్రంథములలో ఒక్కొక్క రాగము ఒక్కొక్కరసమును విశదీకరించుట కేర్పడినదని యున్నదిగాని, ఒక రాగము ననే యున్న త్యాగరాజ కీర్తనలు వేరువేరు రసములను, భావములను నూచించుచున్నవి. త్యాగరాజు, ఒక రాగములోనే, వేలువేలు స్వరములు కలుపుచేతను, తాళకాలమూర్ఖునా భేదములేతను ఒక రాగమునకే వేలువేలు స్వరరూపములు చూపించుటయేకాక వేలువేలురసములకు కూడ ఒక రాగమే ఉపయోగించినట్లు కనబడుచున్నది. దీనికి ఉదాహరణలు: "ఉపచారము చేసేవారు" "శ్రీరఘువర సుగళాలయ" (భైరవి) "ఏమని మాట్లాడితివో" "తప్పి బ్రతికిపోవ దరమా" "కడలేర రాదా, మాననా" (తోడి) తరువాత, కొన్ని కీర్తనలు ఒక రాగములో ఒక స్వరస్థానమందే ప్రారంభింపబడినప్పటికిని, వేలు విధములుగా భిన్నమయివున్నవి. ఉదాహరణ: "చక్కని రాజమార్గము" "విడమూసేయవే" (ఖరపాత్రప్రియ) "భవమత నా హృదయ" "ననుపాలింపనదవిశ్చిత్తివో" (మాహాన); "శంభో మహాదేవ" "నిన్నే నెఱవమ్మినాను" (పంతువరాలి) "ఆరగింప చే" "నే మొరబెట్టిన" (తోడి) చదువరు లేవరైనను, ఇంకొక రాగము దేనినైనను దీని అందున్న త్యాగరాజ కీర్తనమును వినినచో, ప్రతి కీర్తనము వేలువేలునడకలు వివిధ విధ మాధుర్యములు గలిగియున్నట్లు స్పష్టమగును. ఒక రాగమును ఒక రసమునకే ఉపయోగింపవలెనని నియమ మేర్పరచుకొన్నయెడల, వేలకొలది కీర్తనలు రచింప నుద్దేశించుకొన్న త్యాగరాజుయొక్క అభీప్రాయ నెరవేరకనే పోవును. ఇన్నివేల కీర్తనలలోను, ప్రతిదానికి ప్రత్యేక భావనాగవిశేషము లుండుట కవకాశమే లేకపోవును. ఇంకొకవిశేష మేమనగా వీరి కీర్తనలలో ప్రతిదానికీని, పల్లవి అనుపల్లవి చరణము ఈమాటికి వేర్వేరురాగరూపములు కనబడును.

వీరు గానము చేసినరాగము ఇన్ని యని చెప్పుటకు వీలు లేదు. ఏలయన, ఆయనకీర్తనములలో చాలభాగము శ్రేణువులచేత తగులబెట్టబడుటచేతనో, నోటిని పాడువారు క్రమక్రమముగ నశించుచుండుటచేతనో, కీర్తనములన్నియు ఒక రిద్దరు పాఠముచేయుట కసాధ్యమగుటచేతనో, మనవరకు రాకుండగానే అంతము జెందినవి. మన కిప్పుడు లభించియున్న 800 కీర్తనములలోను కూడ, అన్నిటికిని స్వరములు లేవు

సాహిత్యము మాత్రమే యున్నది. ఇవి విమర్శించినయెడల, దాదాపు 160 రాగము లున్నవిని తోచుచున్నది. వీటిలో నున్న ఆపూర్వరాగము లనేకములు గలవు. వాటిపేర్లుమౌత్రము చెప్పబడియున్నవి. అవి ఏవియనగా, మనోరంజని, జలగాలా సరస్వతి, రాసావళి, గుండక్రియ, చారుశేషి, ఛాయానాటక, నారాయణగౌళి, ఘంట, ఆహారి, కళావతి, వేగవాహిని, మాళవశ్రీ, దేవమనోహరి, మానవతి, సిద్ధసేన, గాంగేయభూషణి, శుద్ధవ్యాపి, బిందుమాలిని, శుద్ధదేశి, శ్రుతిరంజని, వీరవసంతి, హుసేని, క్రీమాణి, ముఖభాగణ, సాళగభైరవి, కన్నడగౌళి, నాగగాంధారి, కళ్యాణానంత, పూర్ణలలితదీపక, కోకిలస్వని, మార్గసిందోళి, కళానిధి, శుద్ధవీరుచిని, మద్దిభ మార్గిణి, గానవారిధి, ఆభాగి, సభోమణి, యమునాకళ్యాణి, ఉమాభరణ, నవరసకన్నడ, రవిచంద్రిక, జీవంతిని, వసంతి, భైరవి, కమలామనోహరి, నాదవరాంగిణి, రూపవతి, మంజరి, వాగధీశ్వరి, మందారి, జాజాహరి, వనస్పతి, కాంతామణి, కూలిని, ఝుంకారస్వని, హంసనాదము, కోలాపాలము, జయనారాయణి, ఈశమనోహరి, మారరంజని, జగన్మోహిని, జానకి, సారమతి, సుపాషిణి, టక్క, మయూరస్వని, మణిరంగు, కెండువీల? భేనుక, హిందోళవసంత, పూర్ణవృద్ధి, దివ్యమణి, నవనీత, సర్వభూషణి. విజయశ్రీ, భరణ, సుప్రదీప, గుర్తతి, నీతిమతి, జయంతసేన, చంద్రజ్యోతి, భవప్రియ, కలకంఠి, ఫలమంజరి, అమృతహాసిని, గోపికావసంత, కలగడ, కోకిలనాగి, భిన్నవృద్ధు, తీవ్రవాహిని, రాగపంజరము, లలిత, మొదలగునవి. వీటిలో చాలభాగము చేర్చినను మనము వినుట యరదు; ఇంక నీరాగములకు ప్రత్యేక స్వరరూపమును స్పష్టపరచుచు ఆలాపన చేయువారు లేరనికూడ చెప్పవచ్చును. ఎవరైనను సంపూర్ణ స్వరజ్ఞానము గలిగిన మేధావీలులు బయలుదేరినగాని యికముందు ఈరాగముల నామములకూడ నశించిపోవు నని తోచును. ఆనందభైరవిరాగమును గుఱించి యొకచిన్నకథ గలదు. త్యాగరాజు కీర్తనరచన ప్రారంభించిన కొన్నిసంవత్సరములలో ఆయనకీర్తి క్రమక్రమముగ వ్యాపించుచున్నపుడు ఎక్కడనుండియో ఒక పిఠినాటకం పెనవారి గ్రామము వచ్చియుండెను. వారిప్రభుమనాటక ప్రదర్శనమునకు త్యాగరాజును రమ్మని బలవంతపెట్టి తీసికొనివాయిరట. నాటకములో ముఖ్యపాత్ర ధరించిన నటుడు, ఆనందభైరవిరాగము విశేషముగా పాడి శ్రోతలహృదయముల నాకర్షించెను. నాటకాంతరమున ప్రధాన నటుడు పాడిన ఆనందభైరవిరాగము చాలబాగున్నదనియు అందులకు తగినబహుమాని ధనరూపముగ నిచ్చుటకు తనకు సమర్థత లేదనియు, ఏవిధముగ ఉపకారము చేయనని ననియు, త్యాగరాజు అడిగెను. అప్పు డానటుడు, "అయ్యా, తమరు నాగానము విని మెచ్చుకొన్నందువల్ల, నేను ధన్యుడనైతిని. మీరు నాకు చెయ్యగల అమూల్యముగ ఉపకార మొకటియున్నది. తమరు నాకు దయచేయుటకు కూడ తమస్వాధీనములోనే యున్నది. నేను ఈ ఆనందభైరవిరాగమువల్ల అనేక జనులను సంతోషపెట్టి ధనమార్జించుకొనుచున్నాను. నాకు ఏగాయకుడన్నను భయములేదుగాని తమరుమాత్ర మిరాగమున విశేషముగా కీర్తనరచన ప్రారంభించినయెడల నాపేరు పడిపోవును. కాబట్టి తమరు ఇకముందు ఆనందభైరవిలో ఒకకీర్తనయైనను రచింప భిండుటయే నాప్రార్థన. తమరు నారదారశంభూతులు. తమరు తలచిన మాత్రమున, మనోహరములగు అనేక రాగములు బయటికి దీయగల సమరులు. ఈ ఆనందభైరవిరాగము, మాత్రము నాకు విడిచిపెట్టుడు" అని ప్రార్థింపగా సరే యని త్యాగరాజు అంగీకరించెను. అంతకు పూర్వము త్యాగరాజురచించియుండిన రెండుమాడు కీర్తనలు తప్ప ఆనంద భైరవిరాగమున తర్వాత నొకకీర్తనయైనను రచింపలేదు. ఇట్టి వాదాన మే లేకపోయినయెడల మన కిప్పటికి, పూర్వము అట్టేరగి పోవుకీర్తనములు ఈదివ్యరాగమున మహత్యాగరాజు రచింప కుండునా?

త్యాగరాజువద్ద శిష్యులు సంగీతము నేర్చుకొన్నపద్ధతియు వారికీర్తనలు మనవరకు వచ్చినమాత్రమును కొందరిట్లుండెడివని చెప్పుచున్నారు. వారు శ్రాంతకీర్తన పాడునపుడు శిష్యులు సాహిత్యమును వ్రాసికొని, తరువాత వారే దానినికీర్తన దగినస్వరమును చేర్చి త్యాగరాజునకు చూపించేవారట. అప్పుడు వారు అపసరమైన దిద్దుబాటులుచేసి పాడువిధ మిట్టిదని గాత్రముచూపించుచుండెడివారు. తమశిష్యులలో స్వరజ్ఞానము లేకపోయినను, తమరుపాడినట్లుగానే సరిగా తిరిగి పాడగలిగిన శిష్యులయందే ఎక్కువయభిమానమును కనబరచుచుండి ర్న కొందరివల్ల తెలియుచున్నది. ఇందువల్ల కొందరు త్యాగరా

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య పరిషత్ 13 వసరము

విమర్శకు ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యుత్తరము

ఉదకమండలము, జూలై 17:— రాజధాని ముఖ్య పట్టణమునందు వైద్యశాలయందు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారి ప్రభుత్వమువారు గాంచిరి. ప్రభుత్వమువారు రవలంబిందు మిత వ్యయవిధానమును సరిగా నెరుగకుండుటచే నిట్టి విమర్శలు గా వింపబడినవిగాన యాదిగను ప్రకటన మూలమున యెల్లరకు తమ విధానమును తెలియజేయుచున్నారు.

ఉపసంఘము

వైద్య, ఆరోగ్యశాఖల వ్యయము తగ్గించుటగూర్చి విచారింపి నిజేడిక నంపుటకుగాను నిరదు యాదిగనువర్తించుట గూడిన ఒక ప్రత్యేక సంఘము నియమింపబడినది:—

(1) ఎ. వై. జి. కాంచెలుగారు (అధ్యక్షుడు) (2) రెడ్డి టి. నెంట్ల కర్నూలు టి. హెచ్. నెమ్మనూరు, (3) మేజరు జి. హెచ్. వసుగూరు, (4) రా. బి. టి. ఎం. కె. నెమ్మనూరు (5) హెచ్. ఎ. చాటనూరు (6) డి. బి. సర్. టి. దేశికాచారిగారు (7) రా. బి. పి. సి. ఎన్. య తిరాజులనాయుడుగారు (8) బి. రామరావుగారు (కార్య దర్శి) ఈసంఘమువారు (వీరి నిజేడిక యిదివరకే ప్రకటించబడినది) రాజధాని ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యయము తగ్గించు పరిశీలించి, చాలవరకు వృథాగా వెచ్చింపబడుచున్నట్లు దలంచిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వివిధరీతుల నగు వ్యయవిషయములను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి, వీలగుచోట్ల తగ్గించుటకై ఒక ప్రత్యేకాధికారిని నియమింపబడెనని యాసంఘమువారు శిఫార్సుజేసిరి. రా. బి. టి. ఎం. కె. నెమ్మనూరు ఆవర్గ, ఎల్. ఎం. ఎన్. గారు సర్వను జనరలుగారివద్ద పెర్మనలు అప్పింపబడునామది పరిపాలనాభవము నెక్కువగా గలవారను, ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవహారములను విపులముగా నెరిగినవారు నగుటచే ఆపనికై ఒక యే దాదీవరకు నియమింపబడిరి. ఈఉద్దేశ్యము ఆంధ్రప్రదేశ్ సామర్థ్యమును పెట్టిలోపము కాకుండ నుండునట్లు తగ్గింపగల వ్యయములను సూచించుచు ఆసేకరించుటలను బంపెను. ఈవిషయములలో చాల వాటినిగూర్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ సూపర్వైంటెంటులను, జనరలు సర్వనులను సంప్రదించుచు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరములను జారీచేసిరి. మిగిలిన వాటినిగూర్చి యింకను విచారింపచున్నారు.

ప్రతికలలో విమర్శన ముఖ్యముగా ముఖ్యపట్టణమునందు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారు రోగులకు వ్యయమును తగ్గించుటను నిరసించుచున్నవి. రోగుల ఫీలింగులను బట్టివారికి గావలసిన వ్యయమునందు గుణమునుబట్టి గాని పరిమాణమును బట్టిగాని యేమాత్రము తగ్గించు నుద్దేశము ప్రభుత్వము వారికి లేదు. వారియుద్దేశమేమన పన్ను చెల్లించు ప్రజలభవము భోగవాంఛలయందును, విడిచిపెట్టగల వ్యయములందును వృథాగా వినియోగింపబడకుండ జూచుటయే. ప్రత్యేకాధికారి విచారింపి చూచిఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారు సర్వవ్యయపద్ధతులు తెలియక రోగులఆహారములకై వస్తువులనుగూడుచుచున్నచాలవరకు రోగిగృహములకువరకు అధికముగా (ఎక్స్పెన్సివ్) ఇచ్చునాకార్యములచేతను, ఆహారవ్యయముక్రింద ఆహారమును దానికన్న యెక్కువ వ్యయమునుచేయుచున్నది తెలిసికొనెను. పూర్తిగా పథ్యము తినగల రోగిగృహములకు “సగము పథ్యము” వారగించు వారినిగా నుంచి, పూర్తిగా ఎక్స్పెన్సివ్ నిచ్చుచున్నారు. ఈఅభిలాషను రోగిగృహములకు ఆంధ్రప్రదేశ్ సూపర్వైంటెంటులు చాలవరకు ప్రయత్నించిరిగాని ప్రయోజనము లేకుండెను. శత్రుచిత్తుగావింపబడిన రోగిగృహముల పూర్తిగా ఆహారము తినగలిగినవారయినను సగము పథ్యమునందుంచి, యెక్కువ ఎక్స్పెన్సివ్ నిచ్చుట ఉన్న పూర్తిగా రోగిగృహములకు ఉత్తరదేశమునండి తెప్పించియైన పండ్లు ఆహారముగా నిచ్చు వాడుక గూడ కలదు. నిజముగా జూచిన, రోగులు తమ యింట్లో గూడ నిన గల గురు మని కలలోనైన అనుకూలతతో గొప్ప ఆహారము లాసగుచున్నారు. అందుచే ప్రజలు వైద్యచికిత్సయగుటకు గాకపోయినను, వైద్యశాలయందు నుండు సౌకర్యముల ననుభవించుటకై ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధానిగూడ గలగుచున్నది. ఇట్టి దుర్వ్యయము ప్రజలభవము వృథాజేయుటయేగాక, నూతనముగా వచ్చు వైద్యశాలలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవహారములను నడుపుటగూర్చి దుర్భిప్రాయములను గలుగజేయుచున్నది. వారు చికిత్సజేయు రోగుల పిదప గృహములకు బోయినచో మితిలేని సంపదయొందనని యెరిగి వైద్యులు మితవ్యయపద్ధతుల నలంబింపవలెను. ప్రతి వైద్యశాలయందును ప్రత్యేకముగా వ్యయాధికములను పూనాహారములకై నుండవలసిన వ్యాధిగ్రస్తులు కొందరుండరని ప్రభుత్వమువారు చెబుచున్నారు. వారి విషయమున వైద్యశాలలోగల ధనవ్యయమునకు చెరగ తమతో తోచినరీతిని ఆహారములను తెప్పించవలెను. సామాన్యరోగుల విషయమున ఆహారములనుగూర్చి ఒక మితి నెర్పయవచ్చును. ఎక్స్పెన్సివ్ అందు చేర్చగూడదు. ఈ నియమములనుసరించి, పెద్ద ఆంధ్రప్రదేశ్

లో విద్యార్థులను ఆంగ్లోయిండియన్ రోగిగృహములకు ఒకనీటి తీవ్రమున 12 అంతాండవలెననియు, భావతీయలకు 8 అంతాండవలెననియు నిర్ణయించెను. చాల ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారు (ఆనగా, వైద్యశాలలకుఆంధ్రప్రదేశ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారు) రోగిగృహములకు నుండగలగుచున్నారు. వారి విషయమున యింకను తక్కువ పరిమితియేర్పరిచిన పరిపావును. రోగుల ఆహారవ్యయము విషయమున మితి యేర్పరుచుట ఆవశ్యక మని జనరలు సర్వనుగారు ప్రత్యేకాధికారి సూచించినపరిమితిని ప్రభుత్వమువారు పరిష్కారముగ నంగీకరించిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారు రోగుల ఆహారమునకై యగువ్యయమునుగూర్చి తక్కువ సరిగానుంచి కొన్నట్లు ఈ పద్ధతిని అమలుజరిపి చూచినపిదప ప్రత్యేక మితవ్యయ ఉద్దేశ్యగారి శిఫార్సుచే ఏర్పాటుజేసిన పరిమితిని సరిపావునో లేదో తెలియజేయుచు ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టులను బంపవలెను. కొన్నివిషయములలో మితవ్యయోద్దేశ్యగారు ఆహారవ్యయ విషయముజేయవలెనని సూచించెనని యాసందర్భమున డిలటెట్ అవసరము. దీనిబట్టి వ్యయముతగ్గించుట అనాలోచితముగ జేయలేదనియు, రోగుల సౌఖ్యముగూడ పూర్తిగా జ్ఞప్తియందుంచుచే చేయబడినదనియు తెలియగలదు.

సరకులు పనులగొట్టుట మున్నగు నవ్యవస్థలందు నర్యులకు (దాయాలు) జరిమానా విధించుటగూర్చి ఆక్షేపణ గలదు. ఈవిషయమున గలనిబంధనలు పశ్చిమదేశములలోని కన్న ఇండియాలోనే తక్కువకావలసినవిగానున్నవినియు కనికరము జూపుటలనే నిబంధనలయెడల నేమాత్రము తప్పనిసినను ఒక సర్వీయుండరనియు ప్రభుత్వమువారు తెలుపవలెననియు, ఒక వైద్యశాలయందు ఒకవత్సరమునందు నందలకొలది ఖరీదుజేయు భర్తామీటరులు పనులగొట్టుబడినవి. ఇందుకు నర్సులే భాగ్యులుగనుక వారికి నెంతోకొంత జరిమానా విధింపవలసి యున్నది.

ఎలక్ట్రిసిటీ వ్యయము

ఒక ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుద్దీపములు (ఎలక్ట్రిక్) పంకాలు, ఎలక్ట్రిక్ నిచ్చిన తీసివేయుటగూడ ఆక్షేపించబడినది. రోగులు లేనప్పుడు గూడ గదులలో పంకాలు తిరుగుట, దీపములను వెలుగనిచ్చుట చేయుచుండుటచే యీ యాంశప్రతి యందు విద్యుచ్ఛక్తి చాలవరకు వెచ్చింపబడినది. ఆ ఆంధ్రప్రదేశ్ సూపర్వైంటెంటు రోగులచేతనే యిది తీయించబడినది. రోగులకు గాను ఆవసరమని వైద్యులకు తోచినపుడే యుపయోగించుటకు ఎలక్ట్రిక్ నిచ్చెను ఉద్దేశ్యంబుబడినది. దీపముల విషయమున, అరుగులమీదను వాడలలోను దీపములసంఖ్య తగ్గించుటచే వ్యయము తగ్గించబడినది. రాత్రియంతయు అన్నిదీపములు వెలుగుచుండుట ఆనవ్యసరము. దీపములు ఎక్కువగానున్నచో రోగుల నిద్రకు భంగము వచ్చును. పంకాలు, ఉదయము సాయంత్రము చల్లగానుండు వేళలయందు నిలిపివేయవలెనని ఉత్తరువుచేయబడినది. పంకాలను సదా 24 గంటలు తిరుగుచున్నట్లుంచినచో వేగముగా చెడిపోవును. ఎక్కువభాగమునందు రోగులవద్ద పంకాసదాయంబువలెనని వైద్యశాలలోగల తలంపుచో వానివద్ద నుండునట్లు ఏర్పాటు చేయబడినది. జనరలు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోగల ఎలక్ట్రిక్ పంకాలను ప్రతిదినము పరిశీలించి, మరమ్మత్తులు అవసరమగుచో జేయించుటకై కొంతసేపు నిలుపు జేయునట్లు ఉత్తరువు చేయబడినది. దీనిగూర్చిఎలక్ట్రిక్ రివ్యూయ ఇప్పటికి రాలేదు.

నీరునదుపానము

దొడ్లలో నీటిసరఫరా తగ్గించుటకు, మదరాసు రెవెన్యూ డివిజన్ చెరువునందు నీరుతక్కువగా నుండుటయే కారణమైయుండును. రెవెన్యూలో నీరు చాల తక్కువగానుండుటచే నీరు ఖర్చుజేయు విషయమున చాల జాగ్రత్తగా నుండవలెనని కార్పొరేషనువారు పదేపదే చెప్పుచున్నారు.

కొన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ మితవ్యయము విషయమునను, అనవసర ఖర్చులు తగ్గించు విషయమునను సూపర్వైంటెంటులు ఎక్కువశ్రద్ధ జూపుటచే అచ్చట ప్రతి ఒక రోగికి సగటున యగువ్యయము యితరసంస్థలకన్న చాల తక్కువగా నున్నది. పైవాటిలో నెక్కువవ్యయమునకు కేరకారణ ముండును. చాల రావ్యయము జేయుటయే కారణము. కావున ఖర్చులు తగ్గించుట ఆత్యవసరమని తెలియుచున్నది.

వై విషయములను బట్టి ప్రభుత్వమువారి విధానము పరిస్థులముగాబోధపడునని తెలంచుచున్నారు. “మితవ్యయము” అనుపదము ఆహార కలిగించుటకు తగ్గియున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవహారములందు సూతనముగా ప్రభుత్వమువారు రవలంబిందు పద్ధతులను, వారి యుద్దేశమును “మాంసరావ్యయము తగ్గించుట” అనిచెరిగిన పరిపావును.

బెంగాలు శాసన సభాభ్యుత్పాదన

కొత్త ఫిర్యాది మంత్రులతో లాలోపి అయ్యెనను ఆరోపణ

గురువారమున విచారణజరుగును

కలకత్తా, జూలై 18:— కలకత్తా పైకోర్టులో ఢిల్లీ ప్రభాధరాయుగారు (1) గా|| కాటసుగారి వైనము, మంత్రుల వైనము జేబడిన శేషమున తన నొక ఫిర్యాదిగజేయవలెననియు (2) కిరణ్కంఠ కుమారకంఠరాయ చాదరీల స్థానమున పార్టీఫిర్యాదిగా జేయబడిన నిరంజను చట్టిగారి సత్వప్రవర్తనను గురించి విచారింపవలెననియు, ప్రార్థించుచు ఢిల్లీ ప్రభాధరాయుగారు దెచ్చిన పిటిషనును న్యాయమూర్తి సి. సి. ఫూఘా గారు విచారించిరి. ఈ పిటిషనులనుగురించి గురువారమున విచారింపియు తీర్పు నొసర్పవలెనని న్యాయమూర్తిగారు తెలిపిరి.

కలకత్తా, జూలై 18:— బెంగాలు శాసనసభాభ్యుత్పాదన కాటసుగారివైనము, మంత్రుల లిద్దరువైనను తేబడిన దావా అందు, నిరంజను చట్టిగారు పార్టీఫిర్యాదిగా జేయుట చేత వ్యవహారము చాల చిక్కులలో బడినది. అసలు ఫిర్యాదు లిద్దరును దావాను వదులుకొనిన తరువాత నిరంజను చట్టిగారు వారి స్థానమున ఫిర్యాదిగా వచ్చినతరువాత ఢిల్లీ ప్రభాధరాయుగారు అను మరయొక జమీందారు తన నీతేనునందు పార్టీఫిర్యాదిగా జేర్చుకొనవలెననియు, 2 నిరంజను చట్టిగారి దలఖాస్తు లాలోపి దరఖాస్తునియు ఆతడు అసలు దావాదారుల తరగతినుండి వచ్చిన కాటసుగారియు ముద్దాయిల తరపున వచ్చెననియు అందుచే నాతనిని ఫిర్యాదులలో నుండి తొలగింపవలెననియు పిటిషను జేర్చెను. ఈపిటిషను నిన్న దాఖలు జేయబడినది. ఈదినమున న్యాయమూర్తి సి. సి. ఫూఘాగారియెదుట ఎన్. ఎన్. సర్కారుగారు తిరిగి ఈవిషయమును దెచ్చెను. తనపార్టీ ఈదావాలోను దావాకు సంబంధించిన చర్యలన్నిటిలోను సాధ్యమైనంత జాగ్రత్తతోను పట్టుదలతోను సాగించుననియు ఆతడు నుడిచెను. ఇనుకటి ఫిర్యాదులు దావానంతను నుపసంహరించుకొనుటకు కోరిరి. కాని సంభవించిన దేమనగా వారు వదులుకొనిరి. మరయొకరు వారిస్థానమున వచ్చి దావాను సాగించుచుండెను. ఈ పెద్దమనిషిని దావాను సాగింప నిచ్చినయెడల ఫిర్యాదులు ముద్దాయిలు ఇద్దరునుగూడ మంత్రులే అగుటచే లాలోపి వ్యవహారమగును. నేను ఇదివరకు వాదించినప్పుడు ఈ పెద్దమనిషి, మంత్రుల చేతులలోని కీలుబొమ్మయనియు మంత్రులచే ఫిర్యాదిగా నిలుపబడిననియు అందుచే యథార్థములో ముద్దాయిలు ఫిర్యాదులుగూడ మంత్రులేయగుదురనియు క్రొత్తఫిర్యాదియగు నిరంజనుగారి కలమునుండి మంత్రుల వాక్యములు మాత్రమే వినిపించుననియు అందుచే నిరంజనుగారు నిజముగా ఫిర్యాదిగా కాదా యను విషయమును విచారించ గోరుచుంటిమనియు సర్కారుగారు నుడిపిరి.

నిరంజను చట్టిగారి తరపున లాంగ్వేజ్ శేషుగారు వాదించుచు తనకలయలు, దావాను అప్పీలునుగూడ (శ్రద్ధతో నిర్వహించునని నుడిచెను. లాలోపి దావాను దెచ్చు నుద్దేశముతో దాను వచ్చితినిను ఆరోపణ యవత్యమని ఆతనికలయలు అఫీడవిట్టును దాఖలుచేసెను. అప్పీలును నిరోధించుటకు తన సర్వశక్తులను నుపయోగించి పనిజేయుననియు నుప్రసిద్ధుడగు న్యాయవాదిని నియమించుననియు శేషుగారు నుడిపిరి. దావాను నిర్వహించుటలో నాతడు తనధర్మమును నిర్వహించుట లేదని ఇకమీద ననుమానము జనించినయెడల ఆతనిస్థానమునకు మరయొక ఫిర్యాది నెర్పవలెననియు, కోర్టువారియెదుట నున్న వివరముల నాధారపరుకొని ఎవతెక్కువ స్వరాజ్యపక్షము వారు లేక ఎవ రెక్కువ ప్రజాభిప్రాయము వ్యక్తకరించును అని విచారింపలేదు.

న్యాయమూర్తియు తీర్పు

ముద్దాయిల సొలిసిట్టర్లచే నిరంజను గారికి జేయించుట అందజేయబడినా? ముద్దాయి యగు కాటసుగారిచే తన పక్షమున నియమింపబడిన లాంగ్వేజ్ శేషుగారు నిరంజనుగారి ప్టిడరుగ పనిజేయుచుండెనా యను విషయమును గురువారము విచారింపబడునని యుత్తరువుజేసెను.

మొదటి ఫిర్యాదుల అప్పీలు

కోర్టువారు లేవనెత్తినవిషయమున సర్కారుగారు ప్రభాధరాయుగారి, వామ్సులేగార్ల యెదుట హాజరై (1) నిన్న జేరినమున న్యాయమూర్తి ఫూఘాగారు మొదటి ఫిర్యాదులను కేసుండి విరమకొనుట కధికార మొసగి దావా నుపసంహరింపకు కొనుటకు అనుమతిని నిరాకరించుచు చెప్పిన తీర్పువైపును చు నిరంజను చట్టిగారిని ఫిర్యాదిగా జేర్చుకొనుట కనుమతించుచు వైనను, రెండు అప్పీళ్లను దాఖలుజేసెను. ఇంజనీరు అప్పీలుల విచారించుటకు ఫూర్వ మీ అప్పీలును విచారించి పంక్తింపవలెనని కోర్టువారిని ప్రార్థించెదను. ప్రభాధరాయుగారు పదరఖాస్తుల నంగీకరించెను.

స్థానిక వార్తలు

తండ్రివారాలయ ప్రకటన:— పశ్చిమతీరమున కాలికట్టు, కొచ్చిను సత్యమంగళము మొదలగు ప్రదేశములకు తెలిగ్రాపులైన లింగను చక్కబడలేదు. ఆ ప్రదేశముల కంప బడు తండ్రివారాలు చేరుటలో చాల ఆలస్యము జరుగును.

తిరువళ్ళూరులో కలరా:—తిరువళ్ళూరునుండి తెరియపాలెము బోయెడి దారిలో గ్రామములందు కలరా ప్రబలి యున్నది. మదరాసునుండి బోయెడి యాత్రికులు ప్రమాదమును గుర్తించెదల గాక, యని ఆరోగ్యశాఖోద్యోగి ప్రకటించుచున్నాడు.

భగవత్కథా ప్రసంగ సభ:— తొండమండల స్కూలు మండలమునందు, మింటుపిడిలో రేపు సాయంకాల 4/30 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ రంగారామగారు (చిదంబరం) వల్లపరిణయము కథాకాలక్షేపము జరిపెదరు.

మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యాలయము:— మద్రాసు ప్రభుత్వ సెక్రటరేటులు ఆఫీసులు ఈనెల 28 తేదీ నుండియు ఉదకమండలములో మాసివేయబడెను. తిరిగి 28 తేదీన మద్రాసులో సెక్రటరేటు ఆఫీసులు తెరవబడును. (ఆ. ప్రె.)

ఉచిత ఆర్యధర్మప్రవచన సభ:—బ్రహ్మశ్రీ ఆరుజాల శాస్త్రిగారు (నాగపట్నం) జ్ఞానవాసిష్టముగూర్చు ప్రాగ్రసేపు యూనియను స్కూలునందు ప్రతిఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు పన్యాసముల నొసంగెదరు. ఉదయం 8 గంట గీతాఉపన్యాసము లొసంగెదరు.

చెంగల్పూరు నాయకరు ఉచితాయుశ్వేద వైద్యశాల, వేవేరి:—1924 సం॥ జూను నెలలో నీ వైద్యశాలలో 11010 మందితోగులు వైద్యసహాయముంది. ఇందు 344 యూరేషియనులు 290 మహమ్మదీయులు, 1668 భారతీయవైద్యులుగలరు. వీరిలో 3751 మంది క్రొత్తవారు. ఈ నెలలో 24 తేదీని వైద్యసహాయముందిన తోగుల సంఖ్య 488. మొత్తముమీద వైద్యసహాయమునకు వామామయిన తల 1 కి 8.7 దమ్మిడిలు చెచ్చింపబడెను. ఇందు మందులఖర్చునకు తల 1 కి 2.4 దమ్మిడిలు చెచ్చింపబడెను.

ఎన్నికల ప్రచారము - చూళలో కార్మికుల భజన:—17 వ చూళ దివిజనుకు మునిసిపలు ఎన్నికలయందు వి. చక్రేగారి, అభ్యర్థితను బలపరచుటగాను రేపు ఉదయం 7 గంటల మదరాసులోని కార్మికులు. చూళయందు భజనసంకీర్తన గావించురు. ఉత్సవము భజనకోవెలవద్ద, తొట్టి కలై కుమరప్పమొదలి వీధిలో బయలుదేరును. తొవలమైదానమునందు 10 గంట సభజరుగును. శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసమ్యంగారు, ఎ. రంగస్వామి ఆయ్యంగారు, ఎస్. సత్యమూర్తిగారు ఆదికేశవులు నాయకరు, సుబ్రహ్మణ్యచెట్టి, ముళిమహమ్మదు, రంగయ్యనాయుడు, వి. రామదాసు, వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు మున్నగువారు ఉపన్యసించెదరు.

రాకపోకలు:— కర్నూల్, బాల్కనరు, మిలట్రా కర్వదర్శిగారు, ఉదకమండలమునకు, ఎల్. భాకరాటనుగారు, బారిష్టరు గుంటూరునకు నిన్న రాత్రి బోయిరి. సి. డబ్ల్యు. ఇ. కాటనుగారు, నేడు తిరువనంతపురమునుండి వచ్చిరి. ఈ రాత్రి బెంగళూరు బోయెదరు.

వి. మనిస్వామి నాయుడు, ఎస్. బి. కైల్స్ ఆడిటు ఉద్యోగి, ఖా. బి. కాలిఫుల్లాసాహెబు శాసనసభ్యుడు నేడు చెన్నపురి వచ్చిరి.

సబ్. పి. ఎస్. శివస్వామి ఆయ్యంగారు భార్యతో గూడ నేడు చెన్నపురి విచ్చేసిరి.

రివెన్యూశాఖ కార్యదర్శి ఇ. డబ్ల్యు. లీగారు, కోయంబూరు, కడపజిల్లా కలెక్టరులు నేడు వచ్చిరి.

ఆర్. లిటిల్ హేల్సు, విద్యాశాఖ డైరెక్టరుగారు పాలెట్టునుండి నేడు విచ్చేసిరి.

కుంభకోణము

కుంభకోణము జూలై 18:— కావేరీనది కుంభకోణము వద్ద 10 అడుగులవైగా ప్రవహించుచున్నది. వరదలు 28 అడుగుల ఎత్తుగానున్నవని నిన్న యీ రోడ్డునుండి వచ్చిన సమాచారము తెలుపుచున్నది. ఉదయమునకును రిపార్టులను నీరు 30 అడుగులు పెంచినదనియు సాయంకాలము 32 అడుగులవరకు పెరిగి నీరు అప్పుడే పట్టాములే ప్రవహించినదనియు తెలియుచున్నది. కానియంతవరకు ప్రాణవిత్తముల కేమియు హాని జరుగలేదు. (ఆ. ప్రె.)

జలమయముగా నున్నది

తిరువనావళి జూలై 19:— పట్టణమునకు ఉత్తరము పశ్చిమోత్తరమున కా రీనది వరదలు అడుగుల ఎత్తుగావచ్చినవి. అంతయునుపూజల. యముగానున్నది. పోగువేపనుకురోడ్డు మీద శంతమువరకు నీరున్నది, కైల్స్ పోర్టు డిస్పెంసరీ స్టేషను వారు నివసించు గృహములు నీటిలో మునిగి పోయినవి. కుడగపేట స్టేషనువరకు యనుపదాతియును శ్రీరంగమునకు పోవురోడ్డు అండక పీధివద్దను నీటిలో నున్నవి. తిరువనావళికి పశ్చిమముననున్న ప్రదేశములకును శ్రీరంగము రోడ్డు మీదను రాకపోకలు పూర్తిగా ఆగిపోయినవి.

కల్తాశాలలు నీటిలోనుండుటవలన మూసివేయబడినవి

కోలరూనువంతెన కొట్టుకొనిపోయినది

కోలరూనులోగూడ క్షీణిశేషము వరదలుగానుండుటచే శ్రీ రంగమునకు ఉత్తర ప్రదేశములలోగూడ రాకపోకలురేపు తిరువనావళి వాటరువర్క్సు నీటిలో మునిగియుండుటవలన పట్టణమునకు నీటిసప్లయ లేదు. నెంటుబోస్టు కళాశాలయును కొంతవఱకు నీటిలోఉన్నవి. అందువలన యారెండుసంస్థలను నిన్నుమాసివేయబడినది. ఈ రుండుభవనములలోను వరదలవలన యింట్లలోకపోయినవారికి ఆధికారులు తావునిచ్చుచున్నారు.

నిన్న సాయంకాలము 4 గంటలకు కంబరపంపటైయివద్దను నోకి యెంవద్దను రెండుగండ్లు ఏర్పడినవి. కోలరూను వంతెనలో రెండు అర్శీలు నిన్నుటిదినమున కొట్టుకొనిపోయినవి. ఆసమయమున అర్శీలపై పోవుచున్న ఒక ఎద్దుబండిగూడ వరదలో కొట్టుకొనిపోయెను. బండివాడును ఎద్దును ఒడ్డుకు యాదుకొని వచ్చిరి. బండిలో నుండి నియద్దరు యువకులు చనిపోయినట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మధుర దివిజన్ నూపర్నెంటు ఇట్లు తంతియేయచున్నాడు:—కావేరిలో వరదలవలన ఈరోడ్డుశాఖపైన త్రిసి పోర్టు విలమనూరుమధ్య అనేకప్రదేశములలో గండ్లు ఏర్పడినవి. తిరిగి వీలగునని తలంపడుటవరకు రైలుబండ్లుసాధారణమునకు నీరు కొంచెము అగ్గనయెడల యావలెనుండి ఆలకు తేక వేయటకు రెండు దినములలో సాధ్యముకావచ్చును ఎలమనూరు యారోడ్డుమధ్య కొన్ని బండ్లుమాత్రము నడుచును.

మామూరు జూలై 18:—వర్షముల పరిమితముగా కురియుటవలన కోలకొండ, కార్వరీగర్గర ఒక వంతెన కొట్టుకొని పోయెను. ఒక వారమురోజులు వర్షము కురిసిన తరువాత స్టేషనులో నేడు మార్గరక్షింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

మదరాసు శాసనసభ కీ. శే. సయ్యదు అబ్దుల్ రజక్ సాహెబుగారి స్థానము

మహమ్మదీ గౌజు మియాన్ సాహెబుగారి రెన్నుకోబడిరి

కోయంబూరు, 19 జూలై కోయంబూరు కలెక్టరు హెచ్. ఎ. లి వర్మనుగూర్చెడుట మదరాసు శాసనసభలో భాగీరథి సానమునకు మధ్యజిల్లాల మహమ్మదీయ పట్టణేతర స్థానమునకు కీర్తిశేషులగు ఉదయమలకేట సభ్యులు ఆగ్నేయరజాకు సాహెబుగారి స్థానే తిరుచినాపల్లి కలెక్టరు మహమ్మదు గౌజు మియాను సాహెబుబి.ఎ. ఓ. యల్ గారు ఎన్నుకొనినవి. (ఆ. ప్రె.)

గవర్నరు

ఉదకమండలము—ఆగస్టు నెల 18 తేదీన సమావేశము కానున్న మదరాసు శాసనసభను తెరచి సంబంధమున ఆగస్టు నెలలో ఒకసారి గవర్నరు చెన్నపురికి వచ్చును.

సెక్రటరీరీయటు కార్యాలయములు ఈ కార్యాలయము లిచ్చట జూలై 28 తేదీన మాయబడి చెన్నపురిలో 28 తేదీన తెరువబడును. (ఆ. ప్రె.)

ఇంపీరియల్ సినీమా తిరువళ్ళిక్కేరి 19-7-24 తేదీ శనివారమునుండి 25-7-24 తేదీ శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-30 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30

శని, ఆదివారములో ఘనాగ్నము 8-30 మాడగలను

విపాజి (రాజు సన్యాసియగుట)

పైవారము స్టార్ ఫిల్మకంపెనీ

ఫోన్ డ్రామా విజయ

బహుమూత్రానికి అమామమైన బేషధము

నే నొక ఆదిద్రావిడను. మైసూరుకు చేసిన కోలారు బంగారు నులలో కంట్టాక్టు గా నున్నాను. అతిమూత్రవ్యాధిచే చాలా బాధపడుచుంటిని. ఒక సంవత్సరము క్రిందట స్వార్కము తప్పి దిగువపడితిని. నేను అనేక ఆంగ్లవైద్యులవద్ద నుండి బేషధములను సేవించియు గుణములేక పోయెను. మిక్కిలి కఠినవ్యాధియై నేను గంటిని వరిచున్నముచు పూర్తిగా నూనివేసితిని. అట్లుండియు నాజబ్బు మిక్కిలి హింసితకీ నచ్చెను. నేను బ్రదుకుదునను ఆశకున లేకపోయెను. కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము మద్రాసు జార్జి టౌను, అర్బిటరున్ వీధిలో నెం 72 రు గృహమునందును పండిత స్వామి శ్రీనివాస అచ్యుంగారు చేయుచున్న అద్భుతచికిత్సలను గురించి వినినందున నేను వారివద్దకు 19-6-24 తేదీన వెళ్ళి ఈ సాయకరమైన వ్యాధియండి నన్ను రక్షించ వలెనని వారిని ప్రార్థించితిని. వారి బౌద్ధాభ్యుచునకు అనేకవందనములు. తక్షణమే పశ్చిత్తాపము చెంది తండ్రివలె మిక్కిలిప్రీతితో నాకు బేషధము నిచ్చుటకు ప్రారంభించిరి వారి చికిత్సలతో 12 దినములుంటిని. కఠినపత్యములేదు. నేనువరియన్నము మత్యములు, మాంసము మొదలగువాటిని మాములుగానే భోజనము చేయుచున్నాను. అనేక ఆంగ్లవైద్యులు నామూత్రమును పరిశోధించి అందుగా తీసిగాని లేక శ్వేధాతువు (ఆల్బు మెన్) తేదనియు స్పెసిఫిక్ గ్రావిటు మూములు కంటె తక్కువగానే యున్నదని తెలిపిరి. నాకు దీర్ఘకాలముగా నున్న ఈవ్యాధి 12 దినములలో యింత అద్భుతముగా కుదురుట చూడ ఇంద్రజాలమువలె నున్నదని పండితులవారితో తెలిపితిని. గాని అది బేషధముయొక్క మహిమయని వారు తెలిపిరి. పూర్వాచార పరాయణుడైన పండితులవారు నేను ఒక బీదకంచ ముడుగానున్నను వారి దగ్గరకు వెళ్ళి వారి వ్యవస్థను నుడియే బేష; మును తీసుకొనింకు నా కవకాశ బానిచ్చిరి. వారిద్ద పూర్వచారపరాయణులగు బ్రాహ్మణులు, జమీందారులు మొదలగు వారిందరు చికిత్సకై వచ్చుచుండినను వారి నందరిని ఎట్లు ఆదరించుచుండిరో అదే ప్రకారము జాతి, నాంధ్రినీతి, భాగ్యముమున్నగు వాటినిచూడక నన్ను కూడ ఆదరించుట మిక్కిలి శ్రేష్ట సార్థమైన సంగతి. భగవంతుడు వారికి వార బార్యకు దీరాయువు, వ్యవస్థయు, ఆరోగ్యము మొదలగు వాటిని నొసంగవలెనని నీదా ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆర్. కృష్ణస్వామి ఆండర్ కణ్ పేట, పోర్టు కోల్ రోడ్డు, ప్రస్తుతవిలాసము — మైసూరుసంస్థానము. నెం 116, బ్రాజ్మీ, బార్డోను, మద్రాసు, (ప్రకటన) నెం 4

వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం. జూలై నెల 19 వ తేది

శనివారము

స్వాతంత్ర్య నిరాకరణము

దెయిలీ ఆల్టిగ్రాఫ్ పత్రిక కొత్తసంగతిని కనిబెట్టినది. ఇతర సంఘములు బ్రిటీషుపరిపాలనము చేపగించుటకు హిందువులేకారకులట. సంస్కరణములు మరియొక కారణమును. ఈవిషయమును సర్ వర్విజల్ లాకడనుగారు సిద్ధానాండి తెలియజేసిరి. వీరిసంగతులను బోధించినవారు అధికారులే యెయ్యదురు. స్వపరిపాలనము నొసగుచో, మతసంబంధముగ పోరాటములు ప్రజల దేశమున కల్లోలపూరితము గావించునని దెయిలీ ఆల్టిగ్రాఫ్ పత్రిక మందలించుచున్నది. స్వపరిపాలనము లేనందువలననే మతసంబంధముగ కలహములు వ్యాపించుచున్నవని ప్రజ్ఞా లంగీకరించెదరు. అధికారవర్గము వారు, విభజించి పాలించునూత్రము నవలంబించుట, కొత్తగాదు. మంజూరునందు అకాలీనమస్యను సామ్యముగ పరిష్కరించుటకుమారుగ, అకాలీలలో చీలిగలిగించుటకు అధికారవర్గ మిచ్చు ప్రయత్నించుచున్నది. పదివత్సరముల గడువువరకు సంస్కరణములను కదిలించగూడదనియు, ప్రభుత్వాధికారమును దృఢముగ చలాయించవలెననియు యీపత్రిక తుదకు సలహా నిచ్చుచున్నది. తనియెడల యనర్థము వాటిల్లునట. దెయిలీ ఆల్టిగ్రాఫ్ పత్రికవలె హెచ్చరించువారు ఇంగ్లండులో వలువురు గలరనుటకు సందియము లేదు.

గృహనిర్మాణచట్టపు సందర్భమున, మరల పార్లమెంటరీఎన్నికలు జరుగుననియు, అన్నిపక్షముల వారును తమ తమ స్థానమును బలపరుచుకొనుటకు ప్రయత్నించు చున్నారనియు తెలియచున్నది. లేబరుపక్షమువారి భావిస్థితి ఎటులుండునో తెప్పవీలులేకున్నది. ఆసంగతి యటుండ, ఏ పోరాటాలు చేత నయినను లేబరుపక్షము హిందూ దేశమునకు స్వపరిపాలనము నిచ్చునేమో వనుభయము కన్పర్యేటివుపక్ష నాయకులకు లేకపోలేదు. ఆ కారణముచేతనే దెయిలీ ఆల్టిగ్రాఫ్ మున్నగు పత్రికలు సంస్కరణములలో మార్పు జరిగిన ప్రభయము సంభవించునని మందలించుచున్నవి. వెనుకటి ప్రభుత్వమునందు ఇండియామంత్రిగ బనిచేసిన పీలు ప్రభువుగారేమి, నహాయమంత్రిగ బనిచేసిన వికటరుటనుగారేమి, యీ విషయమై గండ్రగోళము జేయుచున్నారు. సోమవారమునాడు ప్రభువులసభలో తన మానసికాందోళనము నంతలు పీలుప్రభువు వెల్లిగక్కుననుటకు సందియములేదు. ఆలేబరు ప్రభువుగా రిదివరకు స్వపరిపాలనాశయమును నిరసించియుండిరి. అంతమాత్రముతో పీలు ప్రభువు సంతృప్తి జెందలేదు. మరలనింకొక మారు స్వపరిపాలనమును నున్నజాతీయకు ఇతడు ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఈమారయినను ఆలివియరు ప్రభువుగా రెక్కుమ విశాలభావమును జూపెదరని తలంపజాము. పార్లమెంటుసభకు మరల ఎన్నికలుజరిగి, కన్పర్యేటివులే జయముగాంచుట తలస్థించుచో, ములత్ ప్రభుత్వసంఘములను ప్రారంభించుట సహజము. వారికి వేరొక మార్గము తెలియదు. లేబరు

పక్షమువారు విజయము గాంచినను, స్వాతంత్ర్య సిద్ధికి తోడ్పడెదరని యూహించ నవకాశములేదు. ప్రభుత్వమునజేరిన లేబరుమంత్రులు, తమ వెనుకటి సిద్ధాంతములను మూలదోసిరి. ఇంపీరియలిస్టులతో చేసుల గలిపిరి. స్వాతంత్ర్యప్రదానమునకు సంబంధించిపిచ్చు తమ కేమాత్రమునులేదని జూపుటకు, వీరు తంటాలు పడుచున్నారు. కన్పర్యేటివుపక్షము వారి ప్రాతికూల్యమునుండి తప్పించుకొనుటకు వీరు ప్రయత్నించుచున్నారు. స్వాతంత్ర్యనిరాకరణ విషయమై అన్నిపక్షములవారును సమానప్రజ్ఞ నజూపుచున్నారు. బ్రిటీషుసామ్రాజ్యశ్రేణుమహా కీర్తిదృక్పథము ఎంత విఘ్నకరమో, ఏ రాలోచించుటలేదు. బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునుండి వెలువలకు బోవలయునను పక్షము రానురాను బలపడుచున్నది. ఇంగ్లండు ప్రవర్తనమే యీపక్షమునకు ప్రోత్సాహ మొసగుచున్నది. ప్రస్తుత సంకుచితప్రవర్తనమువలన, హిందూ దేశమునకన్న ఇంగ్లండుకే ఎక్కుడుపక్షము గలదు. స్వాతంత్ర్యనిరాకరణముకొంతకాలముకొన సాగినను, చిరకాలము నిలవజాలదు. ప్రజలలో వికాస మేర్పడిన కొలదియు, స్వాతంత్ర్యనిరోధము దుర్లభమగును. ప్రపంచచారిత్ర మీసంగతిని చిరకాలమునుండియు బోధించుచున్నది. ఐనను, తాత్కాలిక లాభాపేక్షతో స్వాతంత్ర్యమును నిరోధించి, తుదకు పశ్చాత్తాపముజెందుట స్వార్థపరులకు పరిపాటియగుచున్నది.

నాకావిచారణసంఘము

నాకావిచారణసంఘపు రిపోర్టు వెలువడినది. విచారణసంఘమువారి సూచనలు చాలముఖ్యము లయినవి. హైందవ వర్తక నాకాదళము నేర్పరుచుటకు వీరు మార్గములు జూపిరి. హిందూ దేశము నందు నావికోద్యోగులకు శిక్షణ గలపుట కేర్పాటుల జేయవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. సముద్రతీరములందు, ఈ విషయమై అధినివేతముగల జాతులు గలవు. ఇట్టివారినుండి ఆఫీసరులను తయారు జేయవచ్చును. తగిన యవకాశము లున్నచో, విద్యాశిక్షలు శిక్షణ బడయుటకు ముందుకు వచ్చెదరని, విచారణసంఘమువారు సమ్మతించుచున్నారు. ఇంగ్లండులో శిక్షణ బడయ నవసరము లేదనియు, హిందూ దేశమునందే శిక్షణకయి నుకనాకను నిర్మించుట సుకరమనియు, వీరు సలహా నిచ్చుచున్నారు. ఉద్యోగి శిక్షణ బడయక ముందు, నాకాపాతశాలలలో విద్యబడయుటకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వపువారేర్పాటుజేయవలయునని సూచించబడెను. ఆటలగానియెడల మామూలు పాతశాలలన్నిటియందును సముద్రలాభములగూర్చి బోధించవలయుననియు, విద్యార్థులకు సముద్రవ్యాపారము పయి నుత్సాహము గలిగింపవలెననియు, వీరియుద్దేశ్యము. భారతీయులకు ప్రోత్సాహము గలిగించుటకు రేవు వ్యాపారము నంతను వారికి రిజర్వు జేయవలయునని సాక్షులు చాలమంది గోరిరిగాని, యీసూచన సంగీకరించుటకు విచారణసంఘమువారు వెనుదీసిరి. లైసెన్సుల నిచ్చుపద్ధతిని నెలకొల్పిన చాలునని వీరియుద్దేశ్యము. కోస్తావ్యాపారమును భారతీయనాకలకు ప్రత్యేకింపగోరుట, విపరీతము గానేరదు. ఇందలిన్యాయమును, ప్రభుత్వవాణిజ్యసభ్యుడు శాసనసభలో సంగీకరించియుండెను. కోస్తా వ్యాపారముతేసిడి బ్రిటీషునాకను నొకదానిని ప్రభుత్వమువారు కొనవలెనని సూచించబడినది. పిమ్మట, నాకలను భారతీయుల పతముజేయవలయునని సూచించబడెను.

వర్తకనాకలద్వారా హైందవ నాకాదళము నేర్పరుచవలయుననియు, భారతీయ తీరములను కాపాడుటకీర్తి నాకాదళ మవసరమనియు, విచారణసంఘము వారు హెచ్చరించుచున్నారు. సర్ ఆర్థరు పూముగారు, భిన్నాభిప్రాయమును ప్రకటించుచు, రిపోర్టునందలి ప్రధానసూచనలతో నేకీ భవిష్యజాలమని చెలిపిరి. భారతీయులకింకను వర్తక నాకాదళమును నిర్వహింపగలకీ రాలేదని వీరు దలచుచున్నారు. వీరి యభిప్రాయములు ఆంగ్లో హైందవుల సామాన్యాభిప్రాయముల బోలియున్నవి. విచారణసంఘమువారి సూచనలను ప్రభుత్వమువారింతవర కంగీకరించెదరో చూడవలయును. ఇందువిషయమై శాసనసభవారికి తమ యభిప్రాయమును తెలుపుటకు యవకాశ మిచ్చెదరని తలంచెదము.

అధినివేత రాజ్యముల హక్కులు

విదేశవ్యవహారములలో అధినివేత రాజ్యముల హక్కు తెంతవరకు గలవు? ఈ ప్రశ్న విషయమై కొన్నిచిక్కులు తలస్థించుచున్నవి. పూర్వమువలె ఇంగ్లండు ఎటుల గోరిన నటుల తలయాడించుటకు కాలనీలంగీకరించుట లేదు. తురుష్కసంధి విషయమయి తమతో సంక్రమింప లేదను కోపముచే, కెనడా దేశము సంధి సంగీకరించుటకు చిక్కుపెట్టెను. కెనడా, అమెరికాలో ప్రత్యేకముగ నుడంబడిక జేసికొనుచున్నది. ఐరెండు, కెనడా దేశములు అమెరికాలో ప్రత్యేక రాయబారులను నియమించినవి. కీర్తిశేషులగు వెసిడెంటు హార్డింజి గారు మరణమునకు బూర్వము, కెనడాకు బోయి ఉభయదేశములకును ప్రత్యేకమైత్రిని పెంపొందించుకొనుటకు ప్రయత్నించెను. బాహ్యప్రపంచమునకు సంబంధించినంతవరకు, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమంతయు నొక్కటియే నా? అన్ని భాగములకును సమానమగు హక్కులుగలవా? వాని స్వభావమేమి? ఈ ప్రశ్నలకు జవాబు వెంటనే వెలువడవలసియున్నది. ప్రస్తుతసమయమున లండను సమావేశమునందు, జర్మను నష్టపరిహార సమస్య విషయ మాలోచింపబడుచున్నది. ఇంగ్లండుతో పాటు అధినివేత రాజ్యముల ప్రతినిధుల సమావేశమునకు హాజరుగావలయునని కోరబడెను. కెనడా తనప్రతినిధిని పంపియుండెను. సమావేశము జరుగుచున్న కాలములో ఐరెండు, కెనడా దేశములు తమ ప్రతినిధులు హాజరయి తీరవలయునని పట్టుబట్టుచున్నవి. ఇంగ్లండుమాత్రము ఇందు కంగీకరింపలేదు. దినమునకొక అధినివేత రాజ్య ప్రతినిధి హాజరుగావలయునని ఇంగ్లండు కోరుచున్నది. ప్రతిదినమును ప్రతినిధులు మారుచుందురు. ఇందువలన పనికేమాత్రము లాభముండదు. ప్రతిరోజును వేరు ప్రతినిధిహాజరుగచుచుచో, పూర్వాపరసందర్భములను వారు గుర్తించుట కష్టమగును. ఇట్టిసాకార్యము కేవల మలంకారార్థముగ పరిణమించును. ఇంగ్లండు విధించిన షరతులను కెనడా యంగీకరింపకుండుటచే, కెనడా ప్రతినిధి లండను సమావేశమునందు పాల్గొనుటలేదు. కాలనీలపక్షమున భామనుగారే హాజరుగచున్నారు. ఇంగ్లండు తడవు జేయక, సామ్రాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుట లాభకరము. కాలనీల పరస్పరసంబంధమును నిరూపించుట ముఖ్యము. ఇప్పటికే ఇంగ్లండుకును కాలనీలకును గల సంబంధము నానుమాత్రముగ నున్నది. ఏమాత్రము ఎడబాటుగలిగినను, ఆ బంధము విడిపోవుట సహజము. ముందేమి ఏర్పాటులు జరుగునో చూడవలయును.

బొంబాయి 18 జూలై, — లాలా హరీషన్ తాలుగా
రు స. అందు ఓ. మెయిలుబ్లీమరు కాలిడోనియాలో సేదు
తయమున బొంబాయికి వచ్చిరి. (అ. మె)

విదేశ వార్తలు

భారతదేశ సంస్కరణములు

డెయిలీ ఆలిగావు పత్రికాభిప్రాయము

పదేళ్లయినగాని మార్పు జేందరాదు

లండన్, జూలై 18. — హైందవేతర సంఘములందు

బ్రిటిషుపాలనముపట్ల మతద్వేషము, చైరము గలుగుటకు కారణములు సగృహ్యమగు హోమురులు గావలెనని రాజకీయజేత్తలు, ఆంగ్లేషనము జేయుటయు, సంస్కరణవిధానమును అయియున్న విని ఓర్పునుండి పెర్నివలుల్యాండ్ గారు వ్రాసిన వానిని డెయిలీ ఆలిగావు పత్రిక ఒప్పుకొనుచున్నది. భారతీయులకు సంస్కరణ స్వపరిపాలనమునిచ్చుచే ఉపద్రవకరమును మతయుద్ధము తిక్షణము సంప్రాప్తింపను. మతద్వేషములు ప్రబలును. సంస్కరణచట్టములో ఉద్దేశించినటుల సంస్కరణములు ఎటులుపనిచేయునో పరీక్ష జేసి పదేళ్లయినపిదప పార్లమెంటువారు ఎంతవరకు ఈసంస్కరణములు పరిపరిచినవో పరీక్షించవలెను. ఇదియే బ్రిటిషువారు ఇండియాలో అవలంబించవలసిన విధానము. పదేళ్లలోపుగ ఎట్టిచూపులను జేయరాదు నుచున్నది. ఈలోపుగ వేయకండ్లతో కనిపెట్టి ఆకుంబిభౌర్యముతో చలంపక నిర్ణయముగ అధికారమును చెలాయించవలెను. ఇప్పటికే హిందుముసల్మానులు ఒకరి నొకరిని చంపుకొనకుండజేయుటకు బ్రహ్మాండమునున్నదనుచున్నది.

జపానునుంకములు

కులాసార్థము ఉపయోగించువర్తనలమీద పన్ను వేయుటకు జపానుప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టిన చట్టము అంగీకరింపబడెను. అమలులో బెట్టినప్పటినుండియు సుంకములు విధింపబడును కాని తేదీని నిర్ణయింపలేదు. దిగుమతి దారలలాభమునిమిత్తము ఇవివరకే దిగుమతిచేయుట త్రోవలోనున్న సరకులపై పన్నును విధించువిషయమై ఆలోచించుచున్నారు.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి

సెలవు చట్టము

లండన్, జూలై 19. — ఇండియా రాజప్రతినిధి మున్నగువారు, సెలవువిధిబోవుట కేర్పాటుజేయబడిన చట్టమును ఆగస్టు పార్లమెంటు సభ ఆపుజేయుటకు ముందుగనే ఆమోదింపుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెదరు. ప్రస్తుతము పని విస్తారముగనుండుటచే ఈ చట్టమును ఆగిరుసారి ఆమోదింపుటకు విలులే కున్నది.

వేల్పుయువరాజు

ను 4 వ గురుకా పటాలమునకు ప్రధాన కర్నలుగ నియమించిన సంగతిని సార్వభౌముడంగీకరించెను.

భారత రాయబారులు

ప్రధానామాత్యుడు భారత రాయబారులను నిన్న గలుసుకొని భారత సంస్కరణములను గూర్చి చర్చించిరి.

ఇండియా కార్యాలయము

శ్రీశ్రీ సర్ విలియం ధూర్మకుగారిస్థానే ఇండియా కార్యాలయమున ఎవరిని నియమించునది ఇండియా కార్యాలయమువారికే తెలియవచ్చును. సర్ విలియం విక్టోరియాగారిని నియమించెద రనుకొనుచున్నారు గాని ఆలివియరప్రభువు ఏమియు తెలియజేయలేదు. రహస్యముగ నుంచుచున్నాడు.

(958) వెల్లింగ్టన్ సినిమా

19.7.24 శనివారమునుండి 25-7-24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 అటలు రాత్రి 9-30

శని, ఆనివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు

డబుల్ సినియల్ అట్రాక్షన్ ది బరిగాన్

ట్రయల్ నాల్గవవారము ఎడ్విజోన్ అద్భుత సాహసకార్యములు వాని పింగుడాగరు మొదలగు నవి గలవు. తదరు పుష్య గూడ చూడ బడును.

లండను సభ

పానులు మునుపటికంటె ఉత్సాహముగ నుండుట

జర్మనిపునర్నిర్మాణము

పరిష్కారమునకు ముందు ఖాళీగావలెను

బెర్లిను వారి యభిప్రాయము

లండన్, జూలై 17 రాత్రి 9-20. — ప్యారిసుపత్రికలు మిత్రమండలిసభనుగూర్చి మునుపటికంటె ఎక్కువఉత్సాహమును జూపుచున్నవి. సభ ప్రారంభమైనపుడు భయపడుచున్న క్రెంచిఫత్రికా విలేజరులుగూడ ఇప్పుడు ధైర్యమును జెచ్చుకొనుచున్నారు. రాయబారులు సుహృద్భావముతోడను స్నేహభావముతోను జరుగుచున్న పనులన్నియు. జర్మనీని మరల నిర్మించుటకు బాగుచేయుటకు పరాములు అయిష్టమును జూపుచున్నను, నవ్వపరిహరసమస్యను, నిజముగ లండనుసభ జయప్రథముగావలెనన్న రాజకీయములనుండి ఆర్థికవిషయములకు మార్పువలెనని పరాములు అనుచున్నారు. ఇది గుర్తింపవలసినవిషయము. నిపుణులనివేదకమున పరిహారములనిచ్చుటను యమునందున్న కష్టములనుగూడ పరాములు గ్రహించుచున్నారు. తేనిపోనిభయములన్నియు పోవుచున్నవి.

జర్మనుల యభిప్రాయము

లండన్ జూలై 17 రాత్రి 10-30. — ఓచిప్రాసభ మంగళవారమునాడు మరల సమావేశమగును. నిపుణుల నివేదికమును జూచుటకై టెట్టుట కవసరమగు కాగనములను తియారు చేయవిషయమై చర్చించుటకుముందు లండనుసభసంగతి కొంత తరతు తెలియవరకు పూనుకొనరు.

అంతర్నిత్రమండలి రాయబారులు పర్యవసానములేలువరకు నిపుణుల యేర్పాటులను అమలు పరచదలచుకొనలేదుట. రూసుండి సైన్యముల మరలవలెననియు, రిఫర్మాన్సు, రిరటు, డ్యూస్సర్వ్ ఎగరములనుగూడ ఖాళీజేయవలెననియు జర్మను ప్రభుత్వమువారు పట్టుటను జూపుచున్నారు. పరిష్కారమునకుముందు ఈ ప్రదేశములను ఖాళీజేసి తీరవలెననియే అనుచున్నారు.

ప్రైన్స్కోగారిపత్రిక 'జేటు' ఇట్లు సంగతులన్నిటిని ఒక్కవాక్యములో తెలుపుచున్నది. —

ఆర్థికనిపుణుల నివేదికములో ఉద్దేశించినట్లు సరిగా లండనుసభలో నిశ్చయించినదీ తేనిదీ తెలుసుకొని జర్మనులు దాని కనుగుణముగ ప్రసరించెదరు.

డొని నియమ ప్రాతినిధ్యము

లండన్ జూలై 16, రాత్రి 11-15. — మిత్రమండలిసభకు డొమినియను ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి అధికారచట్టమువారందరు మానమును ధరించిరి. విషయము తెలియుటలేదు. ముందు జరుగబోవు నిండోలగమున అధ్యక్షము ఒక్క డొమినియను ప్రతినిధి యుండు నని తెలియుచున్నది.

సాంకేతిక సంఘముల పని

మిత్రమండలి నియమించిన మూడు సాంకేతికసంఘములవారు 17 తేదీ మధ్యాహ్నమున విదేశాంగ కార్యాలయమున సమావేశమైరి. మొదట జర్మనులు తమధర్మములను సెరవేర్చునీవో జేయవలసిన విషయమును ఆలోచించెదరు. తరువాత జర్మనీ ఆర్థిక వికృత స్థితి బాగుగ కలుగజేయుటో ఆలోచించెదరు. జర్మనులు ఇచ్చు సామ్యము ఋణదాతలకు అంకిత్యము పెట్టో ఆలోచించెదరు.

అమెరికాపత్రినిధి

జర్మనులు తప్పజేసిరేనితమ ధర్మములను సెరవేర్చనపుడు అపరాధులని నిశ్చయించుటకు నవ్వప. హారసంఘమున అమెరికను ప్రతినిధిని నియమించుటకు యునైటెడ్ స్టేట్సునందు అభ్యంతరము జెప్పరని అమెరికనువిమర్శ దు కర్నలులోగక గారు లండనుసభలో తెలియజేసిరి. ఇదియే చాల ముఖ్యమై విషయము.

అమెరికను ప్రతినిధిని కాంగ్రెస్ వారి అధికారము లేనిదేనియమించుటకు యునైటెడ్ స్టేట్సువారి కధికారము లేదు. కాంగ్రెస్ ఆగష్టు, సెప్టెంబరు, అక్టోబరువరకు సమావేశముగాజాలదు. అందుచే అమెరికను ప్రతినిధిని పేగులో నున్న పరట్ల కోర్టువారు నియమింపవలెనని ఏర్పాటు జేసిరి.

మొదట కమిటీ స్పీడెక్ గారి అన్వేషణక్రింద విదేశాంగ కార్యాలయమున సమావేశమైనది మూడవకమిటీ రాబర్టు కిండర్లీగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైనది. రెండవ కమిటీ సమావేశము గాలేదు. రెపటిదినము (18. తేదీ) థామస్ గారి అధ్యక్షతక్రింద గూడునట.

విందు

లంకాష్టరు మండరమున ప్రభుత్వమువారు సభాప్రతినిధులకు నిపుణులకు విందు సేర్పించి ఆస్ట్రేలియా న్యూజిలండు, విరిఫు స్ట్రీట్స్, ఇండియా, దక్షిణాఫ్రికా వాయికమిషనరులు వచ్చిరి. ముగ్గా లుగా రథ్యక్షతను పహించిరి.

సామ్రాజ్యముతరళున మగ్గుడు ప్రతినిధులున్నచో ఇందులో ఒకరు డొమినియనులతరపున ప్రతినిధిగ నుండు ననుకొనుచున్నారు. కాని ప్రతిపర్యాయము ఒక్కరే యుండ నక్కరలేదు. ఒకరు విడిచి ఒకరుండవచ్చును

నిన్నటివరకు డొమినియను ప్రాతినిధ్యసమస్య లేలక పోవుటచే థామస్ గారు నిన్నటిసభ కేగిరి

భారతకళ

వేంట్లీలో అపురూపముగ వస్తువులను భారతమందిరమున ప్రదర్శించిరి.

ఈప్రవర్తనమువలన ఇంగ్లండు ఇండియా తమకళలను జలిసికొనుటకు వీలును. భారతకళను ఇంగ్లండు మెచ్చుకొనుటకు అవకాశము గల్గును. దానికిదేయే మంచిమార్గము. చాలవరకీప్రవర్తనములు ఇండియా కార్యాలయపు గ్రంథాలయమునూడి గైకొనబడెను వైవాగూడ లోకులుకొందరు ఎరువిచ్చిరట. 17, 18 శతాబ్దముల వస్తువులే ప్రదర్శింపబడెనట. పాప్లీనుకళలు లండనులో ఇంతవరకు తెలియకపోవుటకు కారణము వాటిని కనవుటకు వీలులేకుండుటయేయనిరి. లండనులో ఇదివరలో జరిగిన ప్రదర్శనముల కంటె ఇది చాల ముఖ్యమైనదనియు మంచిదనియు తెలియజేసిరి. ఖసామ్యుదీయ హిందువికాసమును ప్రదర్శించుచున్నవి. ఈలోపుగ భారతీయులు విదేశీయకళలనుగూడ గ్రహింపగలిగిరి. తమదానితో మిళితము జేసికొనగలిగిరి.

రషియా

జపాను

ప్రతినిధులహోదాను మార్పుట

లండన్, జూలై 17: — రాత్రి 11-15. — కింగ్స్ లో నున్న రషియనుప్రతినిధిని రాయబారియని పిల్చెదరు. అందుచే జపానుప్రభుత్వమువారుగూడ తమప్రతినిధిని 1925 నుండి రాయబారియని పిల్చెదరు. ఈ విషయమై యునైటెడ్ స్టేట్సుగ్రేటు బ్రిటనుప్రభుత్వమువారి డెట్టిచర్చను దీసుకొనలేదు.

'ఆంకరులైను' వారు తమ పొగయోడలో ఆక్టోబరు 25 తేదీనుండి మూడవతరగతి భారతీయప్రయాణీకులను తివర్నాలునుండి ఇండియాకుగొంపొవుదురట. ఇంతవరకీ పొగయోడలో ఒకటి శండవతరగతి ప్రయాణీకులనే గొంపొవుచుండెడివారు.

మెక్లారక్ వై మనీకుడు ఒక పూర్వీకములో సురక్షితముగ ప్రవేశించినట్లు తెలియుచున్నది.

ప్రాచ్యదేశభాషలను నైనికోడ్యోగులు నేర్చుకొనుటకు 40 ఖాళీలను కలుగజేసిరి. తురుష్కు, అరబ్బీ, రషియా, జపానుభాషలను నైనికోడ్యోగులు (40 మంది) నేర్చుకొనవలెనట. ఈభాషలు సార్వభౌముని విశ్వవిద్యాలయకళాశాలలందు నేర్పబడునట.

సోవియట్ల నాయకులు

అధికారమునకై పోరుట

ట్రాట్స్కిగారి పలుకుబడి

లండన్, జూలై 18:—ఉదయం 1—అధికారమునకై ట్రాట్స్కిగారును, జిన్ విల్ఫుంగారును పోరాడుచున్నారని ట్రాట్స్కిగారి పక్షిణిలు ఇటీవలి పంక్తులచే బలపడినవి. ప్రతికలందు ట్రాట్స్కిగారిని బహిష్కరించుటకు జేయు ప్రయత్నములు విఫలమైనవి. ఆయన యువస్వాసము అన్నిటిని ప్రకటించుటలచేసిరి. తనను బహిష్కరించినపుడు ఇచ్చిన యువస్వాసములను గూడ ప్రతికలయందు ప్రకటించి చేసిరి. ట్రాట్స్కిగారికి మరల వైద్యముతో పలుకుబడి ఎక్కువగుచున్నది. తనశాఖయందు ట్రాట్స్కిగారు సంపూర్ణాధికారమును సంపాదించిరి.

ఇంజను పనివాంస్తు సమ్మెగట్టరు

లండనులో ఇంజనలను నడుపువారు సమ్మెగట్టరాదని 18298 మంది అనుకూలముగను ప్రతికూలముగ 15708 మంది యు తమ యభిప్రాయములను తెలియజేసిరి.

లేబిటిమెంటిలు

ప్రభువుల సభవారికి మరల సంపాదన. 27 తేదీని జూను మాసములో కామన్సుసభవారు నిరాకరించిన సభనాను ప్రభువుల సభవారు అంగీకరించిరి.

అంతర్జాతీయ ప్రకటన సభ

ముగిసినది. ప్రపంచములో ఆర్థిక పరిస్థితులను సక్రమ పరిస్థితులందు ప్రవేశజెట్టుటకు తోడ్పడవలెనని సార్వభౌమనకును, కూలిడ్డిగారిని సభాసంతరమున సభవారు తంతునంతరి యుద్ధములు జేతుండ జేయుటకు ప్రయత్నించవలెనని సభవారి ని ఆయాజాతుల నాయకులను గోరిరి.

లండనులో పిండిఫర మునుపటికంటె ఒకపిల్లింగు పెరిగినది.

గరిచాల్

వంశములో ఆఖరువాడు జనరలు రికియాటి గరిచాల్ అను నాతడు సుప్రసిద్ధులగు గిస్టేగారి కొమరుడు, 77 ఏండ్లప్రాయముగలవాడు. ఇతడు చనిపోయెను.

1911 నుండి 1920 వరకు న్యూస్పాపం కళాకాలాధ్యక్షురాలుగనున్న క్యాథర్లైక్ ఫ్రేజర్ కన్య చనిపోయెను.

బరిష్ట ప్రవాసీతులు

మరికొందరు విడుదలగుట

లండన్, జూలై 17:—నేడు డిల్లీసులోను, మర్రాగులోను మరికొందరు బందీలు విడుదల జేయబడిరి. పారిపార్శ్వ శిబిరమున 700 ప్రవాసీతులుండెడివారు. ఇపుడు 80 మందితప్ప అందరును విడుదల జేయబడిరి. ఈ 80 మంది మీద సేవిలు నేరములు మోపబడినవి.

డిమెలరాగారు

విడుదలయిన కోజంతయు స్నేహితులతో గడిపిరి. తానే మిజేయనది తెలియజేయవలసిన జెప్పలేదు.

భారతదేశములో కుష్మాగమును 30,40 ఏండ్లలో రూపుమాపుటకు రివరెండు ప్రాంత కవిసగారు తలంచుచున్నారు. అట్టోబరులో వీరు ఇండియాకు బయలుదేరెదరు.

అధినివేశపు బందీలు

ఒకపుడు సామ్రాజ్యమునందున్న అధినివేశములనుండి ఇంగ్లండుకు శిక్ష సమర్థింపులకు తీసుకురాబడినయు. ప్రస్తుతము అట్టివారు ఇండియానుండి ఒకరును, క్రవుక్ కొలనీసు నుండి 4 గురును బ్రిటన్ లో నున్నారనియు కామన్సు సభలో జాన్ హ్యూరీస్ గారికి మోడర్నైజ్ గారు ప్రత్యుత్తరము జచ్చిరి.

బ్రిటిషు ఉన్ని వర్తకము

జపానుకొత్తయంతములు నష్టమును గలుగజేయుట

బ్రిటిషువర్తకుల రాయబారము

క్రొత్త జపానుప్రభుత్వమువారు ప్రవేశజెట్టు నున్న నుంకములవర్తకముచేతను ఉన్ని వర్తకమునకు అపారముగ నష్టము గలుగనుగాన ఇదివరకే దిండిమతిజేయు డివారిలో నున్నట్టియు తమరు పూర్తిజేయవలయున్న ఆర్డర్లు సంపాదించువరకు జపాను ప్రభుత్వమునకుమల చట్టమును అమలులో జెట్టుకుండ జేయవలెనని బ్రిటిషువర్తకసంఘమువారు కామన్సుసభకేగి అధినివేశవర్తకసంఘ కార్యదర్శితో జెప్పకొనిరి. ఈవిషయమై ఆలోచించుచున్నారమనియు వారికేమియు నష్టములేకుండ ఏర్పాటు జేసెదమనియు జపానుకుబోవురు మార్గముగ్గమున నున్న సరకులపై పన్నులువిధించబడవనియు అధినివేశ వర్తకసంఘ కార్యదర్శి అభిప్రాయపడెను. జపాను రాయబారిగూడ ఈవిషయమై తమ ప్రభుత్వముతో తెలియజేసెదవనిరి.

అబిసినియా

యూనరాజును సార్వభౌమముడు గలుగుకొని 1868 లో నుగ్గులయందు నేపియబుట్టొన్న ధియడోరు చక్రవర్తి కీరీటు మను జాదితా చక్రవర్తిని కిచ్చెదనని తన ఉద్దేశ్యమును సార్వభౌమముడు తెలియజేసెను.

ఆంగ్లో రషియా రాయబారములు

విషయమై రాజ్ విస్కీగా రుత్నాహమును జూపుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇదివరకపుడే చాలసమస్యలు పరిష్కారమైనవట.

తెహరాన్ వార్తలు

అమెరికను కాన్సులు ప్రాచ్యదేశపు కార్యదర్శియు ఒక చెలమయొక్క ఛాగూపటమును తీయుచుండ పజలు వారిని గొట్టిరి, కాన్సులు చనిపోయెను. కార్యదర్శి, పోతీసు అధికారి మరొకరొక ఆరుగురు పోలీసువారికి గాయములు తెగిసినవి.

థిల్లీలో పరిస్థితులు

శాంతి చేకూరెను

థిల్లీ జూలై 18:—ఈదినము సాయంత్రము నాల్గి గంటలకు నగరమునందు అంతటను శాంతిముగనుండెను. ఒక్క మారు నగరమునంతను మోటారులో తిరిగివచ్చినయెడల ప్రజలలో విశ్వాసమేర్పడినది తెలియగలదు. చాల హిందూదూకాణములు తెరముడి యుండెను. శేషటికీ వ్యాపారము యథావిధిగా సాగుచుండును. సైనికపిక్టులు శేషటికనమున తొలగింపబడుదురని తెలియుచున్నది. ఈదినమున సెంట్రలు పోలీసు స్టేషనునకు అల్లరులు జరిగెననువార్తలేమియురాజేదు. గత 12 గంటలలోను ప్రత్యేకవ్యక్తులు ఎచ్చటైన దౌర్జన్యమొనర్చిరనువదలుతులుగూడ లేవు. (ఆ. ప్రె.)

చివుకమిషనరునకు రాయబారములు

చివుకమిషనరుగ అబ్దులుగా రీ ది న మం త యు చాల హిందూ మహమ్మదీయరాయబారములు వారు చెప్పనది వినుటయందు నిమగ్నుడైయుండెను. పోలీసు ఏర్పాటులను గురించి చీఫ్ కమిషనరుగారు చెప్పినది వినినతరువాత, థిల్లీబట్టల జజూరునుండి వచ్చిన హిందూ రాయబారవర్గమువారు తిరిగి వ్యాపారమును ప్రారంభించుటకు తమసంసిద్ధతను చెల్లడించిరి. మిగిలిన రాయబారవర్గములు, ఇదివరకు జరిగిన విషయముల గురించియు, ఇకమీదట గావలసిన రక్షణలను గురించియు చెలిపిరి. అల్లరుల సమయమున నొనర్చిన వారుణములకు ఇరుసంఘముల వారును ఒకరినొకరు నిందించుకొనిరి. సాయంత్రము కాబోలీలో కొన్ని హిందూ దుకాణములు తెరముడెను. (అల్ ప్రె.)

తిన్నెవల్లిలో కలరా

తిన్నెవల్లి, 17 జూలై:—పాలంకోట తిన్నెవల్లి మ్యునిసిపాలిటీలో కలరా బయలుదేరినది. వాన్ గు నేరి, తెకెకాసి, కోవిల్ పట్టి తాలూకాలు మొదలగు ముల్లుప్రక్కల ప్రదేశములలోగూడ కలరా అచ్చటచ్చట కొంతమందికి తగిలినట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సర్ మాల్ కాం హాయిలిగారు

అమృతనరుకు పచ్చుట

అమృతనరు, జూలై 18:—గవర్నరు సర్ మాల్ కాం హాయిలిగారు ఆగస్టుముదటి తేదీకి అమృతనరుకువచ్చి ఇచ్చట మూడు దినములుందురు. మ్యూనిసిపాలిటీ వారీయలయకున్న సన్యాసప్రేమగాక జిల్లాబోర్డు, డిప్యూటీ, మజ్లిస్, హిందూపని సీట్ సంఘములును జిల్లాలోనున్న సహకారసంఘములునుగూడ సన్యాసప్రేమలు సమర్పించురని తెలియవచ్చుచున్నది. గవర్నరు రిచ్చట నొకదర్బారును ఆకాలి పరిస్థితులైనను, పంజాబుకు సంబంధించిన తదితర విషయములైనను కొన్ని ముఖ్య ప్రకటనలను గావించవచ్చును. పురపాలక సంఘమువారు గవర్నరుగారి కొక తోట విందునుగూడ గావించవలెనని తీర్మానించి యున్నారు. (అల్ ప్రె.)

కావేరీ వర్తదలు

తిరుచనాపల్లి, జూలై 17:—కావేరీలో వరద లెక్కువగుచున్నది. నది యిప్పుడు భర్తిగా నున్నది. ఇంజనీరింగు శాఖ వారు కట్టలు తగిపోవునని భయముతో పలుచోట్ల యిసుక సంతులన తయారుచేసి యుంచుచున్నారు.

మరుష్యులు చనిపోవుట ఇండ్లకూలిపోవుట

బ్రతికివారికి నిలుక నీడ లేకపోవుట

సేలం, జూలై 18:—దక్షిణయిండియా వరదల విషయమై క్రొత్తగా వచ్చిన వార్తలన కావేరీనది 32½ అడుగులు వచ్చినదని తెలియుచున్నది. భవానీ యిరొడ్డుతును కావేరీయొడ్డున నున్న ఇతరప్రదేశములమును రాకపోకలు లేవు. భవానీకి అన్ని చైపులను నీటిమయముగా నున్నది. అనేక యిండ్లు కూలిపోయినవి. కొంత ప్రాణనష్టము కలిగినది. అనేకమంది గ్రామస్థులకు నిలువ నీడలేదు. (అల్ ప్రె.)

సేలం, జూలై 18:—పది సంవత్సరముల నుండి యెవ్వరునుక నివని యెటుగని వరద లీ సంవత్సరము కావేరీనదికి కలిగినవి. నిన్నఉదయమున 28 అడుగులున్న నీరు సాయంకాలమున సరికి 31½ అడుగు లయ్యెను. (అల్ ప్రె.)

తిరుచనాపల్లి, జూలై 18:—మైసూరులోనికొల్లెగోలు నుండి వచ్చిన సమాచారము కావేరీనది నిన్నటి ఉదయమున 32 అడుగులు వచ్చినదని తెలుపుచున్నది. తిరుచనాపల్లి దగ్గరనున్న కావేరీవంతెన క్రింద నీరు 14 అడుగులు పైకి లేచెను. ఈ యుగళమున మరిరెండు అడుగులు మోచెను. కోల్ రూము కావేరీనదులు పూర్తిగానన్నవి. శ్రీరంగము కట్టలు పొర్లిపోవుచున్నవి. దక్షిణపు చైపుకట్ట పశ్చిమ చింతా మణివద్దను తిల్లనాయక ఘాటువద్దను రెండుచోట్ల తెగినది. పశ్చిమచింతామణియు ఆప్రక్కనున్న గుడిసెలన్నియును నీటిలో మునిగి పోయినవి. (ఆ. ప్రె.)

ఎలమనూరు త్రిచిపోర్టుమధ్య రైలుబండ్లు

సర్రాసరి నడుచుట లేదు

తిరుచనాపల్లి, జూలై 18:—తిరుచనాపల్లి నుండి డిప్యూటీ ట్రాఫిక్ సూపర్వైం టిట్లు తంతుడైయు చేయుచున్నాడు. "కావేరీలో వరదలు మోచుగా నుండుటవలన తిరిగినడువ వచ్చునని తోచేవరకుఎలమనూరు ట్రిచిపోర్టుమధ్య రైలుబండ్లు సర్రాసరిగా నడుచుట ఆపివేయబడినది. సామానులనుగాని మనుష్యులనుగాని యీతేలినుండి ఆవలకు జేరవేయుటకు సాధ్యముకాదు. (ఆ. ప్రె.)

డయ్యరుపై నభిశంసనమును

తిరిగి ధ్రువపరచవలెను

భారత శాసనసభలో తీర్మానము

భారత శాసనసభాసభ్యులగు సి. దొరస్వామి ఆయ్యంగారు, రాబోవు సమావేశమునందు చా నీకేంద్రీకీర్తనములనుపాదించెదనని, భారతశాసనసభాకార్యదర్శికి వ్రాసిన "సర్. మైకలు ఓడ్వేయరు, సర్. శంకరనాయుడుగార్లు జానాయందు న్యాయాధిపతి, ఆనవసరముగ నుడివిన వాక్యములవలన గలిగిన అనుమానమును పొపుటకుగాను, డయ్యరుపై నానిపై గావించబడిన అభిశంసనమును తిరిగి ధ్రువపరచవలెనని ప్రార్థించుచు గవర్నరుగారిని గోరవలెను.

వాణిజ్య నౌకా విచారణ సంఘనివేదిక

సముద్రతీర వ్యాపారమునకు తైలెన్సులపద్ధతి

భారతదేశరత్నములకు సంగ్రామ నౌకాదళ మవసరము

జూన్ 18 జూలై:— వాణిజ్యనౌకావిచారణ సంఘము వారి నివేదిక మీ దినమున ప్రకటింపబడినది. ఈ సంఘము 1923 సం. ఫిబ్రవరినెలలో భారత కాననసభవారు గావించిన తీర్మానము ననుసరించి ఈ సంఘము నియమింపబడినది. భారత నౌకాదళము, నౌకానిర్మాణము అను ముఖ్యవిషయములందు, పెనిన్సులరు ఓరియంటలు వావిగేషను కంపెనీ ప్రధానాధికారి యగు సర్ ఆర్థర్ ప్రూముగాకొక్కరు మాత్రము భిన్నాభిప్రాయముల చెలిపిరి. అధి యొక్కటిదప్ప అన్నివిషయముల లోను ఈ నివేదిక యొక్క గ్రీవముగ నుంచెను. వాణిజ్య నౌకాదళమున కవుసరమగు ఇండియన్ ఎగ్జిక్యూటివు ఆఫీసులకును, ఇంజనీర్లకును, భారతదేశమున దేతరీక్షయతు నొసగవలెను గాని, ఆంగ్లదేశము నగాదని సంఘము నందందరు నేకీభవించిరి. భారతీయ చాలురకు సముద్రమున అగ్రమునటు లొనర్చుటకు, సముద్రమునల వాణిజ్యమునందును, సంగ్రామమునందును గలుగు ఫలితములను గురించి పాఠశాలలో బోధించుచుండ వలెననియు, బొంబాయిలోగల సర్ మహమ్మదు యూసఫుగారి పాఠశాలనంటి సముద్రపు తైలెన్సునొక దాని నేర్పఱుపవలెననియు, 200 భారతీయ యువకులను నొక నౌకాయందుంచి, ప్రపంచయాత్ర నొనర్చుట తేర్మానుచేయవలెననియు, ఇంగ్లీషుపద్ధతులైన నాటికేండు వత్సరములతరీఫీను నొసగవలెననియు నూచింపబడినది. తమయు ద్యోగములలో నూటికి 50 చొప్పున భారతీయుల నియమించు కంపెనీలకుమాత్రమే కొస్తావ్యాపారమునకు తైలెన్సుల నొసగవలెననియు, కమాండరు, ఫీపుఇంజనీర్ల పదవులకు అగ్రమును 11వత్సరముల యనుభవము గలవారు మాత్రమే నియమింపబడవలెననియు, నివేదికలో నూచింపబడినది. రాయలు ఇండియన్ నౌకాదళము, స్థానిక ప్రభుత్వమువారి నౌకాకాఖలు, పోర్టు ట్రస్టు కాఖలు లెంగాలు వైలెటు సర్వీసు, ఇతర వైలెటు సర్వీసులను భారతీయులవర మొనర్చవలెనని కమిటీవారు శిఫార్సు జేసిరి. వాణిజ్యనౌకాదళాభివృద్ధి సందర్భమున, కపైసె హెడ్లాము (అధ్యక్షుడు) సర్ జాను లైల్సు, మరి ముగ్గురు భారతీయులకు అధిక సంఖ్యాకవర్గము, వైన చెలిపిన విధముగ భారతీయులకు తరీఫీదు నొసగుటయొక్క ఒక విధముగ తైలెన్సులవలన కొస్తావ్యాపారమును భారతీయులకు ప్రత్యేకించి యుంచవలెనని చెలిపిరి. ప్రత్యేక సంధియొడంబడిక వలన హక్కునందినవారికి తప్ప విదేశీయ నౌకలకు తైలెన్సుల నొసగరాదు. బ్రిటిషు జెండా ధరించు నౌకలకుగూడ మినహాయింపవలెను. కాని అట్టివి, 25 వత్సరముల కెక్కువ కాలమునుండియుండరాదు. వైన చెలిపినటుల భారతీయ ఆప్రెంటిసులను, ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీర్లను దీసుకొను నౌకలుగను, అట్టి నౌకాయజమానులందును, 1 పరిపాలన లోను అధికభాగము భారతీయులై యుండవలెను. కాని కష్టపయములందీ నిబంధనల నడిపించుటకు తైలెన్సులకు ఆఫీసరున కధికారమొసగబడినది. ఆసయమున భారతప్రభుత్వమువారి సమ్మతివైన తేలులు పోటీలు డిఫర్టరీచేటులు మొదలగు విషయములందు వ్యవహరించుట కధికార మొసగబడినది.

భారతీయ వాణిజ్య నౌకాదళము నభివృద్ధి జేయుటకు భారతీయులకు తరీఫీదుచేయుటగాను, ప్రస్తుతమున బ్రిటిషు తైలెన్సులలో నొకదానిని భారతప్రభుత్వమువారు కొనవలెనని యు, కాని తరువాత కాలక్రమమునకైనను భారతీయకంపెనీకి అమ్మివేయవలెననియు, అధికసంఖ్యాకులు శిఫార్సుజేసిరి. తైలెన్సు (నొసగు నిబంధనలవలన ఇట్టి నౌకలను కొనుటకు సదుపాయముగలుగునని వీరెంచుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు అధికసహాయమును గాని ఇతర ప్రత్యేకసహాయముగాని యొసగు పద్ధతినీ ఇప్పుడు పెట్టుకొనవలెనని వీరు శిఫార్సుజేయలేదు. కాని విదేశీయ వాణిజ్యముననుండు పూర్తిగా భారతీయములగు వాణిజ్యనౌకలకు ధనసహాయ మొనర్చుటనుగురించి ఆలోచింపవలెనని అధికసంఖ్యాకులు ప్రభుత్వము వారికి శిఫార్సుజేసిరి. ఈ నూచనలు, బ్రిటిషు మత్సెంటు పిప్పింగు, అక్టోబర్ 726 గెక్కునకువర్మతి తేముగ తేవనియు, కాని ప్రభుత్వవ్యాపారాధికారులు వేరు అభిప్రాయమొసగు నెడల, ఆక్షునుసరించుటగాని, భారతీయులచే పరిపాలింపబడు, భారతీయుల నౌకలకు అధిక సహాయముననియు, తపాలాకంట్రాక్టుల నొసగియు కొస్తావ్యాపార

మునగాని, విదేశీయ వ్యాపారమునగాని, ప్రభుత్వమువారి స్టోర్సును మోసుకొని పోవువనిని భారతీయనౌకల కొనగియు సహాయమునర్చవలెనని అధికసంఖ్యాకు లెంచుచున్నారు. నౌకాయజమానులకు రక్షణము నొసగునెడల, నౌకానిర్మాణమునకు అధికసహాయము, తేలికబుణములు, ప్రభుత్వమువారియొక్కయు, పోర్టుట్రస్టువనులను పూర్తిగయొసగియు నీ విధమున నౌకానిర్మాణ పరిశ్రమలకుగూడ రక్షణమొసగవలెను.

నౌకాదళము

వాణిజ్య నౌకాదళాభివృద్ధిలోపాటు భారతీయమున, నౌకాలయములను, వాణిజ్యమును కాపాడగల పైనక నౌకాదళమును గూడ నభివృద్ధిపరుపవలెననియు రాయలు ఇండియను నౌకాదళమును సంగ్రామ నౌకాదళముగ మార్చవలెననియు అధిక సంఖ్యాకులు శిఫార్సుజేసిరి.

సర్ ఆర్థర్ ప్రూము

సర్ ఆర్థర్ ప్రూముగారు ప్రత్యేక విశేషాభిప్రాయము చెల్పుచు, వాణిజ్యనౌకాదళాభివృద్ధి ప్రణాళిక నాచరణలో పెట్టుటకు పూర్వము అన్ని ప్రేక్షకులలోను పూర్తిభారతీయులలో నౌకల నిర్వహించుట సాధ్యముననా యను విషయమును పరీక్షింపవలెనని చెలిపెను. వాణిజ్యమువైనను ఎగుమతి దిగుమతుల వైనను ప్రభుత్వమువారి అధికారమునకు వీరంగీకరించుటలేదు. అధిక సంఖ్యాకుల శిఫార్సులను నాచరణలో పెట్టునెడల తేలు హెచ్చుననియు, నౌకాప్రయాణ నిర్వహణముయొక్క సామ్యము తగ్గిపోవుననియు వీరెంచిరి. అంతిమగాక అధికసంఖ్యాకుల నూచనలు బ్రిటిషు ఆక్టు 786 నెక్కునకు ప్రతిహతుగ నున్నవనియు ప్రస్తుతమున నౌకాకంపెనీ నొకదానిని ప్రభుత్వమువారు కొనవలె నను ప్రయత్నము తుదకు విఫలమగునని వీరితలంపు. తపాలాకంట్రాక్టులను భారతీయ నౌకలకే యొసగి సహాయమొనర్చుటను గురించి నుడువుచు తపాలాను మోసి కొనిపోవుటకు సంబంధించని ఇతరవిషయములను కంట్రాక్టులోనికి దీక్షిని రాదాని చెలిపిరి. అధికసంఖ్యాకులు నూచించిన తన ప్రతిఫల కూన్యముగ నౌకానిర్మాణ కార్యమునకు ప్రభుత్వమువారు ప్రారంభించు టుచిత్తము గాదనియు అధిక సంఖ్యాకుల నూచనల నన్నిటిని ఆర్థిక దృష్టితో జూడవలెననియు ప్రూముగారు హెచ్చరించిరి.

పండితస్వామి శ్రీనివాస ఆయ్యంగారిచే ఆమోఘముగా కుదర్చబడిన వ్యాధులు

ఆయుర్వేద వైద్యమును చేయుచున్న కుండితులవారిని నాకు కొంతకాలమునుండియు తెలియును. ఆతిమూత్రము, కుష్ఠము, మరికొన్ని చిక్కువ్యాధులు మొదలగునాటిని వారు బాగు చేయుటను చూచుభాగ్యము నాకు గలిగినది. వారి చికిత్సచే నాకు గొప్పలాభము గలిగినది. వారి ఔషధములు మిక్కిలి వెలగలవి. అందువలన వారి కట్టుముకూడ చాల హెచ్చుగానుండును. వారు స్వంతముగానే ఔషధములను తయారుచేయుదురు. వారి మిక్కిలి ఖండితముగా మాట్లాడినను అమిత ఉదారహృదయము గలవారు. మనఃపూర్వకముగా రోగుల విషయములో పాటుపడుదురు. రోగులకు వారి పరిచయము ఎంతహెచ్చిన రోగులు వారిని కూడ అంతఅధికముగా ప్రశంసింతురు. వారు చెప్పి పద్ధతుల ప్రకారము రోగి నడచుకొను చున్నాడో లేదో అని తెలిసికొనుటకై వారు రోగికి ఔషధమును స్వంతముగానే యిత్తురు. యితర ఔషధములచే చిక్కువ్యాధి కుదరనివారు వారివద్ద చికిత్సచేయుచు కొనుట శ్రేయస్కరము.

సి. కృష్ణస్వామిరావు,

దివాకొబహదూర్ రిటైర్డు జల్లా అండు నెవన్ నెడ్డి, తేనాంపేట, వద్రాసు, 1-11-1923.

వారిసలహా కట్టుము రూ.15

వాతావరణ స్థితి

1924 సం. జూలై నెల 18-వ తేది శుక్రవారము

దీర్ఘ ముఖ్య నగరములు	తేది 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	తేది 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	తేది 24 గంటలలో వర్షము	తేది 1-వ తేదినండి వర్షము	తేది 1-వ తేదినండి వర్షము
గోపాలపురం	89.2	74.6	...	4.08	44.66
విశాఖపట్టణము	92.6	80.1	...	1.62	87.09
కాకినాడ	97.8	81.5	...	2.96	89.09
మచిలీపట్టణము	98.9	81.1	0.02	4.89	41.19
బళ్లారి	90.6	76.8	...	1.78	26.01
బళ్ళారి	91.7	75.7	...	2.17	20.51
కడప	96.4	80.8	0.06	4.74	31.28
నెల్లూరు	100.8	79.0	0.08	2.2	37.98
మద్రాసు	96.2	79.0	...	8.18	50.74
కడపూరు	97.9	79.2	52.94
సేలము	84.9	78.8	...	6.4	89.20
కొయంబత్తూరు	88.7	70.6	0.52	14.16	22.34
తిరుచనాపల్లి	4.5	79.1	...	1.18	28.16
నాగపట్టణము	90.8	81.8	...	0.67	24.98
మధుర	87.4	74.8	...	3.14	38.68
పొంబన్	90.8	79.7	...	0.42	37.00
తిరునల్వేలి	2.06	28.34
తిరుచేడ్రము	80.1	78.1	0.42	37.42	64.51
కొచ్చిన్	114.51
కాళికట్టు	117.16
మంగళూరు	125.68
బెంగళూరు	81.8	66.9	0.02	3.14	81.87
మెరీకూర	68.6	61.4	8.82	61.6	125.46
కొడైకనూర్	88.4	52.8	0.11	15.01	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో కొంచెము చినుకులు పడినవి. మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. గోపాలపురంలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. తక్కినచోట్ల తక్కువ. కాకినాడలో 7.9 మచిలీపట్టణములో 6.8 విశాఖపట్టణములో 3.7 డిగ్రీలు పగటి తేడిమి ఎక్కువ. దక్షిణమున రాత్రితేడిమి 3.1 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కణ:—కడపలో కొంచెము చినుకులు పడినవి. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత తక్కువ. ఇచ్చట రాత్రితేడిమి 3.2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో చినుకులు పడినవి. మేఘములు పలచగ నున్నవి. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత తక్కువ. నెల్లూరులో పగటితేడిమి 3.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపూరులో 2.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

పశ్చిమతీరముననే వర్షపాతము పడవచ్చును. తక్కిన చోట్ల స్థానికచినుకులు పడవచ్చును.

యస్. ఆర్. సామ్రాజు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, మద్రాసు.

బామన్ గా చిల్కోకోపెడు దొమ్మి

కలకత్తా 18 జూలై:— బామన్ గాచిల్కో నున్న ఇ. వి. రైల్వే లోకో మోటార్ దొమ్మిసంబంధమున 30 మంది రైల్వే పనివాండ్లు వాచిఅందునార్డు డిపార్టు మెంటులోని గూర్ఖాల వలన గాయములను పొందిరి. ఆనవాలుపట్టుటకై వారినందరిని వరుసగా నిలువబెట్టగా కూలీలు గుర్తింపపడిరి. గూర్ఖాలను పోట్లాటుకు పంపినాడని తలంపబడిన వాచి అందు వార్డుడిపార్టు మెంటులోని ఒకయూరపియను అసిస్టెంటు యిన స్పెక్టరు ఆరెస్టు జేయబడినది. (ఆ. ప్రె)

దొన్నోవక్ బాలికాపాఠశాల

హాస్టలుకు ప్రభుత్వమువారు రూ 7000 ఒసంగుట మదరి పూరు 18 జూలై:— దొన్నోవక్ బాలికాపాఠశాలకు ఒక హాస్టలును నిర్మించుటకై ప్రభుత్వమువారు రూ 7000 ఒసంగడరని గవర్నరు తెలియజేసెను. వైద్యకాలలో కొత్తగా శ్రీలంకాకు నిర్మించుచున్న భాగమునకు గవర్నరు పునాదిరాయిని వేసెను. ఆ|| ప్రె||

సోలిండియన్ రెయిల్వే

కార్మికుల మహాసభ

పోడినూరులో 19, 20 తేదీలను సమావేశమగుట

డాక్టరు పి. వరదరాజులు నాయకుగారి అధ్యక్షత వహించుట

పోడినూరులో నేడు సమావేశమగు సోలిండియన్ రైల్వే కార్మికుల ప్రత్యేక మహాసభయందు అధ్యక్షులగు డాక్టరు వరదరాజులు నాయకుగారు తమిళమున నొసంగిన యువస్వామి నుండి యాక్రిందిభాగముల ప్రచురించుచున్నాము:-

కార్మికుల దురవస్థ

భారతదేశములో జనసామాన్యము దారిద్ర్యములో మునిగి యున్నది. సంవత్సరమంతయును ఒక్క-నాడైన పుష్టాన్ని మెరుకైన ఉపసించినట్లే యుండును. ఇట్టివారెందరో లక్షలకొలది యుండి గలరు. నిలువనీడలేక కష్టపడుచు గంటలు తేలికాని నీవ సింపు ప్రీపురుషులును పిల్లలును వేసవేలుగలరు. భారతదేశము పనిపాటుజేసి కష్టపడువారిటుల నెప్పుడును ఆకలిదీరక, దిగంబరులై యుండుటేల? వీనికి కారణములు గనుగొని యట్టి స్థితి లేకుండజేయవలెను. వారికి తినటకు తిండియు, శ్రమింప నీడయు, ఎండ, వాన చలిభాగ నొర్పుటకు గుడ్డలును కావల యును. వారిపిల్లలకు విద్య నేర్పవలెను. మనదేశములో కివి యన్ని యును జేయబడుటయే మనము స్వరాజ్యసంరంభమున జేయుచున్నాము. భారతదేశములో రైతులు భూమిని విత్తునాటి పండించి, కష్టపడగా అనుభవముమాత్రము మరియొకరి దగును. జమీందారుకు శిస్తు చెల్లించుచు, ప్రభుత్వమునకు పన్ను నిచ్చుచు, డబ్బు అప్పిచ్చినాయనకు వడ్డీ నిచ్చుచు నితరవాకిలు దీర్చుచు రైతుకష్టపడును. అన్నీ యిచ్చివేసినపిమ్మట ఆయనకు మిగులున దేమియునుండదు. ఇట్టి వ్యవహారములందు మార్పు గలుగజేయవలెను. వారు పండించిన దంతయును భూస్వాములకును వర్తకులకును బోకుండ ప్రభుత్వమువారు రేర్పాటుజేయవలెను. ఫ్యాక్టరీలలోను, రైలురైల్వేలలోను రేవులలోను, కొట్లలోను పనిజేయు కూలీలు లేకున్నయెడల ఒక్కరోజులో పట్టణములలో వ్యాపారమంతయును నిద్రపోవును. అట్టితీరి ఈపనివారల భాగ్యవంతుల కన్న తక్కువవారని నిరసించబడుచున్నారు. అన్నివస్తువులును వారిచే తయారుచేయబడునపుడు వానిని వారేల యను భవంపరారు? తిండికి, గుడ్డకు, ఇతర జీవనాధార వస్తువులకు రైతులును, కార్మికులును కష్టపడి పనిజేసినపుడు వారి కేసాక ర్యములు లేకపోవు టేల?

భగవంతుడట్లు వారిని దరిద్రులుగ జేసెననియు భగవంతుని నిర్ణీత మట్లున్న పుడు లేదనియు గాని పనిజేయుట పాపమునియు ననుచు కొందరు గలరు. భగవంతుడు ప్రేమయును డనియు, సర్వవ్యాపక ర్త యనియు, ఆయనయిచ్చ ప్రకారము అంతయు జరుగుచుండును గాన మన మేమియును జేయవలసినది లేదనియు అనాదినుండియు వచ్చుచుండినపాపమే. కాని భగవంతుడు మాత్రము భాగ్యవంతుల నట్లు చేయ లేదు. పనివాళ్లకుమాలి డబ్బుల సరిగా నీయకయే వారు భాగ్యవంతులైరి. కష్టపడి పని జేయువానికి రోజువారీ యేకాద్రయో యిచ్చి అతడు తయారు చేసిన వస్తువు నెంతెంతయో లాభమున కమ్మి భాగపడును. పనివాడు అన్నములేక నూడగా భాగ్యవంతు డొకను భాగ్యమును సంపాదించును. ఇట్టి పరిస్థితులంతయును చూచుచు జేయవలెను. భాగ్యవంతులు సోమరులై భోగ్యులగుటయొండ కార్మికులను రైతులను కష్టపడి పనిజేసి అన్నములేక మాడుకొని బోగొట్టల ఘనము. కావున యజమానునకు లాభముకొనెత్తా పోవు భాగ్యము పనివానిదే. ఆయన పనిజేయకున్న ఒక్కవస్తువును తయారు గాదు. వ్యాపారముజరుగదు. లాభములుండవు. కావున భాగ్యవంతులను పనివానిపాళ్ళే. కాబట్టి అతడు తయారుజేయు సరకులకు తగినటుల కూలీల నీయవలెను. పనివాని కిచ్చు కూలీ శబ్దులు ఆతడు తయారుజేసిన వస్తువులనుకన్న చాలతక్కువ గావున యజమాని మంచిలాభములదీయును ఇప్పటి ప్రభుత్వవిధానముక్రింద ఒకరి నొకరు గొల్లకొట్టుటకు వీలుగ నుండుటచేత అట్టిదాని నంత మొందింపవలయును. ఈమార్పు జరుగకున్నయెడల భారతీయుల స్థితి యభివృద్ధి గాంచజాలదు. పనివాడు తయారుజేసిన వస్తువు ఖరీదంతయును ఆతనికి వచ్చునట్టి స్వరాజ్యము మనకు కావలయును. భూముల పండించుటగూడ పండించిన వానిదే అనుభవమంతయును గావలయును. అట్లుగాక భూస్వామి మక్తాలను దీసికొనుటవలన వ్యవసాయదారునకు నేమియును లేకుండ బోవుచున్నది.

ప్రజాప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వవనరము

దేశ వ్యవహారములను ప్రభుత్వమే నూచుచుండవలెను. ప్రభుత్వము ఆదేశమునకు సంబంధించినది గాక పోయినయెడల తద్వారా ప్రభుత్వము తేమును ననుసరించి పనిజేయజాలదు. ప్రజా తేమును గమనించి పనిజేయుటకు ప్రభుత్వము ప్రజాధీనమై అందు వారికి ప్రాతినిధ్యముండవలయును. అనగా ప్రజలు తమ ప్రతినిధుల నెన్నుకొని ఆ ప్రభుత్వముద్వారా తమ వ్యవహారముల ననుభవించుచుండవలెను. ప్రభుత్వ ముటుల జేయవలసిన యెడల ప్రజల యోగ తేములు వారయజాలరు. ఒక్కదేశములో ప్రజలందర యభిరుచులు నొకటిగ నుండవు. భాగ్యవంతులయొక్కయు బీదవారలయొక్కయు, భూస్వాములయొక్కయు రైతులయొక్కయు, మిల్లయజమానులయొక్కయు, కూలీలయొక్కయు, అభిరుచులు వేర్వేరుగ నుండును. జాతీయతను రక్షించుటకై ప్రభుత్వమునందు భారతీయులలో నధిక సంఖ్యాకుల తేమునునకు తగిన ప్రాతినిధ్య ముండవలయును. ఏజాతికి గాని వెన్నెముకవంటి దేదీ? భూస్వాములును భాగ్యవంతులు నా లేక పారిశ్రామికులును రైతులునా? నిస్సంశయముగ రెండవవారే. వారు తేమును గమనిసే భారతదేశసాభాగ్య మభివృద్ధి గాంచును. ఇట్లుండ భారతప్రభుత్వములో భారత కార్మికులకును రైతులకును తగిన ప్రాతినిధ్య ముండవలసే ప్రభుత్వ మగును. సంఘమునకు కావలసినవస్తువులను నిర్మించువారికి ప్రాతినిధ్యము నిచ్చు ప్రభుత్వమే జాతీయ ప్రభుత్వము. ధనస్వాములు భూస్వాములును ఈపనివారలను రక్షింపజాలరు. ధనస్వాములు భూస్వాములట్లు భాగపడుచుండురు. ఈకొల్ల గొట్టువారికి గల ప్రభుత్వాధికారము ఆ తరగతిలాభమునకే ఉపయోగింపబడును.

పారిశ్రామిక వాణిజ్యాభివృద్ధి

భారతదేశములో పారిశ్రామిక వాణిజ్యాభివృద్ధి గలుగునెడల దేశసాభాగ్య మభివృద్ధి గాంచుననియు, అన్నితరగతుల ఆర్థికపరిస్థితులు చక్కబడుననియు చెప్పగా విందుము. కొన్ని విషయముల పరిశీలించెదము. ఇంగ్లాండునుండి దిగుమతియగు గడ్డకు భారతదేశ మెంతయెడబ్బు చెల్లింపవలయును. కాబట్టి మనకు కావలసినగడ్డ నీదేశములోనే తయారుజేయవలెనని ఇంగ్లాండును బోవుడబ్బు ఇక్కడనే యుండుననియే యాచేయు వాదము. కాని యీడబ్బు నిచ్చునదెవరు? గుడ్డను కొనువారు-జన సామాన్యము. పనివారలు, రైతులు, ఈదేశములో గుడ్డను తయారుజేయు వారూక నివ్వరు. వెనుకటివలెనే కొనవలసినదే. కాని యిట్లు కొనుటవలన డబ్బు ఇంగ్లాండును బోవుటకు మారు భారతవర్తకులే పోవును. ఇట్లు యి న యె డల జనసామాన్యపు ఆర్థికస్థితిలో గల్గుభేదమేమి? ఇతరపరిస్థితులనుగూడ నిదియే వాదమును నర్పింప జేయవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు ఇప్పుడు వ్యవసాయము ఎక్కువ కష్టము లేకుండ జేయుటకు కనిపెట్టబడిన పనిముట్లను గ్రామసంఘములకు ఇప్పించునెడల ఇప్పటి దరిద్రస్థితిలో రైతులు ఆధునికాస్త్రప్రతిరోధక ప్రయోజనముల ననుభవంప గల్గుదురు.

భూములు, రయిల్వేలు, గనులు మున్నగునవి యే ఒక్క-వ్యక్తికో, కంపెనీకో జేందినవి కాకుండ నుండవలెను. అవి సంఘ మంతకుమ జేందియుండవలెను. పనివాడు రాక్షసిబాగు నంతను త్రవ్వవచ్చును గాని అన్నము వండుకొనుటకు నాలుగుబాగులైనను దీసికొని పోరారు. పనివారలచే ఇనుము, బంగారము, వెండి గనులను త్రవ్వించి యజమానులు లాభములను బొందెదరు. అట్టిది లేకుండ ఒకవ్యక్తిగాని కంపెనీగాని స్వలాభమును బొందుండ నర్హప్రయోగకరముగ నుండునటుల జేయవలయును.

కార్మికులకు జేయవలసిన సౌకర్యములు

పనివానికి ఆయనకును కుటుంబమునకును చక్కగ జీవనమును గడపుటకు కావలసినభృతి నీయవలెనని మేము గోరెదము. ఫ్యాక్టరీలలో వచ్చిన లాభము నుండి పని వారల కిండ్లు గట్టింపవలెను. పనివారలను మానవులే. మానవులవలె జీవితమును గడవవలెను. వారు తమ వ్యవధిసంతను తమ యజమాని లాభమున కేల పని జేయవలెను? స్వానుభవమును, స్వయముగ నేర్చిన నేర్పుకొనుటయు, విశ్రాంతియు వారి కనవరము. వారు పనులను ఫ్యాక్టరీలలోను, గనులలోను రోజుకు 10, 11, 12, 14 గంటలు పనిజేయవలసి యుండునెడల విశ్రాంతి యనుమాట యుండదు. ఆధునిక యంత్రములతో దేశము పారిశ్రామికము గావలెనని కోరుటకు కారణము, ఎక్కువ కష్టము పనివారలకు లేకుండ కాలసారా మెక్కువ గాకుండ పనియను గావుననే. ఇంతమాత్రమున పనివారలస్థితి యభివృద్ధి గానేరదు. ఈ యంత్రములు మున్నగున వైనను

ప్రత్యేకవ్యక్తుల టిసి యై స్వలాభమున కుపయోగింపవలెనని మాత్రము ప్రయోజన మేమియును నుండదు. ఇంగ్లాండు, జర్మనీ, ఫ్రాంసు అమెరికాలవంటి పారిశ్రామిక ప్రదేశములలో పనివారలస్థితి జూచిన నిది తెలియగలదు. ప్రత్యేకవ్యక్తుల యజమానుల లాభమునకే వస్తునిర్మాణము జరుగునెడల పారిశ్రామిక విధానము దోషమే యనవలెను. రోజుకు 8 గంటల చొప్పున వారమునకు ఆరురోజులు పనిజేయించిన చాలును. అవ్యవధిలోనే రోజుకు 10, 11 గంటలు పనిజేసి సంపాదించు దానికంటె నెక్కువ విలువగల వస్తువును తయారుజేయును. భారతకార్మికుల నన్నన్ని గంట లేల పనిజేయించవలెను? కారణము యజమానులు భారతీయులును యూరోపీయులును గూడ ఇందువలన యెక్కువ లాభముల దీనెదరు. ఇప్పుడు ఫ్యాక్టరీలో రోజుకు 8 గంటలు పనిజేసినయెడల కూలీవానికి మంచిజీవనమునకు తగిన కూలీపోగా యింకను కొంత లాభము మిగులును. పాశ్చాత్య దేశములలో 8 గంటల నిబంధన మున్నచోట పనివార లేక్కువ కాలము పనిజేయుదురు. కాని వారికిచ్చుమాలి చాల నెక్కువ యు జీవితపరిమాణము భారత కార్మికుల దానికన్న నెక్కువగ నుండును. దీనికర్థము పాశ్చాత్యధనవంతులు మనదేశములోని వారికన్న నెక్కువ ధర్మాత్ముల నిగాదు. అచట పనివారలు కట్టుదిట్టములతో నుండి రోజుకు 8 గంటలు పనిజేయుటయు నింతకూలి యియ్యవలెననియు నిర్బంధపెట్టెదరు. భారత కార్మికులు ఎన్నియో శతాబ్దములనుండి మానముగనుండి యిప్పుడిప్పుడే నోరుదెరుచున్నారు. ఆర్థికవిషయవిషయజ్ఞుడే గోచరించుచున్నది. జాతీయ స్వేచ్ఛ వచ్చినయెడల ఆర్థికాభివృద్ధి గల్గు నను నమృతముతో ముందు అందులకు పోరాడుచున్నారు. పనికి బానిసీలుగనుండు రోజులు పోయినవి. భారతప్రజలు ఆత్మప్రాశస్త్యమును గ్రహించుచున్నారు.

పనివారలకన్న ఉన్నత తరగతివారల ఎక్కువ చదువు కొన్నవారనియు, నెక్కువ తెలివగలవారనియు అందుచేతనే వారెక్కువడబ్బును సంపాదించగల్గియున్నారనియు కొందరందురు. ఇది వట్టివ్యర్థవాదము. పనివారలు రైతులపిల్లలు భాగ్యవంతులపిల్లలు పోవుటకు పంపునెడల వారికి తక్కువ విద్య వచ్చునా? అట్లేప్పటికిని కాదు. ఇట్లుండుట శక్తిలేకగాక, అనకాశము లేకనే విద్యావిజ్ఞానముల బొందుటలో భేదమేర్పడెను. భాగ్యవంతులకును, బీదవారికిని నెక్కువ తక్కువలచేతగాక ఆర్థికసౌభ్యము లేకపోవుటచేతనే యింతభేద మేర్పడెను. కూలీవానికిచ్చుకూలిడబ్బులతో పిల్లలను బళ్లకు పంపుటకుగూడవలదు. ఈదేశములో దీనికోడు విద్య నిర్బంధముగ గాని ఉచితముగగాని నూడ లేదు. మూఢులగు పనివారలకు మనము విద్య నేర్పవలెను. వారి నెట్లు నష్టపెట్టుచున్నారో తెలియజేయవలెను. చాలమందికి తాము బానిసలమని తెలియదు. దరిద్రముగ నుండుట నుగూగుని వారు తెలంచెదరు. వారిదారిద్ర్యమును వారికి దోషి నైతికపరాధీనతనుండి వాదిని తొలగింపవలెను. ఈ జన్మలో బాధపడిన యెడల వచ్చేజన్మలో లాభించునని కొందరుచురు. ఇంతయును మంచిదే. కాని ముందు మాట ఆశపెట్టుకొన్నయెడల నిప్పటి కష్టము లేవయు తగ్గజాలవు. మన విజన్యలోనే స్వాతంత్ర్యమును బొంద సంరంభము జేసి ఆర్థికపరిస్థితు లభివృద్ధియగునటుల జేసికొనవలెను. దారిద్ర్యవేదాంతమువలన భాగ్యవంతులకే లాభము కల్గును. అది విధేయతతో నుండుటవలన స్వాతంత్ర్యము రానేరదు. ఈ సిద్ధాంతములవలన రాజకీయస్వాతంత్ర్యము గూడ మూరమునకు బోవును. కావున పనివారలను ఆచూతరగతుల ప్రకారము ప్రత్యేకనిర్మాణములుగ జేయవలెను. ఆందోళనమువలన ఆచూతరగతులకు వారివారి సంగతుల దెలియునటుల జేయవచ్చును. వారందరును కలిసి యేదైన పనిజేయు టెట్లోనేర్పవచ్చును. మానభావముతో అంతా విధివృత్తమే యని యేపనిజేయకుండుస్థితి ని పోగొట్టువచ్చును. వారికి ఎందులకు పోండవలయునో దెలియదు. గావున ప్రబోధము గలుగజేసి వారికి గలకష్టముల నివారణ జేసికొనుటకై కార్యోత్సాహము గలవారినిగ మనము చేయవలయును.

తిన్నె వెల్లి సహకారమహాసభ

తిన్నె వెల్లి జూలై 18:— తిన్నె వెల్లి సహకారమహాసభ యొక్క రెండవసమావేశము నేడు వన్నారపేటలో జరిగెను. అనేకమంది ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. రావులహుదూరు కుమారస్వామిరెడ్డియూగారు ప్రతినిధులకు ఒకచిన్న యువస్వామి ముతో స్వాగతమిచ్చెను. రావుసాహెబు టి. శ్రీనివాసరావు గారు లేకపోవుటవలన కె. యస్ పొన్నుస్వామి యం. యల్. సి. గారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. అధ్యక్షుని యువస్వామి మైనతరువాత విషయనిర్ణయభాగము జరిగెను. (ఆ.ప్రె.)

బెల్లాంకాంగ్రెసు మహాసభ

అధ్యక్షకనియోజనము

నేనధ్యక్షతవహింపజాలను

శ్రీమతి సరోజినీదేవి, డాక్టరు అన్నారీగార్లలో నొకరి నెన్నుకొనుదు

గాంధీ మహాత్ముని సంపూర్ణ వ్యాసము

అధ్యక్షతవహించుటకు నాకర్హత లేదు

బెల్లాంకా జరుగనున్న కాంగ్రెసు మహాసభ కధ్యక్షుని ఎన్నుకొను విషయమున నా పేరుగూడ నూచింపబడినది మొదలు చెందు భావములు నాచిత్తమును కలంపపాగెను. నేనధ్యక్షుడనుగా నుండవలెనని మొదటనే తెలుపవలెనని నేను తలచితినిగాని యిప్పుడు కాంగ్రెసు చాల విషమస్థితిలో నుండుటచే నిపుడు నేనే అధ్యక్షతను వహించుట సమచితమేమో యని మరల నే నూహించితినిగాని యాయూహా సరిగాదని నా కిప్పుడు స్పష్టమైనది. ఆ మహాసభలో జరుగనున్న చర్య నంతను తలచుకొనగా నాకు కంపరముకలిగినది. ఒక సంవత్సరముపాటు కార్యనిర్వాహక సంఘమున కధ్యక్షతవహించి పనిచేయింప వలెననిన నయ్యది నాకేక్కి మించినపనియని తోచుచున్నది. దేశీయులని త్రవ్వతి ఎటుల నున్నదియు నాకు సరిగా బోధపడలేదు గాన నిపు డధ్యక్షత వహించుటకు నాకర్హత లేదు.

విధానము

అస్పృశ్యతానివారణము హిందూమహమ్మదీయమైత్రి, ఖద్దరు, అను నీయాదు కార్యములే గాని యితరము లేవియును నాకు గోచరించుట లేదు. బ్రిటిషు వారిసరకులను బహిష్కరించుట, కాసత్యభల విషయమున ప్రజలతృప్తిసామును కలిగించుట మున్నగుకార్యముల నితరులు జరుప గోరవచ్చునుగాని నే నట్టివానిని వేనిని గూడ నెరవేర్చజాలను. వానిని నేను నెరవేర్చజాలనపుడు నేను అధ్యక్షుడనుగానుండునోవానిని నిరోధమేర్పడును. అట్లునిరోధించుట అక్రమము, నాకునవచ్చుకము లేని, కలుగని విధానమును కొనసాగించుట నాస్వభావమునకే విరుద్ధము.

నాకు స్వేచ్ఛ యుండవలెను

ఏవేళ కెట్టిపరిణామములు కలుగునో అట్టితరుణులందు కాలోచితముగా పనిచేయుటకు నాకు స్వేచ్ఛ యుండవలెను. "కాంగ్రెసు సంఘములసభ్యులు ప్రతిదినమును కనీసము అరగంట నేపైచేసూలువడకవలెను. ప్రతి నెలయును అధ్యము 2000 గజములపాటునైన భారతఖద్దరుసంఘమునకు పంపవలె"నను తీర్మానము అహమదాబాదులో నామోదించబడినను సంఘసభ్యులారీతిగా పనిచేయకపోయినచో నావలన కాంగ్రెసుకు ఏమిప్రయోజనము కలుగకలదు. "ఖద్దరును నూలువడకుటయును ప్రధానములు. భౌతికశాస్త్రములను గూర్చి హిందువులు మహమ్మదీయులతో కలహింపక మహమ్మదీయులకే వదలవలెను. నిమ్నజాతుల నస్పృశ్యులని నిరసించుట మహాపాపకమని హిందువులు భావించవలెను" అనువిషయములనుగూర్చినూత్రమే నేనధ్యక్షకొపన్యాసమును వ్రాయవలసియుండును. ఈవిషయములు ప్రజల కుత్సాహకరములు కానపుడు నా అధ్యక్షత నిష్ఫలము. మనదేశీయులందరను యిజారు (పెంటూనులు) లనే తోడుగవలెనని బోధింపగోరువాని నధ్యక్షునిగా నియమించిన నేమగును? ఆవిధానమునం దితని కెంత నమ్మకమున్నను దానిని సాగింపగలిగి అతని కెంత యుండినను అది మనకు నచ్చలేదు గాన మనము దానికనుకూలముగా ఓట్లనియ్యము. కాన నట్టివానిని మన మధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనము. ఇప్పుడు నాసంగతియు నట్టిదే కావచ్చునుగాన నన్నెన్నుకొనుటకు నేనంగీకరింపజాలను. నాయందుగల శ్రేమచే నాపేరు నూచించినవారికి వందనములు. కాని దాని నిరొకరించుటలో నాకుగల ఉద్దేశమును వారు బాగుగా గ్రహించి నాయెడల సానుభూతిని చూపి నాపేరు వదలివేయగోరెదను.

మరి యిద్దరి పేర్లు

శ్రీమతి సరోజినీ, డాక్టరు అన్నారీగార్లద్వారా ఎన్నుకొనబడవచ్చును. డాక్టరు అన్నారీగారి పేరు నేను నూచింపగానే వాలుగేండ్లనుండి వరుసగా మహమ్మదీయులే అధ్యక్షులగుచున్నారని యొక మిత్రుడనెను. అట్లు కాగూడదను నియమమేమైన కలదా? నా కాక్షేపణ యేమియును కనబడదు. గాన యీసారిగూడ మహమ్మదీయునే యెన్నుకొని హిందూమహమ్మదీయమైత్రిని హిందువు లధికముగా కోరుచున్నారను విషయమును వెల్లడింపదగును. మన దేశమున చెందు మతములవిషయమున నిష్పక్షికులగు నాయకుల సంఖ్య అత్యల్పము. వారిలో డాక్టరు అన్నారీగారికయి గాన హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి విషయమున డాక్టరు అన్నారీగారి నెన్నుకొనుటయే సమచితము.

శ్రీమతి సరోజినీదేవి

ప్రస్తుతిస్థితిలో నేను సరోజినీగారికే వోటునిచ్చెదను. ఆమె ప్రభావముగా హిందూమహమ్మదీయ మైత్రినే కోరును. మహమ్మదీయుల కామయందు ఆవిశ్వాసములేదు. ఇంతవరకు భారతమాతృప్రతికాములు లెవ్వరును మహాసభ కధ్యక్షత వహించియుండలేదు. ఎన్నడో వారికి మన మీ గౌరవమును చూపియుండవలసియుండునుగాని అటులజరుగ లేదుగాననిపుడైన సరోజినీగారి నెన్నుకొని ఆలోచమునుసవరించుకొనదగును. ఆమెయిట్టి వల తూర్పు దక్షిణాఫ్రికాల కేగి చేసినసేవ నింకను దేశీయులు మరచియుండరు. ఆమె నధ్యక్షురాలిగా ఎన్నుకొనుటకంటె మనము చూపగలిగినగౌరవ మింకేమియును లేదు. అటులచేసిన విదేశీయులలోని భారతీయులస్థితి గూడ బలపడును. వారిస్థితిని మనము మరచలేదనిగూడ వారికి ధైర్యముకలుగును. ఆ దేశములలోని పాశ్చాత్యుల లామెపట్లచూపిన గౌరవమునుగూడ నీ రీతిగా మన మామోదించినవార మగుదుము. విదేశీయులలోని భారతీయుల విషయమున మన ముపేక్షచేయమని ఆదేశములందలి ప్రతిపక్షులగుగూడ మనము స్పష్టపరచినవార మగుదుము.

నిష్పక్షికులనే ఎన్నుకొనవలెను

ఈసంవత్సరము ముఖ్యముగా నిష్పక్షికులనే ఎన్నుకొనవలెను. నేను బహిష్కార విధానమునే ఆమోదించువాడనగుటచే నేనొకపక్షమునకు చేరినవాడనే యగుచున్నాను. సరోజినీదేవిగారి కట్టి దృఢాభిప్రాయము లేవియును లేవు గాన నాపేరును వదలి సరోజినీగారి పేరును నూచింపవలెనని నేను రాష్ట్రీయసంఘములను కోరెదను. మహమ్మదీయుడే కావలెననిన డాక్టరు అన్నారీగారి పేరును నూచింప గోరెదను."

అని మహాత్ముడు యంగుయిండియాపత్రికలో వ్రాసెను. మహాత్ముడు కాంగ్రెసును వదలవలెనని యిదివర కుద్దేశించి ప్రస్తుతము దానిని విరమించినను ఆయాహా పూర్తిగా తొలగిపోలేదు. మహాత్ముని అగ్రాసమున నలంకార విగ్రహముగాను నిచ్చినచో భాగవతము నాడగోరువారికి తప్పు పనిజరుగవలెనని కోరువారందరికిని మహాత్ముని నిర్ణయమే సంక్షిప్తీకరము కాగలదు అని యొకరు ఆహమదాబాదునుండి వ్రాసిరి.

ఇంపీరియలు సినిమా

భక్తపీపాజీ

మహారాజాగానుండి మహాభక్తుడుగామారి శ్రీకృష్ణభక్త దేవి పొగడబడిన పీపాజీచరిత్రము తిరునల్ల కృష్ణి హైకోర్టులో నున్న యింపీరియలు సినిమాలో నేడు (19 వ తేది శనివారము) మొదలుప్రదర్శింపబడును. ఇందనేకములగు నమ్మతవిషయములుగలవు. దొంగలతో సంఘర్షణము, సముద్రమున ధుముకుట పాములజాతి బంగారముగా మారుట, కృష్ణసంహరణము, హెక్టప్రాప్తిమున్నగునవి జూడదగినవిగా నున్నవి. కాశీరాజున పీపాజీ భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యసంపన్నుడు. ఆయనభార్య సీతమహాసాధ్వీ. వారిగురువు రామనాథుడు మహానీయుడు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూలై నెల 19-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

వనియాల బా 1-కి	రు 85-0-0	బెండలు 45-0-0	మొత్తం
రియ్యము బస్తాలు		మొదలు, వరకు	
వసుమ తెనాలిని	రు 48 గలది	రు 18-0-0	14-0-0
నెల్లూరిని	,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీని	,, డిటా 48 గలది	,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8-12-0	9-0-0
సువ్వులు	,,	24-0-0	28-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి	రు 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0
నెనగలు	,, డిటా	,, 10-12-0	11-8-0
నెనలు	,, డిటా	,, 10-12-0	11-4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 12-8-0	13-12-0
ఉలవలు	రు 164	,,	9-4-0 10-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

సువ్వులు నూనె బా 1-కి	రు 160-0-0	170-0-0
నయ్యు మ 1-కి	,,	14-0-0 26-0-0
కొండాపురం వేరు నెనగపప్పుబా 1-కి	,,	60-0-0 62-0-0
యెరెర ప్రజేశము	,,	55-0-0 58-0-0
వేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 142	మి.కా.నూనె 185
అమడము నూనె బా 1-కి	రు 175-0-0	177-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 205-0-0	210-0-0
మారపసుపు	,,	155-0-0 160-0-0
మిరప కామల (గుంటూరిని) బా 1-కి	రు 90-0-0	120-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మజుగు 1-కి	రు 45,	50
కాశీనా నీ పాయకట్టు	,,	రు 60, 70
బెల్లము బా 1-కి	రు 85-0-0	50-0-0
లింగపండు బా 1-కి	రు 35-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

కట్టలు రఖం బా 1-కి	రు 15-0-0	86-0-0
చదరం	,,	84-0-0 37-0-0
రచ్చండు	,,	84-0-0 88-0-0

(6) లోహములు

నెండి 100 కులంబు	రు 18-0-0	83-4 0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 25-6-0	25-8-0
నవరను 1-కి		15-13 9
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 280-0-0	285-0-0
రాగి డిటా	రు 820-0-0	835-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రు 41-8-0	42-4-0

(7) రంగులు చలిజరైను

అవ్వకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 90-0-0
పొట్టి కప్పుడు	డిటా	డిటా
సింఛం	డిటా	డిటా
4 గుర్రం	డిటా	రు 85-0-0

శారదపత్రిక - ఎరుకలవారు

అయ్యో, 18-7-24 స్వరాజ్య పత్రికయందు 'శారదపత్రిక-ఎరుకలవారు' అనువ్యాసమును గూర్చి మ.రా.రా గూడ వల్లి-రామబ్రహ్మచందరిగారు వ్రాసినవిమర్శనను గాంచి వారి తోసముగ మేమును చింతిల్లుచున్నాము. ఆవ్యాసమందలి మూడుపంక్తులు అసభ్యములు. ఆవాచ్యము లనుటకు సందియము లేదు. కాని యావ్యాససంబంధమును ముద్రాబాధ్యతను మేముసరిగ గమనింపక పొరబడి యాంగ్రదేశమందలి కాపు-క మ్మసోదరుల నొప్పజేసినందుకు మేమును వారితో సముగ మనోబాధ ననుభవింపుచున్నాము. కావున నాంగ్రదేశమందలి కాపు-క మ్మసోదరులకుమనోవేదనను తెల్పుచు ఉదారహృదయమున మాపారపాటును తమింపవలయునని వారిని మన స్ఫూర్తిగ గోరుచున్నాము.

ఆవ్యాసమును వ్రాసిన తిమ్మరాజులక్ష్మీనారాయణగారు చెందుమాసముల క్రిందట గలిపించినటుల వారిసోదరునివలన పదిదినములక్రిందట విన్నాను.

ఇట్లు-విన్నవించుకొను విధేయుడు
శారద కాంక్షలయము, } కవుతా శ్రీ రాములుకాస్త్రీ
బందరు 17-7-24 } సంపాదకుడు 'శారద'పత్రిక.

ఆంధ్రవ్యాకరణపాఠకమాన్యము

[కాశీభట్ల కృష్ణరాయశాస్త్రిగారు]

ఈ గ్రంథము నాచే రచితమైతి. ఇందు గొన్ని నూతన విషయము లందునట్లు ప్రయత్న పూర్వకముగ వ్రాసితిని. దానిలో నొక విషయమునకు సంబంధించినవ్యాస మాండ్రప్రతిక సంవత్సరాదిసంఘికలో "ఆంధ్రవ్యాకరణవిచారణ" మను పేరక బారనంది. రామశాస్త్రిగారు వ్రాసినట్లు గలదు. బ్రహ్మశ్రీ పారనంది రామశాస్త్రిగారు భారతవ్యాకరణమునుగూర్చి యుద్ధారప్రయత్నముల జేయుచున్నట్లుంధ్రసారస్వతపత్రిక (ఆంధ్ర) పత్రికాసంబంధము) చాటుచున్నది. వీరి వ్యాసములో బాలవ్యాకరణవిషయమున గొన్ని వాక్యములు వివర్ణక జనవివక్షాములని మాత్రము చెప్పదును.

"మొదటికి వచ్చిన మోసము"

బాలవ్యాకరణ మేసమాసము? దీనికి బ్రత్యుత్తరము చిన్న యనూరిగా రొసంగిరి: "ఆగ్రంథము బాలరకు సుసాధకముగానుండుటవలన దానియందలి నూత్రములనుగొన్ని తెలిసింది

జానకు కొంచెము ఈర్ష్యాభావమునూడ ఆశోపియమండికలు. కాని బాగగ నాలించించినదానికి కారణము వేటుగా కనబడును. స్వరజ్ఞానము గలిగినశిష్యులు అక్కడక్కడ తమ స్వంతకవిత్వములను "సంగతుల"లో దూర్చి పాడుచుండగా త్యాగరాజు కనిపెట్టియుండవచ్చును. ఆయనపాడినసంగతులకు భావవిరుద్ధముగా తనశిష్యులు పాడుచుండుటచేత, తాను చెప్పినరీతిగనే "ముక్తస్య ముక్త" యన్నట్లు పాడుచుండిన శిష్యులయంజెప్పిన ఆవరణచూపిన, నందాశ్చర్య మేమున్నది? ఇది స్వాభావిక మేగాని, యందువల్ల త్యాగరాజున కీర్త్యాభావ మూరోపించుట కేవలమన్యాయము. వీరిప్రియశిష్యులు, ఇద్దరు ఉదయమునను, ఇద్దరు మధ్యాహ్నమునను, ఇద్దరు సాయంత్రమునను, మరియుద్దరు రాత్రిభాగమునను హాజరయి కీర్తనలను వ్రాసికొనుచుండిరట. వీరితదనంతరము కొందరశిష్యులు డక్షిణాది నేతిరుగుచుండిరి; కొందరు మైసూరుప్రక్కకును మరికొందరు ఉత్తరాదికిని బోయియున్నారు. అందుచేతనే యిప్పుడు, డక్షిణదేశములో వాడుకలేని త్యాగరాజు కీర్తనములు మైసూరుమొదలగు దేశములవారు పాడుచుండగా వినుచున్నాము. త్యాగరాజు జీవించియుండగానే, నీలకంఠదీక్షితులు మొదలగు శిష్యులు కొందరు. కలహములచేతనో కారణాంతరములచేతనో, గురువు గారినుండి విడిపోయి, స్వయముగా కీర్తనరచన ప్రారంభించిరట. వారందరిలోను, దీక్షితులవారికృతు అని చెప్పబడుకీర్తనములమాత్రము దక్షిణమున వాడుకలోనున్నవి. అవియన్నియు సంస్కృతమున రచింపబడి, చాలవరకు చాక కాలములో పాడబడుచున్నవి. అవి వినుటకు బాగుగనే యుండును కాని, కేవలవర్ణనలతప్ప, త్యాగరాజు కీర్తనములవలె ప్రతికీర్తనమునకు ప్రత్యేకఉద్దేశ్యములు కాన్పించుటలేదు. కలహించిన శిష్యులలో నింకొకరు, కుప్పయ్యగారు, తెలుగుననే "నీనియాడిన" మొదలయిన కీర్తనములు కొన్ని తెలుగుననే రచించియున్నారు. ఇవి త్యాగరాజు కీర్తనములకాపిలవలె భవబడును.

కీర్తనలేకాక, త్యాగరాజు, "ప్రహ్లాదభక్తవిజయము" "నాకాచరిత్రము" అని చిన్నప్రబంధములునూడ రచించెను. వాటిలోనూడ పాటలే ప్రధానములుగా నున్నవిగాని, పద్యములు శ్లోకములనూడ చాలవోట్లు గాన్పించుచున్నవి. ఈపద్యములలో "అల్లసానివాని యల్లికబిగి" గాని "మక్కుతిమ్మనార్యు మద్దుపలకులు" గాని లేకపోయినను, పామరజనుల కర్థముగనట్లుగా నులభ్యతైలిలో వ్రాయబడినది. నాకాచరిత్ర యనగా, క్రీశ్టవృషాదు గోపికలతో పడవలో గంగానది మీద వెడలినప్పుడు, గాలివాన వచ్చి పడవ మునుగుటకు సిద్ధమవుటయు, అప్పుడు క్రీశ్టవృషాదు గోపికలతో తమ వస్త్రములను పడవరంగిలములో పెట్టినగాని పడవ మునిగిపోవునని భయపెట్టుటయు, వారట్లు చేసినతోడనే పడవనిలుచుటయు మొదలైన సంగతులుగల కథ. ఇందు కొంచెముగా శృంగారర్ణవన అక్కడక్కడ చేర్చబడినది. త్యాగరాజుకాలమున, చరిత్రవిమర్శించినయెడల, హైదరాబాద్ తర్జున, టిప్పుసుల్తానుదొమ్మి మొదలగు ఘోరములు, తంజావూరురాజును స్థానభ్రష్టుని జేయుట మొదలగునవి ఆ కాలమున జరుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కాని యీగడవిడలేమియు పల్లెటూళ్లలో నుండవు గనుక, వీటి సంగతి ఏమియు త్యాగరాజుజీవితమున గనుపించును. (288)

ప్రకృత్యగ్రంథరూపముగ వ్రాసి నాడ. ఈసమాధాన ముండగ సంకయింపఁ బనిలేదు. అయినను బాలరకు ననగా I, II, III, IV పాఠములవారికా? ఎట్టివారికి వ్రాయఁబడినది? బాలరనగా సూరిగా లేదని యెఱుఁచి వ్రాసిరి? సామాన్య జనదుష్టాభ్యాముగనున్నందున నిన్ని సందేహము లుదయించును. గ్రహణపటువగభాటునికి వ్రాయఁబడినది. కాస్తాభ్యాసముసేయి యోగ్యతగలిగినఁ బ్రారంభమున నలసత్ లేక చక్కగఁ జదివి కంఠస్థముగఁ జేసికొనవలగు పటుత్వముగల బాలరకు గట్టించి మహాపక్వతిగావించెను. బాలమనోరమ పౌరీషమనోరమ ఇట్టి అంప్రదాయముల నరయుచో సమాసంశయవిచ్చి తిలుగను. పాశి నియంతటివానికి వ్యాకరణము సమగ్రిముగ వ్రాయుట కష్ట మయ్యె. వార్తికముతోఁ బూర్తి నొందెను. బాలవ్యాకరణమని చెప్పటలోనే పౌరీంధగ్రాహ్యముల చెలిపినట్లు చెలియవచ్చుచున్నది. సంస్కృతములో నింకేమివ్రాసెనే ఆమహాశయుని గ్రంథము లన్నిటినిఁ జూచి యతనివ్యాకరణ మిట్టిస్వభావము గలదని చెప్పవచ్చును. మఱియు నతడు సామాన్యముగ నూత్రించినయొక నూత్రము నిరర్థక మనువారు గలరా? సమగ్రము కాదని చెప్పదురు. వ్యవహారస్థంబై నిరంతర పరిణామతాపాదయై యనుక్షణ విలక్షితమగు దేశభాషకు వ్యాకరణము గూలంకమముగ (వాయుబుకమ్మమయ్య ననుటకు సమ్మతించినవారు లేరు; ఇకవిడిచి "గడదనవాడేశ" వాదము చూచాయగ విందము. సాంస్కృతికపథములలోని కచటతపటకగడదనవాడేశముగానిసరళాదేశముగానికేయరాదు. అని చెప్పియుండ నిప్పటివార కల్గే దలచి విచ్చలవిడిగా నిష్ఠము వచ్చినట్లు చేయుచున్నారు. బ్ర. పారనంది రామశాస్త్రిగారి వాక్యమును వ్రాసిరి. సరళాదేశ మనునపుడు శాస్త్రిగారి భావ మేమి? తిక్కనాదులు శాస్త్రిగారి వాక్యమునకు విరుద్ధముగఁ బ్రయోగించి రందురా? పాఠాంతరసమాధానమున్నదా? తిక్కనాదులకుఁగూడ నజ్ఞతయై యన్నవ్యాకరణ రచనమే నిష్ప్రయోజనము. ఇక నీ సందర్భమున సహా లపండితుఁడు వ్రాసినది యరయుండు నవిశ్చితశబ్దాతో పరత స్సాంస్కృతికానాం భవంతి గడదనవాడి వ్యాస స్వేదా తయో ధ్వక్తి తిరి త్యాంధ్రభాషా మాత్రస్య వికృతసంజ్ఞాపత్యై "నవికృతి శబ్దా దితి నూత్రే ౭కి వికృతిపదేన సంస్కృతసఙ్కల్ప ముపి సింగృహ్యవ్యాఖ్యేయ మితిచే త్యత్సం... ఈ పూర్వపక్షముబాగులేదు. ఇది వివర్ణింపఁబడినది అనినా "ఆంధ్రవ్యాకరణ పాఠకమాన్యము"లో వ్రాసియుండితిని. శాస్త్రిగారు చేసిన యర్థము లెస్స. సాంస్కృతికానాం సంస్కృతసంబంధినాం! అని యర్థముచేయవలెను. అట్లుగానున్నచో కాంచనము సంచి తముకంచకము" ఇత్యాదిపదములమధ్యముననుండు చ,మ,లు దంశ్యములు కావలసివచ్చును. ఇక్కడి సాంప్రదాయపథము దగ్గినమనియుఁ దత్సమత్వకారణ ప్రత్యయపూర్వాక్షరములు సాంస్కృతికము లని యెఱుంగవలయును. సత్యమని యహా బలం డన్నను దాని నసత్యమనవలసి వచ్చును. ఇట్టి యసత్యమిదియే కాక మఱియు గొన్నింటి గలదు.

చింతామణిలోఁ బదాదియకార మంగీకృతము? నూ. అద్యక్రియాను భూతార్థద్యోతన మాన్యగం వి నా సర్వశ్చ అర్థము||క్రియానుభూతార్థద్యోతనంచ నామాద్యగంబనా యకారః సర్వః అదేనాకారవాసేనభూతార్థముఁజెప్పఁదియునామపదాదియందలియుం గాక శేషించిన యకారము అకారవంతము. పర్యవసానమేమి? పదాదిని యకారమందుచుగాని ఆవకారవంత మై యుండును. ఎప్పుడు అ జాది ప ద ము గాగక హ లాది ప ద ము గా వ ల యును. ఎప్పుడు అనియే యుత్పన్నముగావలయును. ప దా ది య కార ముండుచో నవకారముగ నుండవలయుననియే యభిప్రాయము కావుట పయ్యెడ, ఉయ్యల పోయెడ, చనియె, కనియె, ఇత్యాదులు చాపూర్తములు. ఇందలి అత్ తత్కాలగ్రహణార్థత పరకరణము గునా? అగునేని ప్రాస్యాకారవంతయ యగునని యర్థమునేయ నగును. అత్, అవగా ఆకారవంతమని యర్థమెట్లుగనో నాకుఁ చెలియదు. త పరంబునడ గయ్యాళి, వయ్యారి, అయ్యారె, ఇత్యాదులు గుదురవు. భూతక్రియాయలను దప్ప నెక్కడ గాన వచ్చినను యకారమకారవంతమనియేచెప్పవలెనా దీనియర్థమంత స్పష్టముగ లేనియట్లున్నది. అభినవనన్నయభట్టు వ్రాసిన దరయాడు. క్రియాను భూతార్థప్రకాశకం నామాద్యగం యకారం వి నా యః యకారః సర్వః అత్ అకారవా స్థవతి తయోస్త్యేత్వ మిత్త్యర్థః, ఎత్వమని యెట్లు నిశ్చయించెనే "చనియె,లో గుదురును.

(127)

(సశేషము)

హేమసుందరో పాఖ్యానము సంస్కృత శ్లోకపరివర్తనము

[శ్రీరంగము సోమేశ్వరశాస్త్రిగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

చలిననుభవదీయదాసుని మ-నంబున నెయ్యపుగెన్గె బూనితాచిన యది నాకు మన్ననయ చెల్లెను నీపదవల్లనంబుమత్తనుపులకాగ్రంబకవి-తానముఁ దా కిన నొచ్చు నంబు నేననియెన నల్ల మానవుగదా యిడ నైన నరాళసుంతలా! అనుపద్యమునుగూర్చి కొంత చెప్పవలసియున్నది:—

ఈపద్యరత్నమును బ్రత్యంగ్రహణమఁడును విక్కిలి సంతపములోఁ జదువుచుండును. పారిజాతాపహరణమునందలి పద్యములన్నిటిలో నిదియే రసవంత మయి-దని యనేకుల తలంపు. చూడుఁడు. ఈపద్యమునకు సంస్కృతముల మీక్రింక నుదాహరించుచున్నాఁడ:—

శ్లో|| దానే కృతాగసి భవేదుచితః ప్రభూజాం పాదప్రహార ఇతి మానిని నాస్తి దూదే! ఉద్యత్కరోరపులకాంకిత కంటకాగ్రై

ర్య ద్విద్యతే తవ పదం నను సా వ్యథా మే||

శ్లోకమునకుఁ బద్యమునకు సారస్వ భేదము విశేషముగ నున్నది. మానిని "అను నుచితసంబోధనమును విడిచి అరాలకుంతలా" అను పాదపూరణసంబోధన మొనర్చుటచే సారస్వము పాడయినది.

ఇంకొకవిత సాహిత్యచింతామణియందలిది:—

శ్లో|| వాణీనఖముఖముఖురిత విజామాధుర్య ధుర్యవాగ్విత్తిః ధ్వన్యధ్వన్యధన్యః పెదకోమటి వేంధూపతి ర్మయతి||

అనుశ్లోకమునందలిసమాసమును శ్రీనాథుఁడును తెనాలి రామకృష్ణుఁడునునూడ నుపయోగించిరి:—

క వాణీజ్వలనజనకంతర్యాణిప్రస్తూయమాన-వాగ్విధవునకున్||

వాణీనఖముఖము ఖురిత విజానిక్యానిధక-విత్త్యధితికిన్||

అని హరవిలాసము.

పాండురంగమాహాత్మ్యము:—

క|| వాణీనఖముఖుఖురిత! విజానిక్యాపల్ల-వితనూత్న సుధాప్రాణసఖ లేఖనీకల రాజున కాచరితభూసు-రత్రాణవకున్. ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందుఁ గవి మంచి సంస్కృతనీతులను బద్యములందుఁజొన్నియున్నాఁడు. ఉదాహరణములు:—

క|| న్యాయాన్యాయము లెఱుంగని

యాయతిహీనునకుఁ జెప్ప-యత్నించి నయా

జాయ "అప్పట్టిపి శుభం

బ్రూయా" త్రనునీతివాక్య-మున్ విశేషమో||

మ|| ఘనభూవార్ధపదప్రయోగసరణి-గ్రంథంబులక వ్రాసినన్ విని విద్వాంసులు సంతసింతురనుచున్-విద్యత్సదాద్విద్యతాయనువాక్యం బలులుండగా "సుకవితా-యద్యస్తీరాశ్యేనకీ మ్ముననాశ్లోక్ కేదలంచినానితిమపాఖ్యానంబనూనంబుగన్ కా|| ఆగ్రాప్రతిరావముల్ నిగుడ నీ-లాంబులు జర్జించె నేఁ

దోచిత్రమువారకాంతయననూ-ర్యంపశ్యేయైయుండగా||

అనుపద్యమునందలి "యనూర్తంపశ్యే" అను ప్రయోగముచేతను, ఇంకొకచో పునారతి అనుటచేతను నీక్కినికి వ్యాకరణశాస్త్రమునూడ బాగుగఁ బరిచితమే యని చెప్పవచ్చును. ముందుముందీ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందలి యనేకవిషయములపై వ్యాసములను వ్రాసెదను. ఈగ్రంథమును ముద్రించుట యత్సంతాపశ్లోకము. ఇట్టి గ్రంథములు మనభాషయందనేకము లుఁగియున్నవి.

సమయోచితముగ సంస్కృత శ్లోకమునందలి భావమును నృద్ధియొనర్చిగాని, తగ్గించిగాని యంధ్రీకరించుటలో నితఁడు మిన్నయని చెప్పవచ్చును. ఇదివఱకుఁ జూపిన శ్లోకములనుబట్టియు, పద్యములను బట్టియు నితఁడు సంస్కృతాంధ్రమలందుఁ జక్కనిపాండిత్యమును గలవాఁడనుటకు సందేహములేదు. ఈతనికవితాలహరినూడ హేమ్యుద్భవములేక మృదుమధురపదమితిమయి, లక్షణయొక్తముయి యున్నదనుటకుఁ బాత సంతస మగుచున్నది గాని యిట్టిగ్రంథమును రచించిన మహావిఙ్గుగూర్చి యేమియుఁ చెలియక పోవుట కడుఁ జితశీయము. ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమును గొలఁదికాలములో లెస్సగాఁ బరిష్కరించి ముద్రాక్షరంకితమును గావించుటకు సంసిద్ధుడనైయున్నవాడ. ఇంతవఱకు నాకుఁ బ్రత్యంతరము లభింపలేదు. ఆంధ్రభాషాభిమానులలో నేరియొద్దనైనను నీగ్రంథమున్నను లేక వారికి దీనిగూర్చి తెలిసినను నాకుఁ చెలియఁజేయుదురుగాక యనిప్రార్థించును నీవిమర్శనమునండి విరమించుచున్నాను.

ఆయుర్వేద చారిత్ర సంగ్రహము

[శ్రీరాగం సంగమేశ్వరశాస్త్రిగారు]

ఆయుర్వేదము మిక్కిలి పురాతనమనది నిర్వివాదాంశము. వేదాంతశాస్త్రము, తర్కశాస్త్రము, వ్యాకరణశాస్త్రము మొదలగు నితరశాస్త్రములవలె వైద్యశాస్త్రముకూడ భరతఖండమందు విరకాలమక్రిందట బుట్టి వ్యాపించెను శాస్త్రజ్ఞుల మునుపగు సామగ్రికిని, బౌద్ధమతములకును భరతఖండమున కితరఖండాదేవు లేదనియు ఇతరఖండముల కిచ్చటనుండియే యవయన్నియు వ్యాపించెననియు ననుట సర్వజనసమ్మతము.

వేదకాలము—ఆయుర్వేద మనవదము 'ఆయుః' 'వేదః' అను రెండుపదములయొక్క సమాసము. శరీర, ఇంద్రియ, శక్తి, ఆత్మలయొక్క సంయోగమును ధరించునది ఆయువు. దీనిని తేయతేయనది ఆయుర్వేదము. అని యర్థముచేయ నగలను. ఇది వాల్మీకివేదములలో మొదటిదియు మిక్కిలి పురాతన మును అగు ఋగ్వేదముయొక్క యుపవేదముని కొందరును, నాల్గిదియును సదర్పణవేదములో చేరినదని కొందరు అందురు. కాని సమ సోగములకు దొలగించు ననేకమణిమంత్రోపద్యుల యుపయోగము ప్రతివేదమందును కాననగును ఋగ్వేదమునా ర్వేదముల మంత్రములందును కొన్నియోపద్యులయొక్క యుపయోగములున్నా గుణములున్నా, జలము, వాయువు మొదలగువాని యవ్యుత్పత్తులగు గుణమున్న వర్ణింపబడియున్నవి. అధర్వణవేదమందు జ్వరము, క్వాసము, కాసము మొదలగురోగములను తొలగించుసాధనముల దెల్పు వైద్యశాస్త్రములును, మంత్రములును, దీర్ఘాయుష్యమును గురించిన ప్రార్థనలును, సాధనములును గల యాయుష్యమంత్రములును, చిల్లంగి, భూతావేశము, మొదలగువానిని గురించిన మంత్రములును, ఉపాయములును విస్తారముగా గలవు. దేవదైత్యులగు ఆత్మనీ దేవతలు తయయగా శస్త్రచికిత్సను చేసినట్లు కూడ నిందు చెప్పబడియున్నది. దేవేంద్రునకు పక్షిభూతము గలగు నశ్వినీదేవతలు బాగుచేసెట్లును పిమ్మట నాయుర్వేదమును వారెంద్రునకు పడేసెనటయు కూడ జెప్పబడి యున్నది. వేదమంత్రములనుబట్టి యాయుర్వేదము భరతఖండములో నవాదిగా నున్నట్లును సృష్టికర్తయగు బ్రహ్మదీనికి నుత్పత్తిస్థానమును ప్రథమోపదేశః ర్తయు ననిన్ని సుప్తే యును. బ్రహ్మజ్ఞు ఆయుర్వేదము దక్షప్రణాపతికిని వానివలన అశ్వినీ దేవతలకును వారివల్ల దేవేంద్రునకును, వానివలన వసిష్ఠ, వామదేవ, ఆశ్రేయ, భృగ్వగస్త్యాదిముని పుంగవులచే స్వర్గలోకమున కంపఁడిన భరద్వాజునకును, వానివలన తక్కిన మనులకును, వారిలో నొకఁడును పునర్వసువలన నగ్నివేళ, భేల, జతూకర్ణ, పరాశర, హరీత, ఘోరపాణు లను వార్షరు శిష్యులకును క్రమముగా నుపదేశింపబడినది యాయుర్వేదతంత్రముల యందు వ్రాయబడియున్నది.

తంత్రకాలము—ఇదియు మిక్కిలి పురాతనము. పునర్వసుశిష్యులగు నగ్నివేళాదు లాగ్ధుడు వేరువేరు తంత్రములను రచించిరి. ఇందు కొన్ని శశించినవి.

(1) ఆశ్రేయసంహిత — ప్రస్తుతము మనకు లభ్యములగు తంత్రములలో మిక్కిలి పురాతనమగునది యాశ్రేయసంహిత. ఇందు 45500 శ్లోకములు గలవు.

(2) చరకము—అగ్నివేళకృతమును చరకప్రతి సంస్కృతమునగు చరకసంహిత ప్రస్తుతము మిక్కిలి ప్రసిద్ధమగు తంత్రము. ఇందు శ్లోక, నిదాన, విమాన, శారీర, ఇంద్రియ, చికిత్సిత, కల్ప, సిద్ధులను నెనిమిదిస్థానములు (భాగములు) గలవు.

(3) సుశ్రుతము—విశ్వామిత్రుని పుత్రుడగు సుశ్రుతునిచే నిది వ్రాయబడినది. తంత్రగారియాజ్ఞ నుబొంది తనయొద్దను సోదరులతో కావట్టుకముకు బోయి యచ్చటి ప్రభువగు దివోదాసుని యొద్ద నాయుర్వేదము నభ్యసించెను. ఈసోదరులదును ప్రత్యేక వైద్యగ్రంథములను రచియించిరిగాని యందు సుశ్రుతము శ్రేష్ఠముగా నుండెను. దివోదాసుని ధన్యంతరియనతార మందురు. ఈ సుశ్రుతమున, నూత్రస్థానము, నిదానస్థానము, శారీరస్థానము చికిత్సాస్థానము, కల్పస్థానము, ఉత్తరస్థానమునను నెనిమిదిభాగములు గలవు. చరకముకంటె సుశ్రుత మర్యాచినము. పర్షనాశౌష్ఠ్యమందును, రోగవిభాగముందును, చికిత్సాక్రమముందును చరక మధికము. శారీరమందును, శిశ్య కాలాకర్మచికిత్సలయందును సుశ్రుత మధికము. (4) చరకసుశ్రుతముల పిమ్మట

అష్టాంగహృదయము, మాధవనివాసము, చక్రదత్తము మొదలగు గ్రంథములు వ్రాయబడినవి.

ప్రపంచమందు మరి యెచ్చటను నాగరకతయే తెలియని కాలమందు భరతఖండమున కుత్పన్నమయి వేదకాలమును కొంత శృద్ధి కెంది తంత్రకాలమును ఆయుర్వేదము మిక్కిలి యున్నతస్థితికి వచ్చెను. కామచిత్స, శస్త్రవైద్యము, రసతంత్రము మొదలగునవి ప్రబలింపెను. రాజులతో వైద్యులు యుద్ధభూమికి వెళ్లి యంత్రములతో కల్పముల నుడవీయుట, గాయలు కడుగుట, పట్టణవేయుట మొదలగుపనులు చేయుచుండిరి. నిదాన చికిత్సాభాగములు మిక్కిలి పృథ్వి చెందెను

ఇతిహాసకాలము—(క్రీస్తుముందు 2500 సం॥నుండి 1400 సం॥వరకు) ఆయుర్వేదముయొక్క యంత్రప్రతికాలమును నిశ్చయించుట యశక్యము. అనేకవేలసంవత్సరముల క్రిందట యుద్ధులించి వేదకాలమందును తంత్రకాలమందును మిక్కిలి యభివృద్ధి కెందెనని చెప్పవచ్చును. రామాయణ భారత కాలములయందు మిక్కిలి యభివృద్ధి కెంది బ్రసిద్ధి గాంచెను. ప్రతి రాజ స్థానమందును వైద్యులందీరి వైద్యపాఠశాలలు, ఆకురాలయములును బౌద్ధధర్మములును మొదలుగా స్థాపింపబడినవి. శస్త్రవైద్యము సంపూర్ణముగా వ్యాపించెను. రస తంత్రము లుద్భవించి వ్యాపించెను. అనేక క్రొత్త యోగముల తత్వము కనిపెట్టబడినవి. చరకసుశ్రుతముల ననుసరించి యనేక తంత్రములు వ్రాయబడినవి.

బుద్ధపూర్వకాలము—(క్రీస్తు 1400 మొదలు 500 వరకు). ఈకాలమందు నూత్రములును దర్శనములును వ్రాయబడినవి. ఈ కాలమందు హిందూవైద్యము గ్రీకుదేశముకు వ్యాపించెను.

బుద్ధకాలము—(క్రీస్తు 500 మొ॥ క్రీ॥ తర్వాత 600 సం॥వరకు) ఈకాలమందు బుద్ధుడు జంతువధను ఆటంకపెట్టుటచేత శస్త్రవైద్యము తీసివేసెను గాని యాషధాచికిత్స సంపూర్ణముగా వ్యాపించెను. బుద్ధమరణానంతరము హిందూదేశముకు వచ్చిన నితరదేశకాథలు తాళపత్రపు వైద్యగ్రంథములను తమదేశములకు దీసికొనిపోయి తమభాషలోనికి యనువదించిరి. అశోకుని కాలమందు హిందూవైద్యము మిక్కిలి యభివృద్ధిలోనుండెను వైద్యపాఠశాలలును ఆకురాలయములును పెక్కులు స్థాపింపబడినవి అలెగ్జాండరు హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పుడు దేశము సమస్తవిద్యలతో నిండియుండెను తనతో తెచ్చిన గ్రీకువైద్యులకు విషచికిత్స తెలియనందున వారికి హిందూవైద్యులచే చెప్పించెను కొందరు వైద్యులను గ్రీకుదేశముకు తీసికొనిపోయినట్లు చరిత్రలయందు గలదు.

అరగ్గులకాలము—(౯00 సం॥మొ॥ 1000 సం॥వరకు) వహమదు చనిపోయినచేత నారబ్బులు హిందూవైద్యగ్రంథములను తమదేశముకు గొనిపోయి తమభాషలోనికి ననువదించిరి. కాలిపులకాలమున దనేకగ్రంథములు తమ భాషలోనికి వ్రాయబడినవి. బాగాదులో నొక హిందూవైద్య పాఠశాల స్థాపింపబడినది. తొమ్మిదవశతాబ్దములో హిందూవైద్యులు బాగాదువందు వైద్యము చేయుచుండిరి. హుసన్ ఆలఘల్ గారి పరిపాలనాకాలములో హిందూ వైద్యులు తన యాస్థానమందు పండితులుగా నుండిరి. అరబ్బులు హిందువులవల్ల సేస్సకొని యుండిన వైద్యవిద్యను పదునేడవశతాబ్దమందు ఐరోపావారికి వ్యాపింపజేసిరి.

మహమ్మదీయకాలము—(1000 సం॥ నుండి 1500 సం॥ వరకు)—ఈకాలమందు హిందూవైద్యము తీసివేసెనాగెను. కాని మహమ్మదీయరాజసంస్థానములయందు హిందూవైద్యులునుగూడ నుండిరి. యూనానీవైద్యుల కసాధ్యమగువ్యాధులను కుదుర్చుచుండిరి.

వర్తమానకాలము—(1500 సం॥ మొ॥ నేటివరకు) ఈ కాల మాయుర్వేదవైద్యమున కవసానకాలమని చెప్పవచ్చును. ఆయుర్వేదవిజ్ఞమునుండి యుంతురించిన విదేశీవైద్యములు "పుత్రాదీవృత్తరాజయం" అని బోధించుచున్నవి. విదేశీవైద్యములు "నామాపినగ్రూయతే" అను అనర్థలోనుండిన కాలమునుండి మాయుర్వేదము ప్రాతఃకాల మార్యునివలె క్రమాభివృద్ధిని కెంది పదునేడవ శతాబ్దమును మధ్యాహ్నమునామ్యునివలె ప్రకాశించి పిమ్మట సాయంకాలము మూర్ఛునిగతిని బొందవలసివచ్చెను. కారణము సర్వజనవిజితము. "విధి రహస్ జలవానితి మే మతి" అన్నట్లు విధిమే కారణమనవలెను. అనేకవేలసంవత్సరములనుండి శాస్త్రీయవైద్య మని ప్రసిద్ధిగాంచినవైద్యము నేను ఆశాస్త్రీయ మనిపించుకొనవలసివచ్చెను. ఓమధిప్రథమనదగిన భరతఖండ

ము తనయోగధులతో పరహస్తగతము చేసి రూపుమాపించుకొని రానుపోను పన్నులు లాభములు వగైరా లు చెల్లించుకొని విదేశకాశపాత్రిఫలముననుభవించుచున్నారన్నప్రాచీనముగా భావించుకొని యుడిగినమూల్య మిచ్చి యుపయోగించుకొనవలసి వచ్చెను. సమస్తవాద్యములతో సంపూర్ణమును సర్వసిద్ధులను కలుగజేయుదగిన సంస్కృతభాషయందు దభిరుచిని తగ్గించదగిన విద్యావిధానములు వర్తమానపాఠశాలలయందు దెలిసినవి. ఆయుర్వేద పాఠశాలలును, ఆకురాలయములును, బౌద్ధధర్మములును ఉండవలసిన స్థానములయందు విదేశీవిద్యావిధానము విలసిల్లెను.

ఆయుర్వేదవిద్యాశాఖలు—(1) ఆరోగ్యశాఖ. ఆయుర్వేద విద్యాశాఖలలో ముఖ్య మరోగ్యశాఖ. దీనినేస్వస్థ్యవృత్తమందురు "ఉత్పన్నప్రతీకారాదనర్థస్య ఉత్పత్తి ప్రతిబంధ ఏవ వరం" అను న్యాయానుసారము రోగమును మిథ్యాహరవిహరములచే దెచ్చుకొని మందుచే బోగొట్టుకొనుటకంటె రోగమురాకుండ శరీరమును కాపాడుకొనుట శ్రేయముని చూపుచు స్వస్థ్యవృత్తమును దగినవిధానము ముఖ్యముగా జూపబడినది. ముఖ్యతంత్రము లన్నిటియందును మొదటిదగు నూత్రస్థానమందు ఆరోగ్యాయుష్యమును గావలసిననూత్రములును, ప్రతిజీవమందును ప్రతిఘటువునందును జేయదగినవిధులును, అన్న, క్రమి, జల, వాయుగులపారిశుద్ధ్యమునుగురించిన నూత్రములును విపులముగా వ్రాయబడియున్నవి.

(2) రసవిద్య వేదకాలమందు రసవిద్య రసాయన మను పేర నుద్భవించి ప్రబలెను. చరక సుశ్రుతుల పిమ్మట పారదముయొక్క ప్రభావమును ఉపయోగమును కనిపెట్టబడి, అగ్రము, వైక్రాంతము, తాళకము మొదలగువాని శుద్ధులును, భస్మవిధానములును, బంగారుమొదలగు లోహములయొప్పుయోగమును, గుణములును సవిస్తరముగా దెలుపబడినవి. పదునారవ శతాబ్దమందు పోర్చుగీసువారు గోవా మొదలగుస్థలములయందు ప్రజేరించినప్పుడు వారితో మాధిరంగరోగము అను క్రొత్తరోగమొకటి ప్రవేశించెననిన్ని, ఈరోగముకు నిదానచికిత్సలు, ఆప్పటికి వ్యాపిలోనుండినతంత్రములయందు లేకుండెననిన్ని, ఈరోగముకు హిందూవైద్యులు పాదరసముతో నావధముకని పెట్టిరనిన్ని ఫీరంగుల (పోర్చుగలువారి) వల్ల వచ్చినరోగము గనుక దీనికి ఫీరంగవ్యాధియని పేరు పెట్టిరనిన్ని చరిత్రలయందు గలదు.

(3) శారీరశాఖ:—పూర్వకాలమందు శారీరభాగము ప్రత్యక్షముగా చూపదగిన భాగమనిన్ని గ్రంథములయందు విస్తారముగా వ్రాయదగినది కావనిన్ని తలచి గురువులు తమ శిష్యులకు ప్రతిభాగమును ప్రత్యక్షముగా చూపి బోధించుచుండిరి. ముఖ్యంశములు గ్రంథములయందు వ్రాయబడినవి పాశ్చాత్యతంత్రములయందు దీక్షా విపులముగా నర్ణింపబడినది.

(4) ఛేదనశాఖ:—శరీరమును కొని శోధించుటలో హిందువులుప్రథములనునది నిర్వివాదాంశము. చరకుడును, సుశ్రుతుడును ఛేదనకర్మతెలియని వైద్యుడుండగూడదని విధించిరి. ఛేదనముకు కావలసిన ఆయుధములును, శస్త్రములును, వాటి యుపయోగక్రమమును చిత్రముగా వర్ణింపబడి యున్నది. పురాతనగ్రంథములలోగూడ 121 శస్త్రములకంటె యధికముగా వర్ణింపబడియున్నవి. శస్త్రకర్మయందు, పూర్వకర్మ, ప్రధానకర్మ, పాశ్చాత్యకర్మ, అను మూడువిధములగు కర్మములు. ఛేద్యము, భేద్యము, లేఖ్యము, వేద్యము, ఏద్యము, అహర్యము, విస్తాప్యము, నీవ్యము. అనగా కోయుట, పొడుచుట, గీయుట, గాయముచేయుట, గ్రుచ్చుట, ఊడవీయుట, ప్రసవజేయుట, కుట్టుట—అను ఎనిమిదివిధముల శస్త్రకర్మయు విపులముగా చెప్పబడియున్నది.

పరిసమాప్తి—చిరకాలమునుండి దేశమందు పుట్టిపెరిగి దేశస్థులను కాపాడుచున్న యాయుర్వేదము నుపేక్షించుట భరత్యుకావనియు సర్వప్రయత్నములచేతను నభివృద్ధికి తగిన ప్రోత్సాహమును కలుగజేయుట పాలకులకును, ద్రవ్యవంతులకును సుదారమానసులకును విధి గనుక నట్టిప్రోత్సాహమును సర్వేశ్వరుడు కలిగించుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను. (297)

హిందీ - తెలుగు
తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు విలయన నులభశైలిని వ్రాయబడినది.
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాస్థానము-శివపూరి

వృత్తాంతలేఖలు

దక్షిణ హైదరాబాదు

(స్వకీయ విలేఖరి)

నిజామాబాదు గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవమునకు హైదరాబాదునుండి శ్రీయుతులు వామననాయక్, మాడపాటి హనుమంతరావు, సదాశివరెడ్డి, వడ్లకొండ నరసింహారావు గార్లు గతకుక్రవారమునాడు నిజామాబాదు చేరిరి. నిజామాబాదులోని ఆంధ్రప్రముఖులు ప్రేమకౌసల్య స్వాగత మొసంగి శ్రీనాయక్ గారిని పుష్పమాలలంకృతులుగ నొనర్చి సన్మానించిరి. అతిథులకు భోజనవసతి యేర్పాట్లు నాయక్ గారి భవనమునందే చేయబడెను.

సాయంత్రము నాయక్ గారు తమసహచరుల సహితము గ్రంథాలయమును దర్శించి సభామంటపమునకు దయచేసిరి. సాహిత్య ప్రముఖులును, ఉద్యోగస్థులను, వర్తకులను సభ సలంకరించిరి. చుట్టుపట్టు గ్రామములనుండి గూడ వతందాసులు వచ్చి యుండిరి.

ఆరంభము

దైవప్రార్థనతో కార్యక్రమ మారంభమయ్యెను. భక్తిరసప్రధానంబగు పద్యములను శర్మగారు క్రావ్యముగ జదివెరి.

స్వాగతోపన్యాసము

సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు నర్సాగౌడుగారి పక్షమున బ్రహ్మశ్రీ శిష్టా నాగభూషణ శర్మగారు స్వాగతోపన్యాసమును జదివెరి. నిజామాబాదుపరిశితులను చక్కగ పట్టించుచు అచ్చటి యాంధ్రులు మాతృభాషయొడ ననాదరణను జూపుచుండినవిషయమును సూచించిరి. ఆంధ్రుల సర్వతోముఖమైన యభివృద్ధికై సదా ప్రయత్నించుచు నిజామాబాదుయందుగూడ నట్టిభజము నాటిన మాడపాటి హనుమంతరావుగారిని ప్రశంసించిరి. నిజామాబాదు ఆంధ్రుల కిట్టికార్యభారమును వహించుట కిదియే ప్రథమపర్యాయము గావున లోపములను మన్నింప వలయుననియు సౌకర్యముల నొనగూర్చుటయందు అసమర్థులయ్యెను. పృథ్వీపురార్థకమున నాదరణ నొసంగుటయందు సంఘసభ్యులు వెనుదీయువారు గారని శర్మగారు వక్కాణించిరి.

అధ్యక్షుల ఎన్నిక

శ్రీయుత వామననాయక్ గారిని సభాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనుచు ప్రతిపాదకు లీకింది విధమున ప్రసంగించిరి:-

“ఈమహాసభకు దేశసేవపరాయణులగు శ్రీయుత వామనరామచంద్ర నాయక్ గారు అధ్యక్షత వహించుట కంగీకరించుట వనభాగ్యము. తదేక దీక్షతో వీరు గాఢిమహాత్ముని ఉపదేశానుసారము దేశాభివృద్ధికై కృషిసల్పుటజగద్విధితము. వీరినిరాడంబరజీవితము వీరిసాగుశీలతకు తార్కాణము. వీరిచే నెల్లొల్పుబడిన అనాధరక్షణయము వీరిసర్వకార్యాచరణమునకు ప్రత్యక్షము. వీరినిచేకర్తవీపాతకాల వీరివిద్యాభిమానమునకు సాక్ష్యము. వీరి అనాధవిద్యాభిగృహము శరణాగతరక్షణకు బిరుదు. వీరినైదికాశ్రమము సనాతనధర్మోద్ధారణకు బద్ధంకణము. మేరొల! వీరు నిజాంరాష్ట్రమునకు జీవము. అభివృద్ధికిస్తాయి ఇట్టిమహాశయిని సందేశములను సేవమునకు విశేషవృత్తముగల్గినది. శ్రీవారిని శిష్యత్వపదవి సలంకరింప ప్రార్థించుచున్నాను.”

కామారెడ్డి వశీలుగారైన శ్రీయుతవారాణరావుగారు, బలవరచిన తదుపరి సభ్యులకరతాశ్శయలతో శ్రీనాయకుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

తాలూకాయ మున్నగు ఉన్నతోద్యోగస్థులు గభయంబుండగ పౌరులు దేశసేవాపరతంత్రులైనవారికే యగ్రాసనాధిపత్యమిచ్చుటయందు జూపిన సాహసమునకుగూడ ఇచ్చటిపరిశితులను గమనించినవారికి ఆశ్చర్యకరముగ నుండకమానదు. దేశభక్తులయందు ఆదరణ పొచ్చునన్నదనుట కిదియే తార్కాణము.

వివరములు

అధ్యక్షుల ఆరంభోపన్యాసము జరిగినతరువాత మ.రా.డి. వేంకటరమణయ్యగారు (కార్యదర్శి) ప్రథమకూర్చివృత్తాంతమును చదివెరి. దీనిఅచ్చుప్రతులు సభ్యులకు పంచిపెట్టబడిరి.

తెనుగు పత్రికాసంపాదకులచే పంపబడిన “మనదేశము లోని గ్రంథాలయములు” అనువాస్తవము చదివి వినిపింపబడియె.

భారతీనిలయం తాండూర్

(ఒక విలేఖరి)

నిజాంరాష్ట్రములోచేరిన, గుల్ బర్ గాజిల్లా తాండూరు క్రాంతికేటలో బహుశ్రీ ఎస్. పి. వెంకటరామయ్యగారును రా. శ్రీ డి. వి. కృష్ణస్వామి అప్పాషిసభావోపసేయిలవారి ప్రోత్సాహమువల్ల గతకుక్రవారం జూలై 11 తేది 1924 సం॥ రాత్రి 9 గంటలకు పొట్టబసన్నగారి మళిగలో యాదిగన ను దాహించిన, పదునొకండుగురు సభ్యులతో, మరికొందరి వర్తక సంఘసముఖమున భహిరంగముగా, మాతృభాషాభివృద్ధికై సభాజనపబడి యిదివరకు జరుపబడు భజనమందిరములో నొక పుస్తకభాండాగారము చేర్చుటకున్నా యావత్సభ్యులచే నొప్పబడి భారతీనిలయ మనునావకరణము చేయబడెను.

ప్రస్తుతము 60 తెనుగు పుస్తకములున్న, 50 ఇంగ్లీషు పుస్తకములును, 80 అంబ పుస్తకములును9 వార్తా పత్రికలున్న, ప్రస్తుతము తాండూరుగ్రామమునందు “నిర్వికల్ప సమాధిసన్న ఆంధ్రముల” మేలుకాంచి సభ్యులచే మూలధనముగా నొసంగినదని ప్రచురించుట కెంతయు అపరిమితానందముతో వేనోళ్ల బొగడుచుంటిమి.

ఈసభకు శ్రీ కే. పెరుమాళ్లరాజుగారు, సభాధ్యక్షత వహించి, మాతృభాషాభివృద్ధినిసరించి తన వ్యుత్పన్నభావ చ్యాసముచే, మాతను సంతించుచు, సభాసదులను రంజిల్లజేసి నందులకుగాను వందనీయులు.

ఎన్నకొనబడిన అధికారసభ్యులు

ప్రెసిడెంట్ జీ. రాజగోపాలాచార్యులుగారు. వైసు ప్రెసిడెంట్ టి. కృష్ణమూర్తిరావుగారు, సెక్రటరీ, కే. రంగనాథం మొదలియారుగారు, లైబ్రరీయన్ కే. బాలాజీరావు గారు.

కమిటీమెంబర్లు

లేవిడి పల్లప్ప, కత్తుల పెరుమాళ్లరాజు, టి. కనకయ్య, కే. కే. మనోహరం, కే. లక్ష్మయ్య, ఎ.కా. పి. వెంకటరామ అయ్యర్లు, వీ. పి. కృష్ణస్వామిగార్లు.

తడనంతరము మ. రా. రా. మాడపాటి హనుమంతరావుపంతులుగారు ‘మనయభివృద్ధిసార్థములు’ అనువిషయమును గురించిఉపన్యసించిరి. మనయభివృద్ధియంతయు విద్యావ్యాప్తి పై నాధారపడియున్న ద ని యు దీ ని కి పా త కాల లు గ్రంథాలయములు, పత్రికలు, ఉపన్యాసవేదకలు మున్నగునవి సాధనములనియు నుడివి వాని యుపయోగమును గురించి వివరముగ చర్చించిరి.

తర్వాత అధ్యక్షులు తమ యంతోపన్యాసమునందు కార్యనివేదనములోని అంశములను సూచించుచు వివరించిరి. స్థానికులైనవారు 17 గురు మాత్రమే సభ్యులుగ చేరుట విషాదకరమనిరి. ప్రథమసంవత్సరమున కార్యదర్శిగా నొనర్చిన కృషిని ప్రశంసించిరి. దీపావళిభిక్షులు నమూనాచేయుట మంచివృత్తి యని యభిప్రాయపడిరి. గ్రంథముల నెక్కువగ తెచ్చించుట మంచిదని హితముజెప్పిరి. భవననిర్మాణమునకై ాగ్ధానమొనర్చిన నర్సగౌడుగారి యభిమానమును గొనియాడిరి. ఉపన్యాసక సభ్యులు తరుచుగ జరుపుట ఉత్తమమని తెలిపిరి. నిజామాబాదుజిల్లాలో నున్న దోమకొండ, సిర్సాపల్లి యను గొప్ప సంస్థానాధిపతుల దృష్టి యనతికాలముననే నిట్టి యుత్తమ కార్యమునైపు ప్రసరించుగాక యని కోరిరి. హితచింతకావాదనాలయమును మహారాష్ట్రసంస్థ నిజామాబాదుయందు నామమాతావృత్తముగ నుండుట విచారకరమని నుడివి దానిని ఆంధ్రజనసంఘమువారి గ్రంథాలయముతో సమ్యుక్త మొనర్చుట మేలని యభిప్రాయపడిరి బకోడా, బకోపా, అమెరికాల లోని గ్రంథాలయముల వ్యవస్థ వాని యోన్నత్యమును గురించి వివరముగ దెలిపి తమ యుపన్యాసమునుముగించిరి.

సమాప్తము

అధ్యక్షులకును, తదితరులకును కృతజ్ఞతానూదనానంతరము అందరు పుష్పతాంబూలులచే సత్కరింపబడిరి. శ్రీయుత వామననాయకుగారు ద్వితీయసంవత్సరమున ప్రవేశించిన గ్రంథాలయకన్యను పెంచి పోషించుభారము శ్రీ నర్సగౌడుగారిపైన నున్నదనియు, కార్యదర్శిగారు స్థలాంతరమునకు ఉద్యోగవశమున మార్చబడుట చింతనీయ మనియు నుడివి స్వయముగ గౌడుగారిని పుష్పమాలచే సలంకరించిరి. గ్రంథములను గొనునిది తమ శ్రీనాయకుగారు వందరూప్యముల విరాళమును దయచేసి సభ్యులకృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి.

బహుమూత్రము, మధుమేహము, బలహీనము, జ్వరము మొదలగు

వాటికి నమృక మైన ఔషధము

నేను బహుమూత్రమువలన 1916 సంవత్సరమునుండి బాధపడుచుంటిని. నేను 1916 లో ఔషధసేవకు గడంగి పథ్యము వుంచబడితిని. చక్కెరగాని మహాపదార్థములు గాని తీసగూడదని చెప్పబడితిని. ఈ ప్రకారము 2 సంవత్సరములు పథ్యముండి మరల మూత్రపరీక్ష చేయించగా వ్యాధి యింకను వుండెను. తర్వాత పథ్యము వదలివేసితిని. 1920 మే నెలలో వంతుజ్వరము రిరీ రోజులు వచ్చెను. డాక్టరుగారికి చూపి సం తిల మూత్రములో ఎక్కువభాగము తీపివుండెననిచెప్పిరి. 1920 అక్టోబరులో ప్రస్తుతము మద్రాసు అర్బోనియన్ వీధిలో నెం 59 రు భవనము జార్జిటౌన్ నందు తిరువల్వేలిజిల్లా కృష్ణపురవాసి యగు పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారిని మాచినంతిటు వాడ యీ వ్యాధిని బలహీనము పోగొట్టెనని పూచీపడిరి. కొంత కాలమునకు చాల బలవంతుడనైతిని. 26 నవంబరులో మరల మూత్రపరీక్ష చేయించగా యే విధమైన వ్యాధిసంబంధములు లేవని చెప్పిరి. పండితులవారి చికిత్సలో నుండుతరీ 8, 9, రోజులు జ్వరమువచ్చెను జ్వరములకు 2, 3 రోజుల ఔషధ మిచ్చి నివారించిరి ఈ పండితులవారు ఎన్వరి యింటికి వెళ్లెరు. కాని వ్యాధిగ్రస్తులే వారింటికి వెళ్లకలెను. వారు మొదట అభి ప్రాయము తెలియపరచుటకే 5 రూపాయలు పుచ్చుకొందురు. మందులకూడ అధిక ఖరీదుగలవి. వీరు మూగ, గ్రుడ్డి, ఏనుగు కాలు, కుష్టు, మొదలగువాటిని కూడ నివర్తిచేయుగలరని అచ్చటికి వచ్చిన అశేషులను బట్టి తెలిసికొంటిని. (ప్రకటన నెం ౮) 8-12-20, జె. బ్రాన్,

డిప్యూటీ సెక్రటరీ మిలిటరీ ఆకాంటు డిపార్టుమెంటు.

వారి సలహాకటం రు. 15-0-0

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల

విక్రమమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథములపట్టిక	
క్రమవృగవస్తీత సవ్యాఖ్యానము	3 0 0
క్రమదాంధ్రముసోభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సలపులములు క్యాలికోలైండు గిట్టు	
చేరు గలది.	15 12 0
క్రమవృగవస్తీత క్యాలికోలైండు గిట్టుచేరు	1 13 0
సహస్రనామ స్తోత్రం	0 12 0
క్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావలి సహితం	0 3 0
శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0 3 0
శ్రీరామసహస్రనామ స్తోత్రం	0 3 0
ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద శ్లోకములు	0 2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గజేంద్రమోక్షణము సాగాలైండు	0 8 0
” క్యాలికోలైండు.	0 10 0
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినీచండకం	0 2 0
అమరకోశము కాలికోలైండు	1 12 0
” సాదాకాశితములు క్యాలికోలైండు	1 8 0
” అట్టలైండు	1 0 0
బృహదీయం శేషమలైండు	0 8 0
పారిజాతాపహరణము	0 8 0

ఎ కణ్ణన్ స్టేట్స్ అండ్ కంపెనీ, 286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

BORAX - LEMON SOAP.

బోరక్సు నిమ్మ సబ్బు

శరీరమునకు వృదుత్వము, చల్లకదనమునిచ్చును. నువాసనగలదు.
10 తులముల బిళ్ల 1 కి ఖరీదు 0.2-0
30 తులముల బిళ్ల 1 కి ఖరీదు 0.5-6
1 డజను 1.5-0, గ్రోసు 15.0-0
కర్పూరపు సబ్బు 0.3-0, కార్బానిక్ 0.2-0
Agents Wanted. ఏజంట్లు కావలెను.

R. Venkatappiah, Proprietor.

కృష్ణానబ్బుకంపెనీ, మచిలీపట్నం.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని, లిమిటెడ్

(1540)

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని” చేయుచున్న పనినిగురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతముచేర్చిన చును” - “ఇన్సూరన్సు అబ్జర్వర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపుకట్టినిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండు ఫైనాన్షియల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమీషను, జీతము భారాళముగాయివ్వబడును. ఆంధ్రజిల్లాలకు ఈ దినప విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంట్, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

మై నూ రు చంద న స బ్బు ను

పరిశీలించి చూడుడు.

మైసూరు గవర్నమెంటు ఫ్యాక్టరీలో తయారుచేయబడు చందనసబ్బు. మిక్కిలి దిన్నవి.

మీకు ఎట్టి అభిప్రాయమున్నను యీ సబ్బుకంటెను మేలైనవి ఎక్కడనుండి వచ్చినప్పటికిని దీనికి సమానమైనది కాదని విషయమును మీరే తప్పక అంగీకరింతురు ఇప్పటి దానిని చూచి మిక్కిలి మేలైన సామానును చేర్చి తయారుచేయబడుటచే శుద్ధమునందును, చక్కమునకు అందమునిచ్చుటయందును పేరుపొందెను. దేహశాఖ్యమునకును, అందమునకును తగినది ఇదియే. వేసవి కాలమునందు గిలుగు చమర కాదు, గడ్డలు మొదలగునవి రానివేరక ఆటంకపరచును.

స్వదేశీ సామానులను కొనుడు, విదేశ సామానులను విడువుడు.

అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

మహమ్మదు మూసా హాజి ఇ. బాహం ఆంధ్ర కో., 32, గిడ్డగిప్పి, మద్రాసు.

కొలది ప్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరితపడుడు ?

మూర్తి దేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము: (గంధకర్త మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు) ప్రతిష్ఠా క్రియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు ధర రు 2 8 0 నిందు క్యాబినెట్ బైండు ఫెదర్ వైటుకాగితములు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. తివాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 6, 7 తంబు శెట్టిప్పి మ గాను.

విద్యాచినివారిణియనుకలరామండు

ఖ్యాతకవియైన యున్నది. సాధారణముగ గలిగె అన్ని విధములగు విశేష వ్యాఖ్యలనుకలరామండును కుటుంబావధముగా వాడతగియున్నది. కల బడ్డీ 1 కి రూ 1-4-0 అన్ని దేశములకు వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము. కొనుదాకి ఆంగ్ల, ఆంధ్ర క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

అయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి అయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

ఇ స నా ఫె లి ని సే వించి మ లే రి య ను కుదుర్చుకొనుయా

ప్రస్తుత కాలములందు ఇది మిక్కిలి నమ్మకమైన సిద్ధాంతము. విశ్వ కాలమునుండి జ్వరగడ్డ సహా గలవారికి పూర్తిగా నుణ మిచ్చును. మరేయారావంతులకై ఉదయము, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రమ పుచ్చుకొనిన చాలును. మలేరియాకుదురుటకు 15 దినములు సేవించినచాలును. మలేరియా తిరిగి ఎన్నడును గాదు. భయములేనిది. వైద్యనిపుణులచే సిఫార్సు చేయబడినది. పసిబిడ్డలకు ప్రవరూపము - నున్న “ఇసనా ఫెలిసా”ను వాడును.

(5) ఇండియా, బచ్చా, సిలోనుకు సోల్ ఏజంట్లు,

GORIO Ltd., Post Box 159, Fort, BOMBAY.

న ర్నాపు రం తా లూ కా జాతీయేవనంపు సమావేశము

ఈ తాలూకా మాతనకాంగ్రెస్ సంఘసభ యీనెల 14 తేది సోమవారం మట్లపాలెములో శ్రీయుత శేరిచర్ల సుబ్బరాజుగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై యాదిగవ తీర్మానముల గావించెను.

1. క్రొత్త సంవత్సరమునకు తిరిగి కార్యనిర్వాహకవర్గపు ఎన్నికలు జరుపుటకు తీర్మానించడమైనది.
2. ఈ క్రిందివాని కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగా ఎన్నుకొనడమైనది. శ్రీయుత శేరిచర్ల సుబ్బరాజుగారు - మెట్లపాలెం, వేలూల రాఘవరావుగారు - వెలగలేరు, జోళ్ళుల అప్పల రామమూర్తిగారు - పెనుచంచిలి, ఆచంట నారాయణరావుగారు - వేమవరం. పోడూరు ప్రేరాజుగారు - పోడూరు, రెండు కూరి సుబ్బరాజుగారు - రావిపాడు, ఇందుకూరి నరసింహ రాజుగారు - పెనుమర్లు, చక్రాంధ్రాన సత్యనారాయణవేజి గారు - నర్సాపురం, గిరిమెట్ల. సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు - పాల కొల్లు, భాస్కర్ల గోపాల కృష్ణమూర్తిగారు - నర్సాపురం, శిష్టలక్ష్మీవరసింహంగారు - మొగల్తుర్రు, మాలాసా. మహమ్మద్ మోదక్ గారు - నర్సాపురం, చల్లా కృష్ణమూర్తిగారు - మట్ల పాలెం.
3. ఈ సంఘమునకు శ్రీయుత శేరిచర్ల సుబ్బరాజుగారిని అధ్యక్షులుగను శ్రీయుత భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తిగారిని కార్యదర్శిగను శ్రీయుత చక్రాంధ్రాన సత్యనారాయణ వేజిగారిని కోశాధిపతిగను ఎన్నుకొనడమైనది.
4. ఇప్పటివరకు జమాఖర్చులెక్కలు ఆమోదించడమైనది.
5. తాలూకా సంఘ సాధారణ సమావేశమునకు కనిష్ఠము పదిమంది సభ్యులు హాజరుకావలెనని తీర్మానించడమైనది.
6. కాంగ్రెసు నిర్వాహకవర్గమునందు హిందూ మహమ్మదీ యొక్కత, అప్పలశ్రీత, ముఖ్యముగా ఖద్దరువిషయములలో దీక్షగా పని సాగింపవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
7. నర్సాపురంలోని మహమ్మదీయసోదరుల కోరికను మన్నింపకుండ తెనాలి రామలిలాససభవారిని ప్రోత్సహించి ‘రోషనారా’ నాటకమును ప్రదర్శింపజేసిన హిందూసోదరుల చర్యను ఈ సంఘమువారు పూర్తిగా ఖండించుచున్నారు.
8. ఈ సంవత్సరము తాలూకాలోని మహమ్మదీయసోదరులు బక్రీదుపండుగను గోహత్య లేకుండ కాంతముగా జరిపినందులకు యీసభవారు వారి నభినందించుచున్నారు.

కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి తీర్మానములు

1. ప్రతినిధులు కొన తాలూకాలోని నిధులకు పైరు చేయుననిమి త్తం ఉచితముగా పంచిపెట్టుటకుగాను శ్రీయుత జోళ్ళుల అప్పలరామమూర్తిగారు బిల్లువాఖలా రు. 11-0-0 ఖర్చు పెట్టుటకు తీర్మానించడమయినది.
2. ‘పల్లెటూరు’ పత్రికను ఒక సంవత్సరము కార్యాలయమునకు తెప్పించుటకుగాను చందా మాడురూపాయిలు ఖర్చు పెట్టుటకు తీర్మానించడమైనది.

భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తి కార్యదర్శి

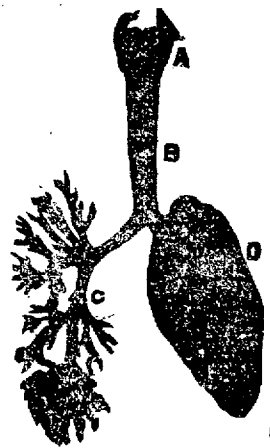
పగుళ్ళకు తైలము

వెల డబ్బీ 1 కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0 1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజీ 0-5-0 మాత్రమే. అరికాళ్ళు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, శీతగాలి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, బిలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్ళమీది జిలకొయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్ళునొప్పియు నయచును. స్వల్పప్రయము. కాలి పగుళ్ళకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము.

కవచూరి

సీసా 1 కి రూ. 1-0-0 వి. పి. తో రూ. 1-6-0 దగ్గు క్వాసకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు తైలమువలన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింపు దగ్గు. క్వాసకోశముల నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బునము, తుయగదగ్గు దగ్గుకు సేవిచలననీన మందు దగ్గు విధమును బట్టి యుండును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

మ.

బిట్టిపూ గయనాకు వలసపోవుట

“అంతయు చెడినది”

జి. ఎ. పి. కేశవశర్మ గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—
దా|| చూడనుగాను ఆశనుపురికొల్పి స్త్రీమునుగుర్చి నిశ్చయించుచుండు ఇండియా ప్రభుత్వమువారును ఇండియను ఎమిగ్రేషన్ కమిటీవారునునుసరించుచున్న నీళ్లనములుపద్ధతయి భారతీయులు వాపోవుచుండగా అచ్చటిప్లాంటులపత్రికయగు ఆగ్లోసీయనుపత్రికచాలితీవ్రముగ ప్రతిపూలముగా విమర్శించుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారును వారికి సలహా నిచ్చుబాధ్యతను వహించిన పెద్దవనుష్యులును ఆగ్లోసీలోని యావ్యాసమును చదివినకొంతవరకు తెలుసుకొన గలుగుదురు. ప్లానికన్ల జాతులవారును ఈప్రభుత్వమువారును గత మాన్యుమనులోని బహిరంగసభల గావించి యితరులెరింగు నుచునవిచ్చి నివాసమేర్పరుచుకొనుటకు తగినంతసృష్టలను లేవనెత్తుచున్న ప్రస్తుతమున్న పనివాండ్లు! ఆవారోగ్యపరిస్థితులను, కూలి చాలకుండుట చేతను చాల బాధలనొందుచుండుటచేతను కూలిలదిగుమతి నిలుపు లేయవలసినదని మొట్టమొత్తము నిర్ణయించిరి. ఆగ్లోసీపత్రిక ఆదినుండియు న్యూనత గారి కాలనైజేషన్ స్త్రీముష్టాంటులను (తోటలఅధికారులు) కనుకూలమగు పరిస్థితులకు విరుద్ధముగానున్నదని నిందించుటకు వెనుదీచులేదు.

‘ఆగ్లోసీ’ లోని వ్యాసము

బిట్టిపూగయలోని డెయిలీ ఆగ్లోసీ పత్రిక ఏప్రిలు 13 వ తేదీన న్యూనతపద్ధతి యనువ్యాసమునం దీరీతిని విమర్శించినది:—

సర్ జోసెఫ్ న్యూనతగారివద్దనుండి ఇండియాలో తన ప్రయత్నములన్నియు చెడిపోయినవని తెలుపుచుకొనెడియుతంతి వార్త వచ్చినట్లు వారముదినములనుండి గొప్పవందతిగలదు. అది మా కవిశ్యవనీయములగు అనేక తావులనుండి వచ్చినది. భారతీయమనోరేత్యము గ్రహించినయితే, గాంధీగారు ఆంధ్రా సుగారు కూడా తనవలసవిధానమునకు వ్యతిరేకులుగా నున్నారనియు, తన ప్రయత్నములు జయమొందుటకు ఆశలన్నియు నశించినట్లును ఒప్పునవలసివచ్చినట్లు. రూయిమువెల్లు దురంతములు జరుగకముందో లేక ఆవార్త ఇండియాలోనున్న యాతనికి చేరకముందో యీకేటెలువార్త పంపబడినట్లు మాకు తెలియుచున్నది.

“ఇంతప్రాముఖ్యమగు యీవార్తను ప్రకటింపకుండుటలో ప్రభుత్వమువారియుద్దేశ మేమో తెలిసికొన గోరెదము.

సర్. జోసెఫ్ న్యూనతగారి కవమానము కలుగకుండ నుంచుటకుగా నట్లు చేసియుండును. కానియీకారణము సంత్కృష్టిరముగ లేదని మాయభిప్రాయము. కాలనీయందు పలువురు నమ్ముచున్నట్లు రూయిమువెల్లు దురంతములకు కారణమైన తూర్పుతీరపు భారతీయులలో నసంతృప్తి, యికమీదట భారతీయులదిగుమతిని నిలుపుతేయు నుద్దేశముతో నీగ్రోలయభివృద్ధి గౌరవానుభవో లేక వారి అనుచరుడగు క్రిస్టోగారిచేతనో, కలుగజేయుట ననుటయే నిశ్చయమగుచో ఈవార్తను ప్రకటించుటవలన మేలేగాని కీడులేదు. లేక యీ అసంతృప్తికి, దా|| న్యూనతగారు అధికారములేక యే నిర్లక్ష్యముగా వాగ్దానముల జేయుటయు, యిదివరకే నివాస మేర్పరచుటలోని న ఈ క్షుణ్ణి ఇండియనులకు లేని సౌకర్యములను జూపనెంచుటయు కారణములగుచో, నప్పుడు గూడ ఈ వార్త ప్రకటించినందువలన మేలేగాని కీడులేదు. ఈ విషయమున ఒక వారమువరకు మేము మానము దాల్చియుంటిమి. ఈ కేటెలువార్తను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించు రని యెదురుచూచుచుంటిమి. కాని మా శాంతమునకు మేరలేక పోలేదు. సర్. జోసెఫ్ న్యూనతగారు తన ఓటమినిదివరకే ఒప్పుకొనకయుండినచో, ప్రభుత్వమువారికంటె దుమ్ము కొట్టినపిదప కొన్నివారములు దాటినపిదపనైన, రూయిమువెల్లు దురంతములగుర్చి ముఖ్యమైన కేటెలువార్తలు జవాబులు వచ్చియుండును. ఇండియానుండి కూలిలవత్తురను నాశనమిదివరకే మాలో అంతరింపకుండినచో ఈ వార్తలవల్లనైన అంతరించియుండును. అట్టి వార్తలను విప్రులముగా వెల్లడిజేయవలెననికోరము. కాని యీ కాలనీప్రజలకు, ధనవ్యయనూచకమగు న్యూనత యత్నములగుర్చి యేమి జరుగుచున్నదో, యెంతకాలమిది ఇండియావారికి వినోదవిషయముగానుండునో తెలిసికొన హక్కుగలదు. అనవసరమగు చేతిఖర్చులుగాక, ఈ విషయనందు భారతీయసభ్యులకు అత్యధికమగు నేతనము లిచ్చుచున్నట్లు, తెలియుచున్నది. లక్కాగాడి నెలకు 1,000 షవరలు జీతము; పాండేగారికి 100 షవరలు, మాకడూముగారికి 400 షవరలు కావున వీరు ఇండియాను విడిచివచ్చుటకు తొందరపడరు. మంగళవారమునాడు జరుగు సమష్టికోర్టులో, ఈ దిగవ విషయమును ప్రభుత్వము వారికి స్పష్టముగా దెలియబరచెదరని నమ్ముచున్నాము: సర్ జోసెఫ్ న్యూనతగారు, నిజమైన విషయముల నెరుగకుండ, భారతీయరాజకీయ నాయకులను ఒప్పించుటయందు తనకు సామర్థ్యము కలదను దురభిప్రాయముచే మోసముగాతల పెట్టుకొని యీ భారతీయుల వలసప్రయత్నమునందు చాల ధనము విరజల్లబడినది.”

PRIZE No. 5964

C. Bilpodiwala

డాక్టరు

మినూ సి. బిల్పోడివా

M. B. B. S.

గారి అభిప్రాయము

Thank you for the phials of Amritdhruti you sent to me. I tried in some of my cases and have found it very satisfactory especially for internal use, in virtue of its disinfecting properties. It nicely relieves neuralgic pains. It is worthy of a trial in disorders of alimentary canal. A small dose in a concentrated form makes it quiet handy. If stands every chance of becoming very popular as a household medicine.

గమనించవలసిన విషయము

రక్తమాంసమయ మగుశరీరము మనకు తెలియని అనేక సూక్ష్మ కారణముగ చేతలువిధములగు రోగములకు, బాధలకు పాల్పడుచున్నది. వ్యాధి ఆరంభములో బాధ నియముగాకపోయినను ముదిరిన వెనుక పూర్తిగా నయ మగుటకు చాల కాలము పట్టుచు. మరియు విశేష ధనవ్రయము.

అమృతధృతి

తన ప్రభావమువలన యేరోగమునైనను యేబాధనైనను, యెంతకాలమునుండునున్నను మొదలంట నాశనము చేయుచున్నది.

నమ స్తరోగములకు, బాధలకు ఒకేమందు.

క్షయవాతము	కలరా	చెవిపోటు	తామర
పక్షరోగము	విశేషములు	పంటిపోటు	తీట
దగ్గు	వచనములు	తలనొప్పి	నాపులు
శిబ్బము	అత్యధము	నాయువుపోటు	మూలశంక
జ్వరము	జ్వరము	గాయములు	బెణులు

కోరికనే అనేక యోగ్యతావత్రికలు పంపియున్నారు.

80	మోతాదుల సీసా 1.కి ర్పు 2—0—0
20	” ” ర్పు 0—10—0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బహుమతి కాలము సమీపించినది. జూలై నెలలో బహుమతి నెంబరు ప్రకటింపబడును. ప్రతి అమృతధృతిలో యుండు ర్పు 100—0—0 లు బహుమతి టిక్కెట్టు నుంచుకొనడు.

కానుగో ఆండ్ కంపెని. భారత్ బొంబాయి.

డి.ఎం.వై.ఆర్. యాలైఫ్ అస్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

“ఎం.వై.ఆర్. కీమాకంపెనీలో మీరు భీమాచేయుడు”

మిక్కిలి సమృద్ధమైనది, ప్రీమియము చాల తక్కువ, హక్కువారులకు సొమ్ము కేకాలములు యివ్వబడును. (2)

గడచిన 11 రం బాలన్సుషీటుకు, ప్రాసెక్యూషన్ ప్రాయుడు.

బెంగుళూరు బ్రాంచి
152 కమ్మర్షియల్ బిల్డింగ్

మద్రాసు బ్రాంచి
9/10 సెకండులైనుబీచి.

సవనాగడిమునకు తగిన సొగసైన గాజులు

ఎస్ రకము గాజులు

3, 4 సవరములలో తయారుచేయవచ్చును. చేదారముతో సహా మజూరిజత1-కి ర్పు.10.0.0.

పట్టులుతీర్చిన డ్రైమండు గాజులు

3, 5 సవరములలో తీరును.

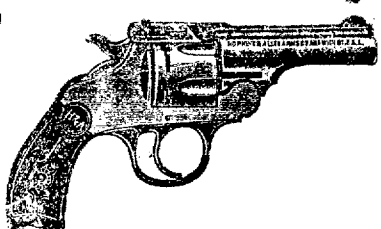
మజూరి చేదారముతో సహా జత 1-కి ర్పు.10.0.0. సవరము బంగారుకు పూచించవచ్చును.

(8) 172, ఫుటలగలఅందమైన క్యూటలగు 4 ర ర్పు. 1—0—0.

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి. గురుస్వామి శెట్టి కంపెని,

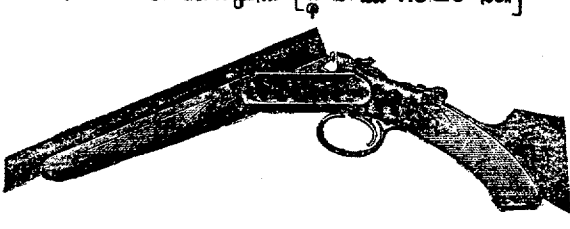
(1812) గలవర్తకులు 25, చైనాబజారుగోడ్డు, మదరాసు

పెంట్ హాల్ లోటా రుద్రా కి శుభసిద్ధిమకు
కంపెనీవారిచే చేయబడినది. (8068)

ధ ర లు
రకం
రకం
రకం

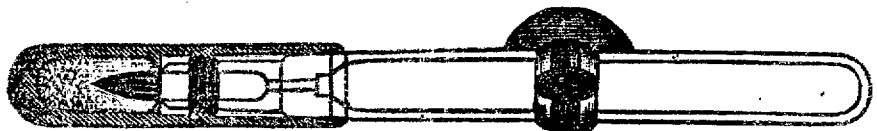
నానావిధములగు రివోల్వర్లు ఆరురక
విద్యుత్ బాణం యెక్కువని [ప్రాచీనము ౧౮౬౩ నుం]

నానావిధములగు రివోల్వర్లు ఆరురక
విద్యుత్ బాణం యెక్కువని [ప్రాచీనము ౧౮౬౩ నుం]

నానావిధములగు రివోల్వర్లు ఆరురక
విద్యుత్ బాణం యెక్కువని [ప్రాచీనము ౧౮౬౩ నుం]

నెల్ వ ఫిల్లింగ్స్ "ఆ గేట్" ఫ్రంట్ వీన్

పాల్ లెన్ పెన్ ప్రపంచమునకు, నూతనఫిల్లింగ్స్ అని చెప్పునగు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అడ్వేన్ థియా, నెలద
లలో ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇత్యుగిప్పుడు మన హిందూజాతమునందు కూడ మిక్కిలిగా జనాదరణ
జేయుచున్నది.
సాదారణమయిన "ఆ గేట్" కలము 2957
మామూలగా ఉపయోగింపబడు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాతీ నుతయోగించుట యధ్యురమన మాజ
కానను. ఒకటూరి పీరాలో ముంపియెడల అయిదు నమిసములకరకు చక్కగా వ్రాయును. (2957)
మొలూపూరు నిల్వలియా డిపో, మదరాసు.

ధ న వం తు ల కు మా త్ర మే ?

అనంగ ప్రభయాకాశి

ముసలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగినవరముల
బలహీనత, ముడుతలుబడిన దవడలు, చిక్కినట్లు
కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు
వాటిని విశేషకష్టము, ఖర్చులేకయే బాగుచేసి, కాశ్యతయవ్వనము నిచ్చును. కాస్త్రసమృద్ధిముగా తయారుచేసిన ఈవిద్య
వధులు నింపయోగమైనట్టి స్థితులలో కూడ క్రొత్త హనుతునమును పుష్టినియిచ్చుచు యింద్రజాలమువలె నూతనమాయును
కలిగించును. పూర్తిగాగల పిదములకు వ్రాసిన యిహముగా పంపబడును. 80 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రు 10 మాత్రమే
కందర్పసంజీవని తైలము ఈతైలమును నైకివాడుటచే నపుంసకత్వ
ము మెదలగునవి లొలగుటయే గాక మంచి
సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును.
ఒకరులము బుడ్డి 1-కి ధర రు 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాత్రాటలగు ఉచితముగా పంపబడును.
రాజవైద్య నారాయణజీ, కేవజీ, నెం. 49 బందరువిధి, మదరాసు.

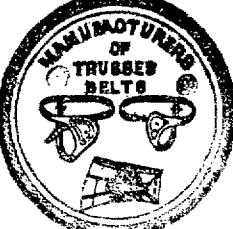
3421

పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

నెగ రో గ మునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

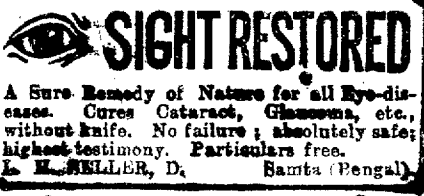
ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద బౌద్ధధములనుండి తయారుచేయబడినది.
నెగ రో గము, మహారోగములు మూత్రాశయము, మూత్రపిండి
ములయొక్క వాపు, శుక్లనవ్వుము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొద
లగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుండునట్టి వివ్యావధము.
గుణము:— 6 మాతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరలయు మూత్రపిండ్లబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి జాసిని వాడవలెను.
శీత్యమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0
మా వివ్యావధములు సుప్రసిద్ధమైనదాకాములన్నిటిలోను దొరకును.
మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయును.
ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.
N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

MANUFACTURERS OF
ARTIFICIAL LIMBS

MANUFACTURERS OF
TRUSSES BELTS

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-dis-
eases. Cures Cataract, Glaucoma, etc.,
without knife. No failure; absolutely safe;
highest testimony. Particulars free.
L. K. MILLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for
functional weakness, Loss of Manhood,
etc. No irritation, no discolouring, no
bad smell. Particulars free. Correspon-
dence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

8379

రత్నపురుషలేహ్యం

శుక్లనవ్వుము పోగొట్టి బలముకలుగజేయు అద్భుతలే
హ్యము. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనవ్వుమైనను పారదోలు
నని ఆశేసులు- కొనియాడుచున్నాడు. ఈలేహ్యమువల్ల మేమా
మువల్ల వచ్చిన దగ్గుమెదలగు రోగములు మూత్రరోగములు
కూడ తగ్గును.
డబ్బి రు 3-4-0 లు.
శగలేహ్యం ఏజాతి శగనైనను తప్పక కుదుర్చును
పథ్యములేదు. డబ్బి రు 1-8-0 లు.
ఆయుర్వేదవైద్య అంగర వేంకటాచార్యులు
అందునను, ప్రాచ్యుటుర్ను.
పట్టాభిరామ వైద్యశాల,
రాయవరం, గోదావరిజిల్లా

మహాభుగంసంహితా

ఇది గొప్పవాడీ గ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానవుని జాతకము
పూర్తిగా సంస్కృత శ్లోకపూర్వముగా వ్రాయబడి యున్నది.
జాతకచక్రమున నకలుగాని, పుట్టిన తేదీ గడియలు గంటలుగాని
మాకు పంపిన యెడల అందలి ఫలితములు వ్రాసి పంపుదును.
జాతకము నెదకుటకు రు 1-0-0
శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0
అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0
పోస్టేజీ రు 0-4-0
మొత్తం రు 3-4-0 అగును. 1
అర్థం అవసరము లేనివారికి రు 2-4-0 లు మాత్రం
అగును. కావలసిన వారికి వి. పి. గా పంపుదును.
ఆకెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి,
గోపాలపురం, కొత్తపేటపొట్ట (గోదావరిజిల్లా)

శ్రీకృష్ణదేవరాయ విజయము

(గ్రంథకర్త: శనగవరపు రాఘవశాస్త్రిగారు)
శ్రీకృష్ణదేవరాయలు చరిత్ర యంతయు మహాహరమైన
తెలివి విదంకముల నాటకముగా వ్రాయబడినది. పద్యములు
మధులు మూటగట్టుచుండును. నూటలు తే నెలొల్కుచుండును.
ఇదివరకున్నట్లువంటి నాటకరాజము చూచియుండదు. కొలది
ప్రతులు మాత్రమే ముద్రించివారము. అలస్యము చేసినవో
ప్రతులు దొరకనేరవు. వెల 0-12-0 మాత్రమే.
రసతి సవరణము వెల 0-12-0 మాత్రమే.
(గ్రంథకర్త: కాకర్ల కొండలరావుగారు)
నవరసములొల్కు మధులుమూటగట్టు నాటకరాజము
ఈనాటకము చదువుట మెదలుపెట్టినవో సొంతమగువరకు
విడుదలకలదు. మొదటికూర్పు త్వరితముగా ఖర్చు అయినందున
రెండవకూర్పు ముద్రించి యుంచివారము. పదితొమ్మిదిప్రాయ
ములు వెక్కులు గలవు. వెంటనే కార్డు వ్రాయుడు.
మాగులేరాం అందు కో.,
బుక్కుపెట్టె, బేజవాడ, కృష్ణాజిల్లా.

అమృతాంజనము

కుష్టుకు తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రు. 0-8-0 వి. పి. నెం 0-18-0
ఈ తైలము పొడలు, బొట్టి, తెలుపు, నలుపు,
కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

ను ఖ భో గి మా త్ర లు

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0
బలమునకు ధాతువుక్కి యూనానివైద్యు దీనిని విశేష
ముగ వాడుదురు. మొదటిరకము పంపగలము.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈ మాత్రల నుపయోగించుటవలన శైత్యపు తల
ఒంటితలనొప్పి వెంటనే బోవును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

అమృతకుష్టురోగనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన లేకుండా బౌద్ధమును సేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!!
రూ 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుజువుచేయువారి కియ్యబడును
ఈ దివ్యాంశము తిరకాల స్వేదనముచే ఒక గొప్ప ఘోష మహాత్మునివల్ల లభించినది. ఇది సేవించిన
ఎడవు, నలుపు, రాగివర్ణపు మచ్చలు, తెలుపు మొదలగు అస్తాదశ వస్తువులములు, స్వర్ణజ్ఞానము, శేఖరంబు ఎఱ్ఱ
చారిత్రములు, అరకాళ్లు, అరచేతులు, శరీరనిగానంబు చర్మము మొదలైనవాటిని ఖండించి శరీరభాంతిని కలుగ
జేయును. కంకరపోయిన శరీర యథావస్థానము కచ్చును. 1 నెలకు సరిపావు బౌద్ధము రూ 6-0-0, 2 నెలలకు
రూ 10-0-0, 3 నెలలకు రూ 12-0-0. మాత్రము రోగాంతములు బయలుపడవచ్చును. జాగ్రత్త! మోసపోకుదు !!
సకలమారణి:—ఈ మాత్రలు మాచే స్వయముగా కనిపెట్టబడినవి. యిది 40 రోజులు సేవించిన పాత్రులు, రొమ్మ
చిట్ట రిసి, అడు, కొరట, అంటి, మడపు, కాటు రొమ్మటాకి చివర, బట్టి మొదలగు ఎటువంటి సవాలురొగమైనను
నివారించి, చీర్షించిన సవామేసామును. మచ్చలు, కీళ్లనొప్పులు దురదపోట్లు చీముకారట, మేహరకాలములను ఖండిం
చును. ఏవాధ్యయైనను సరే మదరనియెడల పొమ్మకాపను చేయబడును. 40 రోజులకు రూ 4-0-0.
ఎమ్. నుబ్బారెడ్డి ప్రొప్రైటరు, రెడ్డి అండుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు గోదావరిజిల్లా.

నూతన ప్రచురములు

అమృత పోతనామాత్య ప్రణీతము

ఆంధ్ర బాగవతము 1-కి 6-0-0

డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-కి 5-0-0

ఆనందరంగరాట్నందము 1-కి 1-8-0

ఆనంతనిఘండము 1-కి 0-14-0

అమృతవీయము 1-కి 2-8-0

అధర్వణకారికలు, పటిక 1-కి 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాధితగ్రంథములు మావద్దజో
కును. క్యాటలాగులు చూడకోరినాము.
వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్.కే.జే. కృష్ణ కట్టణం.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైండువనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, స్టేట్స్, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (609)

ఎంగ్రేవింగు

అనేకములగు బంగారుపతకములను పొంది పొగడ్తగొందిన

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

వేగు మందులు జిజ్ఞాసకలరా మందులు

అనేక వేల జనులను మృత్యువువాతనుండి కాపాడినవి

స్టూ రూ. 2—2—0 లు, రూ. 1—2—0 లు.
ప్యాకింగు, పోస్టేజీ ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగులు ఉచితము.

సకలవిధ వ్యాధులకును ఆయుర్వేద దివ్యాంశము లిందుగలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

తంతివిలాసము: ఆయుర్వేదాశ్రమం

పండిట్, మదరాసు. 41, ఆచారపురవీధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

ఏజెంట్లు:— దాదా కంపెనీ, వైనాబజారువీధి, జి. టి, మదరాసు.

స్వస్తిభార్యసి, పెద్దవీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

తెలుసులభము! (పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గణపాధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి శైత్యకాల

కీమాత్రలు దివ్యాంశము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులెంతలు,

అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల

యందు బలహీనము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,

క్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పి

లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యురోగ్యమునకు

చెప్పును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పిలను వెంటనే

మాన్యును. యిందు అనేకవిషధులు చేరినవి. అనుభవము

గల బౌద్ధముగటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్ప

వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరువామా:—

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుకొలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

హానుమానము

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువీధి, మదరాసు.